mînă — așa cum sublinia, recent, premierul Constantin Karamanlis — „punctul slab" al economiei elene. „Putem fi siguri însă, adăuga premierul, că rata inflației va fi, anul acesta, mai scăzută ca în 1977". În prezent, rata amintită se situează între 12—13 la sută, în timp ce, anul trecut, ea a fost de 13 la sută. Pentru atingerea obiectivului urmărit — scăderea inflației sub 10 la sută —, recent au fost anunțate noi măsuri de austeritate : înghețarea chiriilor și a prețurilor la o serie de servicii, pînă la sfîrșitul anului, care se adaugă deciziilor anterioare de plafonare a creșterii prețurilor și salariilor.

Mai puțin eficiente s-au arătat măsurile guvernamentale în alte privințe, deficitul balanței comerciale înregistrînd, în primele luni ale anului, tendințe de creștere. Descentralizarea economică și administrativă, solicitată de forțele opoziției, continuă să rămînă unul dintre principalele deziderate, cu toate că, anul acesta, a fost anunțată construirea unor obiective industriale importante în zona de nord a țării. Problema centrală rămîne, însă, aceea a agriculturii, sector care cuprinde circa 25 la sută din forța de muncă activă și furnizează o mare parte a producției pentru export. Pentru majoritatea analiștilor, acest sector al economiei continuă să rămînă excesiv de parcelat, cu proprietăți particulare foarte mici, ceea ce împiedică evoluția lui, iar, în perspectiva aderării la C.E.E., ridică numeroase semne de întrebare. De aceea, discrepanțele existente între sat și oraș, alături de fenomenele inflaționiste greu de menținut sub control, se înscriu și printre factorii de natură să întrețină unele tensiuni sociale. Cu atît mai mult, în perspectiva aderării la Piața comună, acestea se pot manifesta cu un plus de acuitate, constituind o preocupare de prim ordin, atît pentru guvern, cît și pentru celelalte forțe politice ale țării. Guvernul, se subliniază, speră că eforturile sale în direcția aderării vor permite accentuarea dezvoltării economice și sociale a țării, în timp ce, pentru sectoare importante ale opoziției, aceasta echivalează cu o nouă povară și cu un salt în necunoscut.

„EUROPEIȘTI" ȘI „ANTI-EUROPEIȘTI". Pentru observatorii scenei politice elene, tendințele de polarizare manifestate îmbracă, în prezent, mai ales forma confruntării dintre adepții aderării la C.E.E. și oponenții ei. Adoptînd măsurile amintite pentru dezvoltarea economiei și adaptarea ei la necesitățile Pieței comune, guvernul actual și-a înscris acțiunile sub deviza : „Grecia aparține Europei". Sau, mai exact spus, Occidentului. De aceea, pe lîngă aspectele ei economice foarte importante, aderarea exprimă, în fond, opțiunile întregii politici guvernamentale. Acestui aspect i-au fost consacrate, pe parcursul lui 1978, cîteva dintre principalele acțiuni de politică externă ale statului : cele trei turnee ale premierului Karamanlis în Europa occidentală, care au cuprins toate țările membre ale C.E.E.. Problema aderării pare acum reglementată, deși există încă unele dificultăți în ce privește stabilirea perioadei de tranziție, inclusiv pentru sectorul agricol — cel mai delicat. Dacă nu intervin evoluții imprevizibile, negocierile în curs ar urma să se încheie spre mijlocul lui 1979, iar aderarea deplină să aibă loc la sfîrșitul anului viitor. Problemele nesoluționate ar urma să fie reglementate prin acceptarea de către Grecia a unei ulterioare perioade tranzitorii de cinci ani și chiar mai mare pentru accesul produselor ei agricole pe piața comunitară.

Va contribui aderarea la C.E.E. (sigură, oricum, indiferent de durata negocierilor) la soluționarea problemelor economice și sociale ale țării ? Pentru liderul PASOK și pentru alți reprezentanți ai opoziției, nu acesta va fi cazul. Dimpotrivă, după opinia lor, Grecia se va afla sub influența capitalismului monopolist occidental, iar agricultura — sector deosebit de sensibil — va suporta consecințe nefaste, datorită concurenței produselor ei cu cele ale altor țări comunitare mediteraneene. Deviza sub care guvernul „Noii democrații" și-a plasat principalele opțiuni politice este pusă în cauză și ea. „Partidul nostru — declara Andreas Papandreu, după alegerile parlamentare de anul trecut — respinge teoria apartenenței Greciei la Occident. Noi sîntem o țară balcanică, mediteraneană și europeană". Pentru Grecia, apreciază liderul PASOK, nu există altă opțiune decît o politică de nealiniere activă. De aceea, el se pronunță pentru desființarea bazelor străine de pe teritoriul țării și ieșirea din NATO ; în această direcție, opțiunile Mișcării Socialiste Panelene coincid cu acelea ale P.C. din Grecia. Convergențe între forțele opoziției de stînga, inclusiv cele care, la trecutele alegeri, au format „Alianța forțelor democratice și de stînga", între care și P.C. din Grecia (interior), există în privința necesității unor măsuri de dezvoltare democratică a țării.

Referitor la relațiile cu C.E.E., liderul PASOK se pronunță nu pentru o aderare deplină, ci pentru o asociere după modelul norvegian ; în tot cazul, apreciază Andreas Papandreu, opțiunea definitivă ar trebui reglementată printr-un referendum național.

■

Este interesant de amintit, cu toată importanța aspectelor interne, că ceea ce a prevalat, anul trecut, în hotărîrea privind devansarea alegerilor legislative, au fost problemele de politică externă. Atît în ce privește aderarea la C.E.E., cît și relațiile cu Turcia și problema cipriotă, premierul Karamanlis a apreciat că ele vor intra, anul acesta, într-o etapă decisivă, de unde necesitatea unui cabinet stabil, care să înfrunte evoluțiile așteptate. În bună măsură, în ce privește negocierile asupra aderării la Piața comună, aprecierile oficiale s-au confirmat. Evoluții semnificative au avut loc și în ce privește relațiile cu Turcia, marcate, anul acesta, de convorbirile premierului Karamanlis cu omologul său turc. Totuși, progresele spre o soluționare politică a diferendelor dintre cele două țări se lasă încă așteptate, existînd speranța că negocierile în curs, la diferite niveluri, vor conduce la reluarea legăturilor tradiționale dintre Turcia și Grecia.

Aceasta, firește, menține în actualitate problemele amintite, definind cîteva dintre principalele direcții ale politicii externe a Greciei și constituind, în continuare, obiective prioritare de acțiune.

I. Madoșa

Convorbirile la nivel înalt siriano-irakiene

Trei zile de convorbiri la nivel înalt au marcat un capitol nou în relațiile dintre Damasc și Bagdad. Vizita pe care președintele Siriei Hafez Al-Assad a efectuat-o în Irak, intensul său schimb de păreri cu președintele Ahmed Hassan Al-Bakr s-au finalizat într-un document pe care cei doi șefi de stat l-au semnat : „Carta de acțiune comună". Documentul elaborat exprimă o evoluție remarcabilă — s-a produs ceea ce comentatorii au denumit „o apropiere spectaculoasă", prin care au fost depășite vechile asperități din raporturile bilaterale. Carta prevede crearea unui „înalt comitet politic comun" care va număra printre membrii săi reprezentanți ai comandamentelor din Siria și Irak, fiind prezidat de cei doi președinți. Misiunea încredințată acestui comitet este „de a supraveghea relațiile bilaterale în domeniile politic, militar, economic, cultural și al informațiilor".

Documentul relevă decizia Siriei și Irakului de a realiza „o transformare substanțială în natura relațiilor care le leagă". Este perceptibilă, astfel, nu numai o ameliorare a relațiilor pe planul bilateral, rezultată din eliminarea litigiilor, ci și voința de a determina o nouă dinamică a cooperării, de a-i atribui un conținut superior calitativ. Carta stabilește constituirea a patru comisii mixte : 1) pentru afaceri politice, culturale și informații ; 2) pentru probleme economice și de cooperare tehnică ; 3) pentru cooperare militară ; 4) pentru educație, învățămînt superior și cercetări științifice. Comisia pentru problemele economice și de cooperare tehnică s-a întrunit imediat, urmărind să realizeze „coordonarea" siriano-irakiană în aceste domenii, să dezvolte raporturile bilaterale în sectoarele agriculturii, industriei, irigațiilor, comerțului, planificării și transporturilor.

Bagdad : capitol nou în istoria relațiilor siriano-irakiene

După cum remarcă observatorii politici, apropierea siriano-irakiană este de natură să introducă noi elemente în situația din Orientul Mijlociu, atît pe plan diplomatic, cît și militar. Această cotitură radicală în relațiile dintre Damasc și Bagdad trebuie plasată în contextul evenimentelor pe care le cunoaște această zonă. Președinții Siriei și Irakului au relevat „rezultatele pozitive" ale dialogului de la Bagdad. Președintele Al-Assad a subliniat că „una din principalele aspirații ale maselor este unitatea lumii arabe". Omologul său irakian a arătat că rezultatele înregistrate servesc cauzei națiunii arabe.

Definiri programatice

În cadrul unei manifestații de masă, desfășurate în fața Palatului poporului din Kabul, a fost adoptat noul drapel al Republicii Democratice Afganistan : roșu, purtînd în colțul din dreapta, sus, un mănunchi de cinci stele și spice de grîu, simbolizînd cele cinci naționalități afgane. În discursul rostit cu acest prilej, președintele Nur Mohammed Taraki s-a referit la semnificația reformelor social-economice înfăptuite după revoluția din aprilie și la proiectele de dezvoltare în continuare a țării.

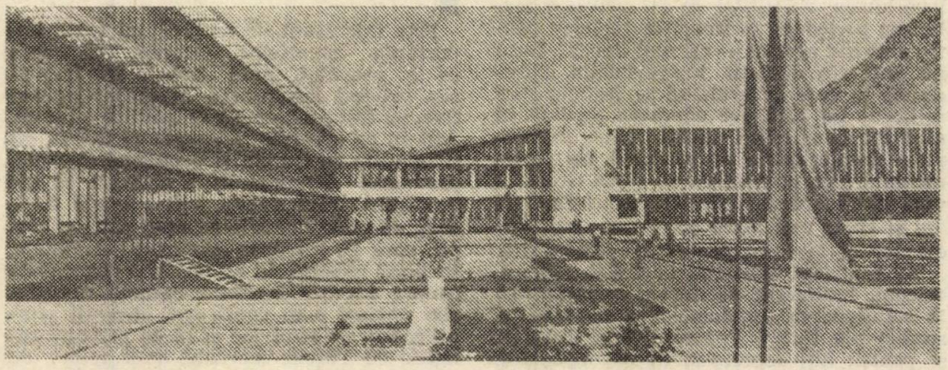

Kabul — partea modernă a orașului : Institutul de pregătire a cadrelor tehnice și industriale

Schimbarea revoluționară intervenită în evoluția afgană în primăvara acestui an — a arătat șeful statului — a pus capăt regimului de asuprire și oprimare și a trecut puterea de stat în mîinile oamenilor muncii. În răstimpul scurt de la înfăptuirea revoluției din aprilie au fost luate măsuri pentru rezolvarea unor probleme economice și sociale, pentru creșterea producției industriale și agricole, pentru îmbunătățirea sistemului învățămîntului public și a asistenței sanitare. În aceeași perioadă au fost reduse prețurile la produse de primă necesitate, s-au majorat salariile celor cu retribuții mici, s-au luat măsuri de reglementare a duratei zilei de muncă. Procesul de democratizare a structurilor interne ale statului și-a găsit exprimarea și în crearea — pentru prima oară, în mod legal — a organizațiilor sindicale, de tineret și femei. Tot pentru prima oară în istoria acestei țări, au fost proclamate drepturile egale pentru toate naționalitățile : tadjici, patani, uzbeci, hazari și turcmeni.

Într-o perspectivă apropiată, autoritățile de la Kabul au în vedere trecerea la realizarea a două importante obiective ale actualei perioade : reforma agrară, interesînd marea majoritate a populației afgane, și un program economic cincinal, cuprinzînd indici pentru dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naționale. Este convingerea afirmată în numeroase rînduri de conducerea de la Kabul că înfăptuirea acestor două sarcini vitale va crea condiții pentru lichidarea definitivă a raporturilor și structurilor de tip feudal care au fost menținute decenii la rînd, în configurația politică, economică și socială a Afganistanului, și pentru trasarea unui drum nou, de propășire a societății afgane.

Referindu-se la noile coordonate ale dezvoltării Afganistanului, conducătorii afgani subliniază că, în calitatea sa de unică organizație revoluționară, patriotică și democratică a întregii națiuni, Partidul Democratic Popular — înfăptuitor al revoluției din aprilie — are în vedere asigurarea unei căi de dezvoltare necapitalistă, în care sectorul de stat să domine în economie. „Nu vom accepta sfatul Occidentului ca Afganistanul să rămînă o țară agricolă sau să se limiteze, în industrie, la ramurile bazate pe agricultură" — a precizat ministrul planificării, Sultan Ali Peshamad, într-un interviu acordat revistei „Perspektywy". Este evident, de altfel, interesul noii republici ca, alături de măsuri vizînd sectorul predominant al economiei — agricultura —, să fie elaborate și puse în aplicare măsuri de dezvoltare a industriei. Aceste preocupări își găsesc concretizare în noile obiective industriale, precum fabricile de ciment de la Kandahar și Herat, fabrica de gaze lichifiate de la Nangahar, în prospectarea zăcămintelor de minereu de fier de la Hadjigak sau, recent, a unor zăcăminte de uraniu. Un vechi deziderat al economiei Afganistanului — țară muntoasă, pentru care transporturile au constituit o problemă permanentă — începe să-și prefigureze rezolvarea prin proiectul de construire a căii ferate transafgane ; pentru realizarea proiectului au fost aprobate investiții de peste un miliard dolari. Mijloc de transport încă necunoscut în această țară, calea ferată va facilita construirea unor importante obiective economice, înlesnind circulația de mărfuri și materii prime.

Realizările și proiectele afgane — subliniază autoritățile de la Kabul — se bucură de sprijinul maselor largi ; consolidarea succeselor obținute și realizarea proiectelor social-economice sînt condiționate de unitatea națională, în favoarea căreia președintele Taraki lansa, în luna septembrie, un apel către toate categoriile și păturile populației. Șeful statului afgan atrăgea atenția asupra existenței unor tentative de stînjenire a noii evoluții. În august, un complot dejucat a condus la arestarea, printre alții, a ministrului apărării și a șefului statului major. În consecință, președintele Taraki și-a asumat portofoliul apărării. „Dușmanii noștri — a arătat Nur Mohammed Taraki, la postul național de radio — se împotrivesc întăririi puterii populare, se dedau la acțiuni ostile în încercarea de a împiedica înfăptuirea transformărilor progresiste vizînd ridicarea nivelului de trai al maselor largi, lichidarea înapoierii economice și sociale moștenite de la regimul trecut".

Inițiativele și măsurile adoptate dovedesc decizia Afganistanului de a baza procesul de dezvoltare a țării în primul rînd pe efortul propriu. În același timp, se acordă importanța cuvenită colaborării cu alte state din regiune și din lume. Actuala conducere afgană și-a precizat, încă de la venirea la putere, intenția stabilirii și întreținerii de bune raporturi cu toate statele. „Relațiile noastre cu toate țările — menționa Nur Mohammed Taraki — vor depinde, în primul rînd, de reacția și atitudinea lor față de revoluția noastră și, apoi, de dorința lor de a ne ajuta în realizarea obiectivelor noastre naționale". În mod firesc, legăturile cu țările vecine ocupă un loc central în politica externă afgană. „Ne-am exprimat, fără echivoc, dorința și o reafirmăm — a arătat șeful statului — de a avea relații de prietenie cu Iranul și Pakistanul. Relațiile noastre cu India au fost prietenești și astfel vor fi și în viitor". În acest cadru, Nur Mohammed Taraki a menționat convorbirile desfășurate de factori politici afgani în ultimele luni cu conducători din diverse state vecine, ceea ce a avut un efect direct asupra consolidării „bunelor relații cu India, a legăturilor prietenești cu China și Iranul, a strînselor legături cu U.R.S.S." Avînd drept țel principal întreținerea de relații bune cu toate țările și îndeosebi dezvoltarea prieteniei cu țările socialiste, activitatea pe plan extern a statului afgan — a subliniat președintele Taraki — se bazează pe principiile fundamentale ale respectării independenței și suveranității tuturor popoarelor, pe principiile neutralității și nealinierii. Într-un recent interviu acordat agenției „Interpress", conducătorul afgan a precizat că țara sa promovează o politică de nealiniere și nu va deveni niciodată membră a vreunui bloc sau pact militar.

Liana Enescu

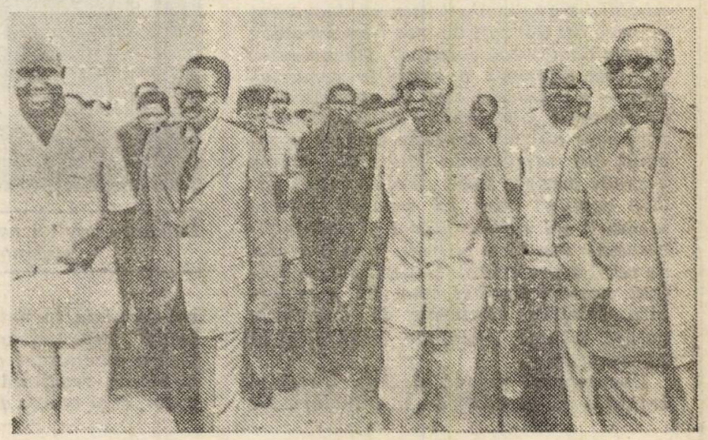

La Dar Es Salaam a avut loc reuniunea la nivel înalt a patru din cele cinci state din prima linie (Angola, Botswana, Tanzania, Zambia) ; comunicatul final arată că reuniunea s-a desfășurat într-un climat de „deplină cordialitate și înțelegere reciprocă" și a permis să se analizeze „probleme cruciale ale Africii australe"

BRUXELLES

Același guvern, alt premier — într-o misiune de „tranziție"

După opt zile de negocieri prelungite pînă la ore tîrzii de noapte, Belgia are un nou guvern, care a obținut o comodă investitură parlamentară. La Bruxelles, unde de obicei crizele de guvern durează destule săptămîni, meritele performanței lui V.D.B., cum îl numesc familiar belgienii pe noul premier — Van den Boeynants, sînt umbrite doar de perspective. Criza a fost, într-adevăr, scurtă, dar și existența noului guvern este sortită a fi scurtă, deoarece formațiunea V.D.B. are doar misiunea de a-și asuma pregătirea alegerilor.

Van den Boeynants : un guvern pentru cîteva săptămîni...

Pe pagina întîi, în „Le Soir", un titlu cu litere mari instalat pe multe coloane anunța evenimentul : „Guvernul V.D.B. este identic cu cel precedent... mai puțin Leo Tindemans". Fostul premier — dezamăgit de ceea ce „La Libre Belgique" denumea „învălmășeala politică actuală" — a preferat să părăsească scena guvernamentală, refuzînd un post de ministru. Lista guvernului n-a suferit nici o altă modificare de persoane, Van den Boeynants cumulînd și portofoliul apărării. El revine, astfel, într-o funcție pe care a mai deținut-o între 1966—1968. Dar, adresîndu-se ziariștilor, noul șef al guvernului făcea o mărturisire : „Nu sînt foarte fericit, deoarece nu am reușit în prima misiune ce mi-a fost încredințată — să constitui un cabinet susceptibil să guverneze serios pînă la sfîrșitul legislaturii... Cred că situația economică, financiară, socială și monetară ar fi cerut o asemenea soluție". Consultările cu liderii partidelor care au compus vechea și noua coaliție (82,5 la sută din electorat) i-au spulberat lui Van den Boeynants speranța într-o refacere a punților pentru o guvernare de durată. Dezacordurile erau prea profunde spre a fi posibilă o reconciliere imediată.

La Bruxelles se consideră că Belgia nu-și putea îngădui un prelungit „vid al puterii", într-o situație în care neînțelegerile de esență comunitară erau dublate de dificultățile provenite din criza economică de o incontestabilă gravitate. Charles-Ferdinand Nothomb, președinte al social-creștinilor valoni, schița un tablou pesimist : „Rezultatele economice ale primului semestru 1978 încep a fi cunoscute. Ele sînt decepționante. Producția industrială rămîne stagnantă, creșterea exporturilor noastre este nesemnificativă, balanța este în deficit crescînd, iar Banca Națională, după vacanță, trebuie să susțină francul belgian aproape fără întrerupere". Falimente, șomaj, absența investițiilor au completat acest tablou în tonuri sumbre. Evaluînd riscurile, dar refuzînd concesii de substanță, liderii politici au acceptat, în grabă, o formulă : reînnoirea coaliției numai cu o misiune de „tranziție" — aceea de a apela la arbitrajul urnelor. Adică de a readuce țara în fața birourilor de votare, la niște alegeri pe care aproape toate partidele le consideră nefolositoare în acest moment, deoarece nu vor putea oferi clarificările dorite.

Singurul acord de conținut realizat în cele opt zile de negocieri îl reprezintă hotărîrea ca viitoarea adunare să fie constituantă. Aleșii vor trebui să revizuiască legea fundamentală pentru a o pune în concordanță cu prevederile „pactului de la Egmont", care stabilește crearea a trei regiuni autonome : Flandra, Valonia și Bruxelles. Ar fi vorba de 70—80 articole din cele 153 ale constituției actuale. În felul acesta, social-creștinii flamanzi (partidul lui Tindemans) au obținut ceea ce au dorit — o repunere în discuție a „pactului" din mai 1977. Flamanzii (6 000 000 din cei 10 000 000 belgieni — potrivit „France Presse") manifestă nemulțumire față de ideea celei de a treia regiuni — Bruxelles —, în care francofonii sînt majoritari, și ar dori să limiteze federalizarea la două provincii. Iar disputele lingvistice periclitează aducerea la ordinea zilei și soluționarea acutelor dosare economice.

Programul noului guvern a fost prezentat drept „limitat și, în același timp, important" : a asigura revizuirea constituțională și scrutinul național anticipat, a pregăti participarea la alegerile vest-europene și a elabora măsuri economice urgente. Cît va supraviețui acest guvern ? Premierul a refuzat pronosticurile. Durata sa va depinde de ritmul activității parlamentare. În capitala belgiană se crede că prezentarea la urne s-ar putea produce înainte de sărbătorile de iarnă. Unele cercuri avansează data de 17 decembrie. „În mai puțin de două luni" — a plasat șeful guvernului momentul votului.

Ședința parlamentară în care Van den Boeynants a expus declarația de investitură n-a durat decît 15 minute. După dezbaterea care a urmat, într-o altă reuniune, guvernul a obținut majoritatea pe care sconta : 158 voturi pentru, 29 contra și 2 abțineri. O majoritate aparentă pentru că, deși grupează principalele partide ale țării, partenerii de guvernare rămîn divizați. Există perspectiva ca această divizare (un cotidian belgian semnala „o neîncredere corozivă") să fie accentuată de viitoarele alegeri. „Alegerile nu vor modifica de o manieră semnificativă echilibrele politice actuale — afirma, în «Le Soir», Charles-Ferdinand Nothomb. Ele ar putea conduce partidele la înăsprirea poziției lor, făcînd mai dificilă orice soluție". Corespondentul ziarului „Le Monde" semnala perspectiva „specializării electorale" a fiecăreia din cele trei regiuni. S-ar putea ca social-creștinii (C.V.P.) să obțină majoritatea absolută în Flandra, în dauna partidului Volksunie ale cărui cote scad. În Valonia, socialiștii (care s-au separat în două formațiuni distincte pe criterii comunitare) au șanse să-și amelioreze pozițiile. Probabil, perimetrul valon în care efectele crizei se resimt puternic, va fi mai receptiv față de opțiunile stîngii decît Flandra dominată de curente conservatoare. În sfîrșit, nu-i exclus ca, la Bruxelles, să progreseze „Frontul democratic al francofonilor". Firește, sînt supoziții pe care apatia vizibilă a alegătorilor le plasează sub semnul incertitudinii.

Oricum, considera „La Libre Belgique", s-a intrat într-o „iarnă politică" dură...

E. O.

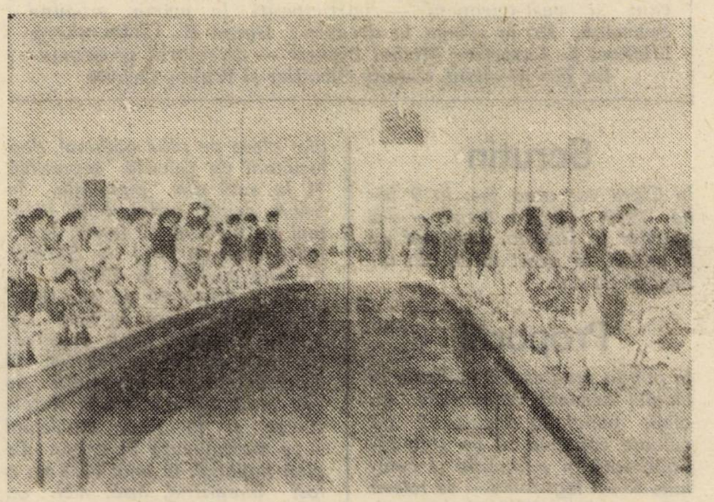

Cu începere de luni, miniștrii de externe ai unor țări arabe au pregătit, la Bagdad, în cadrul unei reuniuni convocate din inițiativa Irakului, ordinea de zi și recomandările pentru reuniunea la nivel înalt a statelor respective, programată pentru astăzi. Au participat reprezentanții țărilor membre ale Ligii Arabe, cu excepția Egiptului, care nu a fost invitat. Potrivit precizărilor oficiale, conferința la nivel înalt — pregătită de miniștrii de externe — va examina situația din lumea arabă după încheierea acordurilor de la Camp David

Apreciere

Într-un interviu acordat agenției „Associated Press", fostul cancelar vest-german Willy Brandt a declarat, în calitate de președinte al Comisiei Nord-Sud, că, „în viitoarele două decenii, omenirea nu este amenințată numai de războiul nuclear ca urmare a cursei înarmărilor, ci poate fi amenințată și de amplificarea decalajelor dintre țările sărace și cele bogate. Această inegalitate poate duce la tulburări, tulburările pot duce la revolte, revoltele la războaie regionale, iar războaiele regionale pot deveni o primejdie pentru pacea mondială. De aceea — a spus Brandt — edificarea unor punți de legătură între țările sărace și cele bogate reprezintă pentru mine un nou element al politicii de menținere a păcii".

Molibden

Chile, Peru și Mexic dețin, împreună, 16 la sută din rezervele mondiale de molibden — se menționează într-un document al Institutului Latino-American al Fierului și Oțelului (ILAFA), dat publicității în capitala chiliană. Rezervele de molibden din întreaga lume sînt estimate la aproximativ 28,6 milioane de tone.

Analiză

Ziarul „L'Unità", organul de presă al P. C. Italian, analizînd consecințele crizei generale din țările Europei occidentale și, în mod special, problemele economico-financiare, este de părere că una din cauzele inflației este afluxul de dolari devalorizați pe care guvernul S.U.A. i-a dirijat spre Europa, îndeosebi în anii '60 și '70, aflux constituind un adevărat export de inflație.

Dezmințire

Într-un interviu acordat ziarului „Le Soleil", președintele senegalez, Leopold Sedar Senghor, a dezmințit zvonurile referitoare la o eventuală demisie a sa, relevînd că își va îndeplini mandatul pînă „la capăt". Senghor a fost reales la conducerea statului la începutul anului 1978, pe o perioadă de încă cinci ani.

Într-un recent discurs, președintele Jimmy Carter s-a referit pe larg la problemele inflației, apreciind că acestea reprezintă o preocupare majoră a Administrației sale

1000+1

Dirijabil

Autoritățile japoneze au aprobat un program pe șase ani, de realizare a unui nou tip de dirijabil, care va putea fi utilizat la construcția de poduri și centrale electrice. Dirijabilul ar urma să aibă o capacitate de încărcare de 20 tone și o viteză de deplasare de 100–150 kilometri pe oră.

Paris. Conferința de presă a specialiștilor — americani și vest-europeni — participanți la prima misiune Spacelab. De la stînga la dreapta: Byron K. Lichtemberg, Michael L. Lampton, Michel Bignier — directorul programului, Ulf Merbold, Claude Nicollier și Wubbo Ockels

Oficialitățile orașului Bingen din R.F.G. au găsit o metodă originală de a întrerupe monotonia cromatică a unor cartiere: pictarea în culori cît mai vii a zidurilor caselor

Scrutin

În Cipru vor avea loc, la 9 iulie 1979, alegeri locale — s-a anunțat la Nicosia. Scrutinul va fi primul, la acest nivel, din ultimii 50 de ani.

Proporții

În pofida progreselor realizate în ultimul deceniu, comparativ cu albii, populația americană de culoare continuă să fie slab reprezentată în adunările și celelalte foruri legislative — se relevă în anuarul pe 1978 al deputaților de culoare din S.U.A. În lucrare se demonstrează că negrii care dețin, în prezent, funcții legislative reprezintă mai puțin de unu la sută din totalul oficialităților alese pe plan național, deși locuitorii de culoare reprezintă 11 la sută din populație. În S.U.A. există, astfel, 4 503 cetățeni de culoare cu funcții legislative dintr-un total de 522 000. Cu alte cuvinte, la 100 000 de cetățeni există 20 de oficialități de culoare alese, în timp ce, pentru populația albă, acest raport este de 286 la 100 000. O reprezentare mai apropiată de cea justă s-a realizat în statele sudice și la nivel municipal — se menționează în anuar. Pe plan național, în anul 1978 nu a fost înregistrat, însă, nici un progres: în Camera Reprezentanților, din totalul de 435 membri, doar 16 sînt de culoare, în timp ce în Senat numai unul din cele 100 de mandate este deținut de un negru.

Lider

Suleyman Demirel, fost prim-ministru și actualmente lider al principalei formațiuni de opoziție, a fost reales cu o majoritate zdrobitoare în fruntea Partidului Justiției, pe care îl conduce de 14 ani. El a obținut 1 439 voturi pentru, față de 88 obținute de unicul adversar, senatorul Kamran Inan.

Protecție

Guvernul Guyanei a luat noi măsuri pentru protejarea celor 46 de specii de animale rare, existente pe teritoriul său, acțiune conformă recomandărilor făcute de convenția internațională pentru conservarea naturii. Guvernul acestei țări a întreprins deja acțiuni pentru protejarea unor animale rare, precum broasca țestoasă, ciinele de mare, caimanul etc.

Conferință

La Bologna s-a desfășurat prima conferință națională a comuniștilor care fac parte din organele puterii în regiunile, provinciile și orașele Italiei. Conferința a analizat activitatea P.C.I. în organele locale ale puterii după alegerile administrative din 1975. De asemenea, pe ordinea de zi a figurat dezbaterea problemei colaborării cu alte forțe democratice ale țării în organele locale ale puterii.

Amplă manifestație a muncitorilor de la uzinele Vauxhall din Luton (Marea Britanie), în cadrul controversei izbucnite, pe marginea politicii salariale, între conducerea sindicală și sindicaliști

Declarație

În cadrul unei conferințe de presă, la Roma, ministrul spaniol însărcinat cu relațiile cu Piața comună, Leopoldo Calvo Sotelo, și-a exprimat convingerea că Spania va adera la C.E.E. în anul 1982. Sotelo a făcut această declarație la sfîrșitul unui turneu prin mai multe țări membre ale C.E.E. (Danemarca, Belgia, Olanda, Luxemburg, Franța, Marea Britanie și Italia). Deși țările vizitate s-au pronunțat, în principiu, în favoarea primirii Spaniei în Piața comună, Sotelo a recunoscut că, pînă la realizarea acestei aderări, există încă multe obstacole de trecut.

Hale

Primarul Parisului, Jacques Chirac, a renunțat, deocamdată, la proiectul de amenajare a locului unde, în deceniul trecut încă, se mai aflau celebrele hale ale capitalei franceze. Chirac, care este liderul gaulliștilor, l-a anunțat pe arhitectul spaniol Richard Bofill, căruia îi încredințase proiectul, că renunță la serviciile lui. Această decizie a președintelui Adunării pentru Republică – comentează presa locală – a întrunit, pentru prima dată în istoria disputei legate de amenajarea Halelor, aprobarea fără rezerve a opoziției. Se mai menționează că abandonarea proiectului nu este străină de considerente de ordin financiar. Parizienii se întreabă, însă, ce se va întîmpla cu imensa groapă de pe locul fostelor hale. Un element nou, care a stîrnit interesul, este că președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, se va întîlni, la 13 noiembrie, cu primarul Chirac, pentru a adopta o decizie comună.

Cook

Cu ocazia împlinirii a 250 ani de la nașterea lui James Cook, în localitatea Marton, din Anglia, a fost inaugurat un muzeu dedicat vieții și activității renumitului explorator și navigator englez. Născut în 1728, în acest sat din comitatul Yorkshire, James Cook a întreprins trei memorabile călătorii în Pacific, atingînd, în același timp, strîmtoarea Bering, în nord, și zona maritimă care înconjoară Antarctica. El s-a remarcat, de asemenea, ca matematician și cartograf.

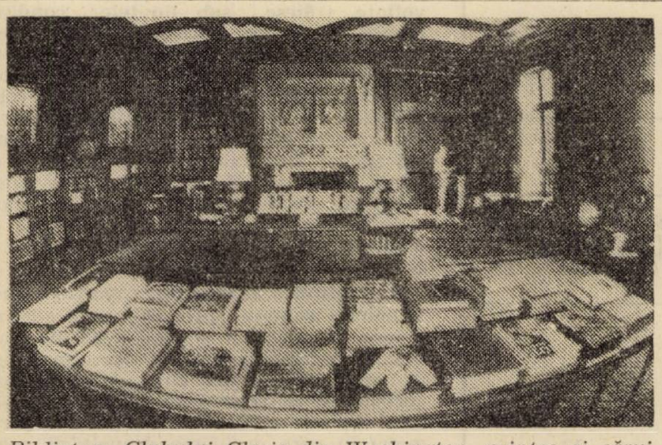

Biblioteca Clubului Clasic din Washington, printre ai cărui membri se numără peste 50 de laureați ai premiilor Nobel și Pulitzer. Clubul, care își va sărbători luna aceasta a 100-a aniversare, admite doar membri-bărbați și acceptă, cu mari rezerve, instrumente ale vieții moderne ca radioul și televizorul, apreciate drept „dușmani ai conversației".

„Fram"

Aproximativ 60 de oameni de știință din S.U.A., Canada, Danemarca și Norvegia intenționează să creeze o stație de cercetări științifice pe o banchiză arctică, începînd din luna martie anul viitor – a anunțat Institutul Polar Norvegian. Stația – denumită „FRAM"-I – va fi situată la 330 kilometri nord de coasta Groenlandei și va efectua cercetări geofizice, geologice, oceanografice, în domeniul glaceologiei, precum și studii asupra biologiei marine și a comportamentului ursilor polari.

Campanie

Referindu-se la acțiunile teroriste din ultima vreme, Santiago Carrillo, secretar general al P.C. din Spania, a apreciat că ele reprezintă „o moștenire a fascismului". P.C. din Spania – a anunțat Santiago Carrillo – va lansa o campanie de solidaritate cu forțele ordinii publice, principale victime ale atacurilor teroriste. Liderul spaniol a chemat toate forțele democratice la acțiuni hotărîte care să ducă la lichidarea pericolului pe care îl reprezintă terorismul pentru regimul democratic din Spania.

Arestarea și condamnarea liderului Mișcării Indienilor Americani (A.I.M.), Russell Means (în prim-plan, stînga), au prilejuit o serie de acțiuni de protest. În acest context, liderul indian a primit vizita delegațiilor unor organizații și societăți, precum Organizația americană pentru drepturi civile, printre ai cărei membri se numără cunoscuții actori Marlon Brando (în prim-plan, dreapta) și Harry Belafonte (centru). Means a fost arestat după încheierea „marșului spre Washington", din iulie anul acesta, al reprezentanților celor peste 100 de triburi indiene din S.U.A. Într-un discurs rostit în fața reședinței prezidențiale din Washington, Russell Means a cerut Administrației americane să adopte măsuri de ameliorare a soartei „pielilor roșii", categorie a populației americane care — a declarat el — are cel mai scăzut nivel de trai

Palmier

Ipoteza cu privire la existența, în trecutul îndepărtat, a unei punți terestre între continentele asiatic și american, în regiunea actualei strîmtori Bering, a dobîndit, în opinia unor specialiști sovietici, o nouă confirmare, prin descoperirea, în partea nord-vestică a Peninsulei Kamceatka, într-o zonă acoperită în prezent de silvo-tundră, a unor frunze fosilizate de palmieri. Analizele preliminare au demonstrat că flora subtropicală din care au făcut parte palmierii a acoperit regiunea respectivă cu 45–50 milioane de ani în urmă. Experții apreciază că studierea detaliată a „palmierului de Kamceatka", ale cărui frunze fosilizate au fost expediate pentru analize la Leningrad, va contribui la mai buna cunoaștere a unor etape ale evoluției florei terestre.

Sanscrita

Sanscrita – socotită de lingviști drept una din rădăcinile multor limbi moderne – este, în prezent, studiată de peste 1 500 studenți de la Universitatea Tribhuvan din Katmandu (Nepal), ca și de numeroși specialiști. Interesul deosebit al nepalezilor față de sanscrită se explică prin faptul că limba nepaleză păstrează foarte multe apropieri față de această străveche limbă. În plus, în bibliotecile sale, există numeroase documente în sanscrită. Numai în Arhiva națională din Nepal există peste 25 000 de manuscrise în sanscrită, cuprinzînd domenii foarte variate, de la arhitectură, știință, medicină, pînă la filozofie și literatură.

Rubrică realizată de Liana Nichifor

Raportul pe 1978 al Băncii Mondiale

DECALAJELE — realităţi şi perspective ale luptei împotriva subdezvoltării —

Două recente rapoarte ale Băncii Mondiale asupra situaţiei economiei, schimburilor şi plăţilor internaţionale, precum şi asupra activităţii acestei instituţii în domeniul asistenţei financiare pentru dezvoltare — respectiv raportul anual pe 1978 şi cel prezentat de preşedintele Băncii, Robert McNamara, în faţa consiliului guvernatorilor — se dovedesc a face un pas înainte pe linia, din ultimii ani, a abandonării caracterului strict constatativ ; ele nu se mărginesc să consemneze actualele grave stări de lucruri din economia mondială, din comerţul şi plăţile internaţionale, ci formulează o serie de propuneri pe care le aduc în atenţia statelor spre a fi avute în vedere la stabilirea acţiunilor necesare şi urgente menite să oprească deteriorarea situaţiei, să contribuie la remedierea acesteia.

Prezentînd actualele stări de lucruri din economia mondială, rapoartele respective evidenţiază flagrantele asimetrii existente între nivelurile de dezvoltare ale statelor. Este relevat, astfel, faptul că, în totalul produsului brut pe ansamblul celor 135 de ţări membre ale Băncii Mondiale, ponderea statelor industrializate este de 76 la sută, iar cea a ţărilor în curs de dezvoltare de numai 24 la sută. În totalul populaţiei, însă, ponderile sînt exact inverse *(vezi tabelul 1)*.

În medie, produsul brut pe locuitor în primele ţări este de aproape 12 ori mai ridicat decît în ultimele şi de aproximativ 40 ori mai mare decît în ţările în curs de dezvoltare cu venit scăzut. În ultimii 15 ani (1960—1975), decalajele s-au adîncit. Dacă cele relative şi-au menţinut amplitudinea (11,5 : 1), în schimb cele absolute (diferenţa în dolari) au sporit substanţial : de la 3 268 dolari la 5 376 dolari (pentru comparabilitate, cifrele sînt exprimate în dolari 1975).

Menţinerea decalajelor relative se explică prin aceea că ţările în curs de dezvoltare, în ansamblul lor, nu au înregistrat un ritm mediu anual de creştere a produsului lor brut pe locuitor superior celui înregistrat de ţările industrializate. Sporirea considerabilă a decalajelor absolute este determinată de faptul că un acelaşi ritm de creştere economică a însemnat — datorită nivelurilor absolute total diferite ale produsului brut — o majorare medie anuală de numai 13 dolari în cazul ţărilor în curs de dezvoltare, dar una de peste 140 dolari în cazul ţărilor industrializate *(vezi tabelul 2)*.

Se dovedeşte pregnant necesitatea ca ţările în curs de dezvoltare să realizeze, în vederea reducerii şi lichidării decalajelor, ritmuri mai înalte de creştere economică decît ţările dezvoltate. Şi — ţinînd cont de marile discrepanţe între nivelurile actuale de dezvoltare — ritmurile respective trebuie să fie cu *mult* mai înalte, aceasta fiind unica modalitate de a contracara tendinţa de sporire a decalajelor absolute, în fond de a înlătura, în mod real, discrepanţele economice contemporane. Or, ritmurile înregistrate pînă în prezent în marea majoritate a ţărilor în curs de dezvoltare şi mai ales în ţările slab dezvoltate nu corespund nici pe departe acestor exigenţe. *Tabelul 3*, alcătuit pe baza datelor din raportul Băncii Mondiale, evidenţiază insuficienţa acestor ritmuri şi le explică în contextul ratei puţin înalte (uneori chiar scăzută) de acumulare în numeroase din ţările respective (îndeosebi în cele mai slab dezvoltate). Nu este cîtuşi de puţin întîmplător că tocmai ţările care au realizat o rată mai înaltă de investiţii — respectiv statele în curs de dezvoltare cu un venit relativ mai ridicat — au fost şi cele ce au înregistrat ritmurile superioare de creştere economică. Dealtfel, tocmai datorită acestui fapt, ţările menţionate au fost singurele dintre statele în curs de dezvoltare care au obţinut o reducere a decalajului relativ faţă de statele industrializate în perioada avută în vedere.

Raportul Băncii Mondiale apreciază că în cazul în care tendinţele manifestate pînă în prezent vor continua, consecinţele negative se vor amplifica : disproporţiile şi decalajele se vor adînci, iar numărul celor care, îndeosebi în ţările slab dezvoltate, trăiesc sub limitele condiţiei umane va creşte. Dacă schimbarea necesară a actualelor stări de lucruri nu se va produce, atunci alţi 500—600 milioane oameni se vor adăuga, pînă în anul 2000, celor 770 milioane oameni aflaţi astăzi în starea de „sărăcie absolută" (definită de raportul Băncii Mondiale ca acea „condiţie de viaţă, caracterizată prin subnutriţie, analfabetism, absenţa ocrotirii sănătăţii, mortalitate infantilă ridicată şi speranţă de viaţă scăzută" şi considerată „o sfidare la adresa demnităţii umane").

Reclamînd o schimbare, raportul Băncii Mondiale propune, spre reflecţie şi analiză, o serie de proiecţii privind evoluţiile economice în ţările în curs de dezvoltare pînă în anul 1985. După cum se precizează, „proiecţiile nu reprezintă o estimare a viitorului ; ele schiţează doar posibili parametri în care problema dezvoltării poate fi examinată în vederea stabilirii acelor acţiuni ce se dovedesc necesare dacă se urmăreşte realizarea unui progres economic şi social mai important". Parametrul central avut în vedere este *dinamizarea* ritmului creşterii economice în ţările

TABELUL 1

	Ponderea în totalul produsului brut %	Ponderea în totalul populaţiei %	Produsul brut mediu pe locuitor în 1975 (dolari)
Ţări industrializate	76	24	5883
Ţări în curs de dezvoltare din care :	24	76	507
— ţări în curs de dezvoltare cu venit scăzut (sub 250 dolari anual pe locuitor)	3	43	150
— ţări în curs de dezvoltare cu venit relativ mai ridicat	21	33	957

TABELUL 2

	1960	1975	Creşterea medie anuală a produsului brut în perioada 1960—1975 (în dolari)
Produsul brut mediu pe locuitor în ţările industrializate (dolari 1975)	3578	5883	140
Produsul brut mediu pe locuitor în ţările în curs de dezvoltare (dolari 1975)	310	507	13
Decalaj relativ (raport)	11,5:1	11,6:1	—
Decalaj absolut (diferenţă în dolari)	3268	5376	—

TABELUL 3

	Ritmul mediu anual de creștere a produsului brut în perioada 1960—1975 (%)		Cota investițiilor în produsul brut (%)	
	global	pe locuitor	1960	1975
Țări în curs de dezvoltare cu venit scăzut din Africa	3,8	1,4	14,0	18,4
Țări în curs de dezvoltare (nesocialiste) cu venit scăzut din Asia	2,9	0,5	14,8	19,2
Țări în curs de dezvoltare cu venit relativ mai ridicat	6,4	4,0	20,2	26,4

în curs de dezvoltare, îndeosebi în cele slab dezvoltate, care este considerată pe deplin realizabilă *în condițiile ridicării ratei de investiții* în aceste țări, pe baza unor eforturi interne sporite și a unui sprijin internațional mai substanțial, și care ar putea duce la majorarea pînă la 29—30 la sută, în anul 1985, a ponderii țărilor respective în produsul brut de ansamblu, oferind un suport pentru schimbări viitoare de mai mare anvergură. Se apreciază că, astfel, s-ar putea obține, printre altele, o reducere importantă, chiar într-o perioadă scurtă, a proporției celor aflați în starea de „sărăcie absolută" ; de la 37 la sută în 1975 la 27 la sută în 1985 (din totalul populației slab dezvoltate). „Realizarea acestor progrese — se notează în raportul președintelui Băncii Mondiale — va cere mari investiții, reclamînd un efort intens din partea țărilor în curs de dezvoltare înseși. Aceste țări vor trebui să dea un nou impuls mobilizării resurselor lor interne. Nu va fi ușor, desigur, pentru țările în curs de dezvoltare cu venit scăzut să-și sporească rata acumulărilor și nici pentru țările în curs de dezvoltare cu venit relativ mai ridicat să mențină actualele lor rate mai înalte de acumulare, dar esențial este că ele trebuie s-o facă". Este o pregnantă luare în considerare a faptului că rolul hotărîtor pe calea dezvoltării îl joacă efortul intern, munca proprie, fiecare națiune trebuind să-și asume responsabilitatea primordială ce îi revine în promovarea propășirii sale, mobilizîndu-și în acest scop resursele și energiile creatoare, întregul potențial material și uman, să aloce, sistematic și pe o lungă perioadă, o parte importantă din venitul național pentru dezvoltare. De aceasta depinde atît folosirea eficientă a mijloacelor proprii, cît și a avantajelor colaborării internaționale, inclusiv a ajutorului din partea altor state.

„Tot atît de esențial — continuă raportul Băncii Mondiale — este să se înțeleagă faptul că aceste acțiuni ale țărilor în curs de dezvoltare nu ar putea fi încununate de deplin succes fără un mai mare sprijin din partea țărilor dezvoltate". În viziunea raportului Băncii Mondiale, acest sprijin ar trebui să se materializeze, în principal, în măsuri pe plan *comercial* și *financiar*.

În domeniul comercial, este vorba de sporirea în ritm susținut a importurilor, îndeosebi de produse manufacturate, ale țărilor respective din țările în curs de dezvoltare. „Un asemenea ritm nu ar putea fi realizat — se spune în raportul menționat — dacă barierele protecționiste ridicate de către țările industrializate în calea exporturilor de produse manufacturate ale țărilor în curs de dezvoltare ar continua să crească, așa cum s-a întîmplat în ultimii ani". În prezent, cuantumul importurilor de produse manufacturate ale țărilor industrializate din țările în curs de dezvoltare este de 5 ori mai mic decît cel al importurilor de produse manufacturate ale țărilor în curs de dezvoltare din țările industrializate și reprezintă doar 2 la sută din consumul total de mărfuri manufacturate din aceste ultime țări, neputînd pune, sub nici un chip, în pericol, așa cum se pretinde uneori, industriile interne din țările respective. Dimpotrivă, — se arată în raportul Băncii Mondiale — „dacă se dorește ca statele în curs de dezvoltare să importe mai mult din țările industrializate, atunci trebuie să li se permită să-și sporească exporturile pentru ca ele să poată dobîndi mijloacele financiare necesare plății acestor importuri".

Pe plan financiar, raportul Băncii Mondiale menționează necesitatea suplimentării asistenței pentru dezvoltare, acordată țărilor mai puțin industrializate de către cele economic avansate. Arătînd că, „din 1970, cînd în cadrul Națiunilor Unite s-a adoptat obiectivul unei asistențe financiare într-un cuantum echivalent cu 0,7 la sută din produsul brut al fiecărei țări industrializate, în nici un an nu s-a înregistrat pe plan real un cuantum peste jumătatea obiectivului stabilit", raportul Băncii Mondiale subliniază exigența creșterii treptate, într-un ritm de cel puțin 5 la sută anual, a transferurilor internaționale de fonduri în vederea sprijinirii eforturilor de progres mai rapid ale țărilor în curs de dezvoltare. „Un lucru este cert — se spune în raport. Nu există nici un motiv ca țările dezvoltate să considere acțiunile pe care ar urma să le întreprindă, potrivit sugestiilor din acest «scenariu», ca depășind posibilitățile lor. Dimpotrivă, este clar că, dacă proiectatele ritmuri de creștere economică vor fi realizate de către țările în curs de dezvoltare, creșterea economică pe ansamblul mondial ar fi puternic stimulată, în beneficiul general, inclusiv în cel al țărilor dezvoltate".

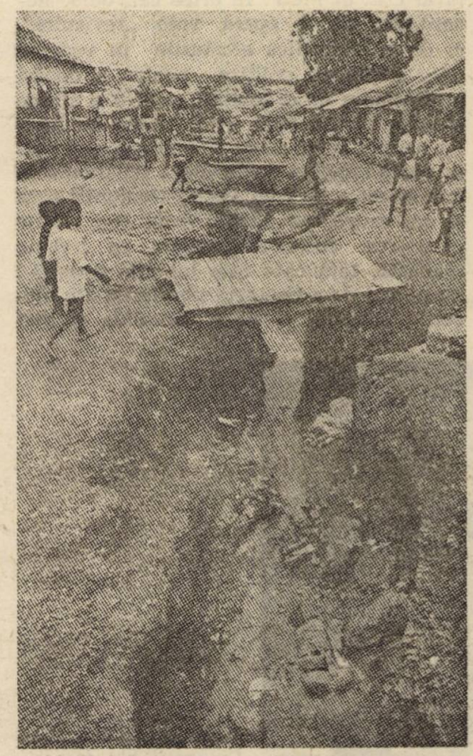

Dacă actuala stare de lucruri nu se va schimba — relevă raportul Băncii Mondiale — atunci alți 500—600 milioane de oameni se vor alătura, pînă în anul 2000, celor 770 milioane aflați astăzi, în țările slab dezvoltate, în cea mai absolută sărăcie, o adevărată „sfidare la adresa demnității umane"

Într-adevăr, sprijinirea activă a țărilor în curs de dezvoltare este în chiar interesul țărilor economic avansate. Ea reprezintă nu numai o problemă de justiție, de dreptate internațională — fiind moral și echitabil ca țările avansate economic, în primul rînd cele care și-au asigurat progresul pe seama exploatării fostelor colonii, a țărilor subdezvoltate, să restituie o parte din ceea ce și-au însușit, contribuind sub diferite forme la eforturile țărilor în curs de dezvoltare de a-și făuri o economie modernă, de a reduce și elimina rămînerea în urmă. Sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare este în interesul economic și politic al tuturor țărilor. Subdezvoltarea unor vaste regiuni ale lumii înseamnă, în fond, îngrădirea punerii în valoare a unei părți importante din resursele economico-materiale ale globului. Decalajele reprezintă factori de îngustare a pieței mondiale, avînd, astfel, în ultimă instanță, consecințe pe linia reducerii posibilităților de dezvoltare și a țărilor înaintate economic. Prin urmare, decalajele împiedică dezvoltarea armonioasă a economiei mondiale. În același timp, determinînd izbitoare discrepanțe între state în ce privește condițiile de progres și viață ale popoarelor, ele generează frustrare, suspiciuni, animozitate, constituind o sursă permanentă de tensiune pe plan politic internațional. Ca atare, asigurarea ridicării economico-sociale a tuturor statelor, apropierea relativă a nivelurilor lor de dezvoltare se arată a fi în interesul direct al tuturor țărilor, al progresului întregii umanități, al cauzei conlucrării între popoare, securității și păcii în lume, fiind, în ultimă analiză, în chiar beneficiul țărilor economic avansate.

O problemă de importanță fundamentală privind sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare este cea legată de conținutul concret pe care trebuie să-l aibă aceasta. Formula „sprijin pentru producție și nu pentru consum" reușește cel mai bine să precizeze acest conținut. Proverbul — întîlnit la multe popoare ale lumii — „nu-l ajuta cu pește, ajută-l să pescuiască" dă expresie grăitoare exigenței ca sprijinul să vizeze nu sfera consumului, ci sfera producției. În primul caz, efectul este limitat, temporar, situația rămînînd, în esență, neschimbată. În al doilea caz, efectul este profund, pe termen lung, promovînd realmente dezvoltarea. Uneori, în țări occidentale industrializate, sprijinul mai substanțial pentru țările slab dezvoltate — ce ar decurge din luarea în considerare a revendicărilor legitime ale acestor din urmă state — este imaginat ca un simplu transfer mecanic de resurse economice și financiare, care ar însemna creșterea consumului în țările slab dezvoltate pe seama scăderii consumului în țările industrializate. O asemenea imagine oarecum caricaturală asupra acestui transfer este, implicit, înlăturată și respinsă de o abordare a asistenței pentru dezvoltare ca sprijin pentru producție și nu pentru consum. O nouă ordine economică — implicînd, ca un element fundamental, colaborarea economică internațională bazată pe echitate și pe o reală reciprocitate a avantajelor — refuză cadoul pentru consum, dar presupune sprijinul autentic pentru producție, destinat țărilor mai puțin avansate, în vederea dezvoltării lor mai rapide, a înscrierii lor pe orbita progresului și civilizației.

Ilie Șerbănescu

Comuniştii şi perspectivele politice franceze

Interviu cu Paul Laurent

secretar al C.C. al P.C.F.

Întrebare : *Ultima plenară a Comitetului Central a avut loc în plină dispută privind şomajul...*

Răspuns : Pentru comunişti, şomajul nu este o fatalitate. Există soluţii. Noi le-am expus : relansarea industrială, relansarea consumului, reducerea zilei de muncă, crearea unor locuri de muncă corespunzătoare necesităţilor sociale... Şi, întrucît nimic nu seamănă mai puţin a resemnare ca atitudinea celor afectaţi de şomaj, Comitetul Central a lansat un apel la intensificarea luptei pentru folosirea deplină a forţei de muncă.

Referindu-se la recentele alegeri parţiale, Paul Laurent a afirmat : Alegerile parţiale ne-au reţinut, într-adevăr, în mare măsură atenţia, dată fiind erodarea poziţiilor candidaţilor noştri acolo unde ei s-au prezentat alături de candidaţi socialişti. Acest lucru trebuie să ne preocupe, chiar dacă nu se poate acorda acestor alegeri parţiale importanţa pe care o are o consultare generală. Dar este adevărat : comportamentul unora dintre alegătorii noştri dezvăluie o subapreciere a valorii votului pentru candidaţii noştri ca replică la atacul anticomunist care se dezvoltă în prezent. Acesta exprimă, de asemenea, o neînţelegere a condiţiilor reale ale schimbării democratice şi a responsabilităţii Partidului Socialist în înfrîngerea stîngii.

Poate că niciodată problema slăbirii Partidului Comunist nu a fost atît de vitală pentru forţele reacţionare. Adversarii noştri sînt foarte conştienţi, în condiţiile unei crize care se agravează şi ale unei voinţe de schimbare care nu încetează să se afirme, că singura forţă care acţionează, cu conştiinţa clară a condiţiilor politice ce trebuie întrunite pentru o adevărată schimbare, este Partidul Comunist. Iată de ce nu este deloc surprinzător să se constate amplificarea unei campanii anticomuniste după alegeri.

Referindu-se la această campanie anticomunistă, Laurent arată : Trebuie remarcat, mai întîi, caracterul multiform, insistent, denaturarea sistematică a poziţiilor P.C.F., varietatea păturilor populaţiei pe care le vizează...

HUMANITE DIMANCHE

În fond, ce învăţăminte se desprind din alegerile parţiale ? — *a continuat secretarul C.C. al P.C.F.* În orice caz, deloc necesitatea de a opera vreo „revizuire", ci de a intensifica eforturile în vederea unor explicaţii politice pentru a depăşi acest stadiu de dificultăţi, pentru a atrage atenţia, încă o dată, celor care s-au înşelat asupra unui element fundamental : nu se poate imagina o adevărată schimbare în ţara noastră fără un Partid Comunist care să nu ocupe, pe deplin, locul ce-i revine în unirea forţelor populare ce trebuie realizată. Iată care este intenţia noastră : nu numai de a recupera pierderile din alegerile parţiale, ci de a consolida şi mai mult decît la alegerile legislative, din martie, influenţa organizată a partidului nostru.

În legătură cu problemele C.E.E., Laurent a menţionat : De cînd a luat fiinţă Piaţa comună şi de cînd Partidul Comunist a denunţat-o ca un instrument de degradare a independenţei naţionale, de supraexploatare a muncitorilor, oamenii politici care voiau să pună actul creării unei comunităţi în slujba marelui capital au vorbit întotdeauna de garanţii. Ni s-au împuiat urechile cu garanţii privind cărbunele şi oţelul. Se vede rezultatul...

Departe de a fi epoca dispariţiei naţiunilor, epoca noastră este, dimpotrivă, martora afirmării naţiunilor, a personalităţii lor, a entităţii lor economice. Apărarea intransigentă a independenţei Franţei, a capacităţii francezilor de a decide ei înşişi constituie unul din punctele esenţiale ale bătăliei. Aceasta nu poate fi opusă luptei noastre pentru o cooperare internaţională din ce în ce mai largă, pentru o Europă degajată de dominaţia marelui capital.

În continuare, Paul Laurent a subliniat : În întreprindere, în cartier, în comună, acţiunile unite trebuie duse, după părerea noastră, de marea majoritate a celor ce muncesc, care trebuie să-şi asume obiectivele de luptă, să participe la elaborarea lor, ştiind bine, şi din experienţă, că nu un acord sau altul, încheiat la nivel înalt, poate fi o garanţie solidă pentru viitor. De aici, dubla hotărîre a Comitetului nostru Central de a contribui la dezvoltarea luptelor în domeniul progresului democratic, fie el social, economic sau politic, înţelegînd, în acelaşi timp, natura obiectivelor transformatoare pe care trebuie să le fixeze această luptă. Astfel, se va putea crea o situaţie care să ducă la modificări pozitive pentru uniunea stîngii. Iată ce rămîne de făcut în etapa actuală. Aceasta trebuie să fie însoţită de o înţelegere a virajului spre dreapta al Partidului Socialist. În această privinţă, în Partidul Socialist recentele luări de poziţie ale lui Jean-Pierre Chevenement şi CERES sînt importante. Ele vin să se alăture poziţiilor noastre privind responsabilitatea rupturii atunci cînd subliniază că, la Congresul de la Nantes al Partidului Socialist, majoritatea a decis să refuze „orice compromis asupra puterii" cu Partidul Comunist.

Lecţia principală pe care Partidul Comunist o desprinde din recentele evenimente este confirmarea strategiei sale privind un marş democratic spre un socialism în culorile Franţei şi afirmarea necesităţii de dezvoltare a acestei politici. De aceea, ca răspuns la îngrijorarea falsă sau reală a celor ce consideră că partidul nostru se îndepărtează de această strategie a uniunii pentru schimbări democratice, recenta plenară a Comitetului Central a fost marcată de un important discurs al lui Georges Marchais. Capacitatea comuniştilor de a aprofunda politica pe care şi-o propun este exprimată în discursul secretarului general atunci cînd demonstrează valoarea perspectivelor afirmate ca singura ieşire din criză, pentru dezvoltarea democraţiei în toate domeniile, pentru a face marele capital să dea înapoi pas cu pas şi, în sfîrşit, pentru a-l învinge : „Este vorba de a crea, pretutindeni, prin luptele cele mai diverse, un raport de forţe favorabil care să permită satisfacerea revendicărilor, cucerirea de noi drepturi — într-un cuvînt, să facă să progreseze democraţia în toate domeniile".

Delegaţii ale şomerilor şi ale muncitorilor aflaţi în pericol de a-şi pierde slujbele au venit, miercuri, 11 octombrie, la Palais Bourbon pentru a-şi expune revendicările

Secvențe economico-sociale din lumea capitalului

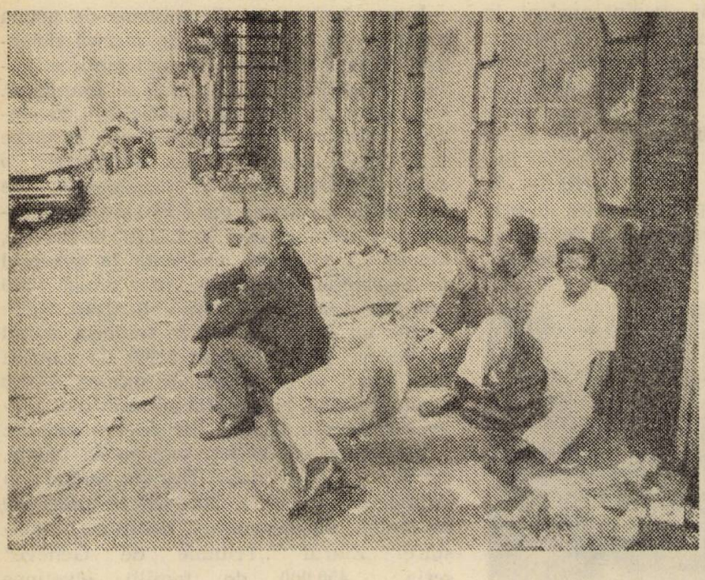

Contraste pe străzile New York-ului. Peste 24 milioane de oameni din S.U.A. au un venit anual sub pragul minimului de subzistență stabilit oficial

„Săracii lumii bogate"

— Sărăcie în lumea occidentală ? Da ! de multe ori nu vedem ceea ce nu vrem să vedem"...

E o recunoaștere a unei stări de fapt, de multe ori disimulată.

Occidentul, îmbelșugatul Occident, înecat în industrie, strivit între două descoperiri științifice, care de care mai senzațională, exasperat de asaltul sîcîitorilor imigranți veniți în căutarea laptelui și a mierei, acest Occident al „tuturor posibilităților" refuză să-și vadă propria sărăcie. „Ignorăm sărăcia de la noi", scria revista „Euroforum", editată de Comisia Pieței comune. „Dar ea reprezintă o realitate pentru ceva mai mult de 10 000 000 de cetățeni din Europa occidentală". Publicația hamburgheză „Die Zeit" constata, nu fără amărăciune, că „nimeni nu vrea să creadă că există sărăcie în R.F.G.", iar profesorul Gerhard Kade, de la Universitatea din Darmstadt, unul dintre reputații economiști vest-germani, declara că, în realitate, „condițiile de viață ale populației sînt mult mai proaste decît lasă să creadă fațada", adăugînd că „despre sărăcia din R.F.G. nu s-a scris pînă acum nimic, dar ea există".

Că există, o confirmă statistici și studii a căror seriozitate, a căror autoritate nu pot fi puse la îndoială. Chiar dacă presa din țările occidentale industrializate refuză, de cele mai multe ori, să o vadă, chiar dacă sărăcia în rîndul păturilor autohtone este, întrucîtva, un subiect tabù, chiar dacă imaginea ce s-a format atît în interiorul acestor țări, cît și proiectată peste hotare, ignoră această umbră pe obrazul „societății bunăstării", reversul cenușiu al abundenței nu poate fi estompat total de lumina orbitoare a reclamelor.

Sărăcia este prezentă în cele mai industrializate țări ale Apusului, dar, firește, proporțiile diferă de la o țară la alta. Potrivit unei relatări — de excepție — a revistei americane „U. S. News and World Report", media este de 10 la sută. Francezii au fost extrem de surprinși să afle că sînt pe primul loc al acestei triste statistici... Potrivit unui raport al Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OECD), în Franța 10 la sută din cele mai bogate familii încasează, din totalul venitului la scară națională, de 21,8 ori mai mult decît aceeași proporție din cele sărace, coeficientul de inegalitate fiind în Spania 19, în Australia — 15,8, în Canada — 15,7, în S.U.A. — 15,6, în R.F.G. — 10,9. După cum se vede, diferențele nu sînt tocmai mari ? !...

Departamentul Comerțului al S.U.A. arăta, într-un raport dat publicității la Washington, că, în 1977, peste 24 000 000 de oameni (11,6 la sută din populație) aveau un venit anual sub pragul minim de subzistență stabilit oficial pentru o familie de patru persoane. Sub pragul oficial al sărăciei trăiesc 3 milioane de persoane în Canada și 15 la sută din populația Franței, a Belgiei. În Marea Britanie și țările scandinave, procentajul populației trăind sub limita sărăciei oscilează între 3 și 5 la sută în Norvegia și Suedia, el ajungînd la 8 la sută în Anglia. Se extind zonele sărăciei în R.F.G. În 1974 — ultimul an pentru care mai există statistici de acest gen — peste 2,1 milioane de gospodării, întrunind 5,8 milioane de persoane, aveau venitul lunar sub marja necesarului calculat de Asigurările Sociale. După cum relata cunoscuta publicație „Stern", „fiecare al zecelea cetățean al R.F.G. se află la marginea minimului de existență".

Dacă cifrele citate se referă la anii trecuți, aceasta se explică prin modul de alcătuire a statisticilor, fără a mai vorbi de tergiversările pînă la publicarea lor. Dar fenomenul amintit, de polarizare a bogăției și mizeriei în societățile „cele mai îmbelșugate", se accentuează. „În Franța — scrie «Le Monde Diplomatique» — păturilor largi care trăiesc modest, unele aproape de limita sărăciei, li se adaugă continuu noi contingente de săraci", pe care capitalismul le generează în mod inexorabil. Acestea sînt alcătuite din „mai mult de jumătate din persoanele în vîrstă de peste 65 de ani (2 600 000), jumătate din numărul muncitorilor specialiști (1 300 000), cea mai mare parte a muncitorilor manuali (1 100 000), două treimi din personalul de serviciu (800 000), un sfert din comercianți și artizani (800 000), cea mai mare parte a salariaților agricoli (600 000)". Publicația citează statistici potrivit cărora în Franța există 8 200 000 de persoane ale căror venituri se situează net sub limita mediei naționale.

Ceea ce nu se înțelege întotdeauna este că venitul ridicat pe cap de locuitor, în aceste țări mult elogiate ale așa-numitei „societăți postindustriale", ale „bunăstării", ale „societății de consum", este de fapt *o medie statistică*. Potențialul economic *uriaș* al țărilor capitaliste dezvoltate *nu slujește în aceeași măsură* tuturor oamenilor.

Discrepanțele sociale se accentuează, crește numărul celor lipsiți de posibilitățile unui trai decent, cursa dintre prețuri și salarii erodează permanent puterea de cumpărare a maselor, standardul de viață scade, se extind zonele de sărăcie. Ceea ce se cere subliniat este că — odată cu progresul de necontestat al științei și tehnicii și abstracție făcînd de resorturile lui — în aceste țări se produce, ce-i drept, un proces de redistribuire a veniturilor, dar numai „în interiorul ciaselor" și nu „între clase". Discrepanțele se resimt cotidian și în proporții de masă. Categorii întregi de cetățeni nu beneficiază decît într-o măsură infimă de progresul științei și al tehnicii, de ultimele cuceriri înregistrate în domeniul economic. Chiar și în ipoteza — adesea neconfirmată de realitate — că s-ar manifesta o ameliorare a condițiilor de viață, *discrepanța* ce separă aceste categorii defavorizate de păturile înstărite — și care reprezintă un fenomen inerent modului de producție capitalist, bazat pe rigorile legii profitului — subzistă, dacă nu chiar se adîncește.

Sînt fapte pe care nu le pot trece cu vederea nici chiar mulți dintre sociologii burghezi. Într-un articol publicat în revista „Etudes", J. F. de Martel făcea aceeași afirmație, în alți termeni : „Inegalitățile au un caracter cumulativ. Sînt mereu aceiași cei ce dispun de bani, de sănătate, de onoruri, de cultură, de putere, după cum tot aceleași categorii rămîn excluse de la acestea".

În „Imperiul Vînzării-Cumpărării", puterea banului dictează. În consecință, statul reduce cheltuielile bugetare pentru alocații sociale ca „unică" modalitate de a face față fenomenelor de depresiune economică ce se încăpățînează să persiste în lumea occidentală, în ciuda previziunilor din anii trecuți ale economiștilor. Diminuarea alocațiilor pentru ocrotirea sănătății, învățămînt, cultură este evasigenerală. Exemple recente ne-au oferit Norvegia, Danemarca, S.U.A. și alte țări occidentale. În schimb, pentru 1979 nu se cunosc bugete militare inferioare celor din exercițiile financiare precedente...

Și, tot în cadrul „respectului pentru scara valorilor", statul burghez are grijă să ducă o politică fiscală duplicitară, discriminatorie față de cei cu venituri mici. Fiscalitatea apasă, în primul rînd, pe umerii oamenilor muncii, ai acelei unități denumite convențional „consumatorul" — bineînțeles nu este vorba de „consumatorul" de iahturi, insule, cai de curse și port-țigarete cu briliant, deoarece societățile, în primul rînd cele mai mari și supranaționale, *prin presiuni* asupra guvernelor și evaziuni fiscale, se sustrag sistematic de la plata acestora. Iată ce scria nu demult „L'Humanité" : „Din an în an, raportul devine mai exploziv și mai acuzator. Inegalitatea fiscală se instalează cu fiecare zi tot mai puternic. În domeniul fiscal se utilizează două unități de măsură : în 15 ani (1960—1975), impozitul asupra venitului a crescut de 9,3 ori, în schimb impozitele asupra veniturilor societăților n-au crescut decît de 5,5 ori".

Cu alte cuvinte, fiscalitatea este cu atît mai blîndă cu cît întreprinderile și companiile sînt mai puternice. Și nu e greu, avînd în vedere că, bunăoară, în Franța, o întreprindere industrială cu cifra de afaceri de peste 50 000 000 franci este verificată financiar o dată la șapte ani... După cum releva tot „L'Humanité", „o companie din două n-are nimic de declarat fiscului".

Din însărcinarea Comisiei bugetare a Senatului S.U.A., Ministerul de Finanțe a dat publicității un raport care trădează inechități evidente în sistemul impozitelor. În exercițiul financiar 1976—1977, familiile cele mai înstărite din țară — respectiv cu un venit anual superior sumei de 50 000 de dolari și reprezentînd doar 1,4 la sută din totalul populației — au beneficiat de reduceri de impozite și facilități fiscale însumînd peste 25 miliarde de dolari. Firmele controlate de aceste familii au beneficiat de reduceri de impozite de 28 miliarde de dolari.

Exemplul cel mai recent privind această „dublă măsură" ni-l oferă R.F.G., unde de curînd Bundestagul a aprobat proiectul de lege privind modificarea sistemului fiscal care prevede, între altele, reducerea impozitelor percepute de la întreprinderile particulare, majorarea „taxei pe valoarea adăugată" la bunurile de larg consum și alte măsuri. Comentînd aceste hotărîri ale parlamentului, ziarul „Unsere Zeit" precizează că ea, pe de o parte, deteriorează situația majorității truditoare, iar, pe de alta, oferă avantaje marelui capital. Or, după cum demonstrează practica, de regulă aceste avantaje nu duc nici la o înviorare sensibilă a conjuncturii, nici la scăderea șomajului de masă în țară...

Și, cum întotdeauna macrosocialul se reflectă, ca într-o picătură de apă, în microsocial, nici indivizii nu sînt excluși de la aceste „duble criterii". Dacă Aznavour, Bergman, Borg și restul alfabetului vedetelor divertismentului, cinematografului și sportului pot evada în paradisuri fiscale ca Monaco, Elveția și altele, unde să se ducă Olof, cu soția și cei trei copii ai lui, sau Johann, sau Jean, cu necazurile lor de zi cu zi despre care, spre deosebire de primii, săptămînalele ilustrate atît de îndrăgite de gospodine omit să ne informeze...

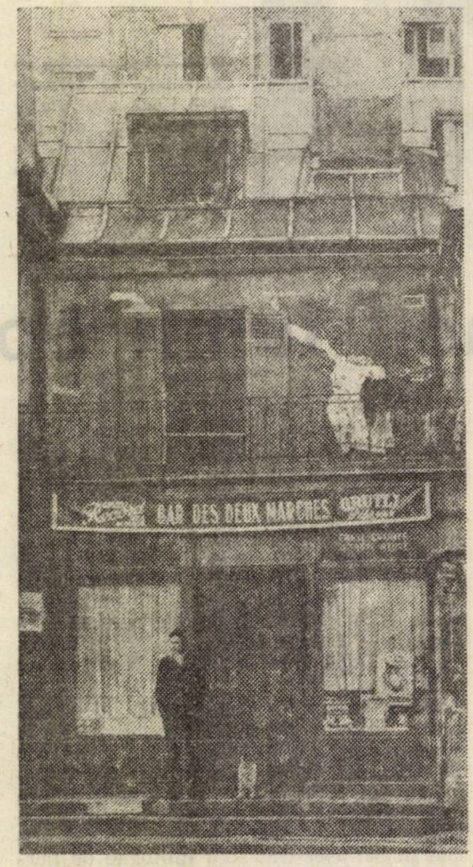

Paris. Locuințe pentru cei săraci. 15 la sută dintre francezi trăiesc sub pragul oficial al sărăciei

Programele de binefacere ? Să lăsăm să răspundă Organizația Internațională a Muncii (OIM) care dispune, firește, de o certă autoritate. După ce într-un studiu constată cu surprindere (vezi „Science et Vie" din primăvara acestui an) că sărăcia în țările industrializate subzistă în ciuda programelor inițiate pentru a o combate, relevă că, mai mult, „aceste programe *contribuie* la agravarea sărăciei. O parte importantă a fondurilor consacrate acestor programe nu revine celor cărora le sînt destinate. Doar o treime din fonduri sînt vărsate efectiv săracilor".

„Societatea posibilităților egale" îi preferă pe cei cu „punga întesată". Este secretul lui Polichinelle. În „societatea bunăstării", în „lumea tuturor posibilităților", a „șanselor egale", oamenii sînt inegali din naștere, în funcție de venitul părinților (lăsînd la o parte culoarea pielii, sexul, naționalitatea și altele). Sînt inegali în fața maladiilor și a morții. Sînt inegali în fața tribunalului, în fața școlii, chiar și în fața naturii, de ale cărei frumuseți n-au bani și timp să se bucure toți. Pentru copilul unui muncitor necalificat, riscul de a muri la naștere este de două ori mai mare decît pentru copilul unui industriaș, iar la 35 de ani — de patru ori mai mare.

Într-o lume pusă în mișcare de goana după profit, accidentele de muncă determinate de absența sau insuficiența măsurilor de securitate a muncii se înmulțesc. Un raport al OIM dat publicității la Geneva arăta că, în ultimii trei ani, în țările capitaliste dezvoltate s-a înregistrat o creștere pronunțată a accidentelor de muncă. Și pe seama cui ? Firește, nu a celor care nu muncesc. În S.U.A., se produc, anual, 5,7 milioane accidente în procesul de producție. În medie, mor anual 4 900 muncitori, iar sute de mii sînt răniți. Italia deține un jalnic record în materie, avînd în vedere populația ei : 3 000 de oameni mor anual în accidente de muncă, 75 000 rămîn invalizi. Nu se află cu mult mai prejos nici Franța, Belgia... iar lista e deschisă.

În basme, cei bogați locuiau în palate, cei săraci în cocioabe. Dar nu numai în basme. Și în Elveția. Țară citată îndeobște ca model de dezvoltare, echilibru, bunăstare. Ziarul „Tribune de Genève" scria : „450 000 de familii elvețiene trăiesc în locuințe care necesită lucrări urgente de renovare și modernizare. Multe asemenea case nu oferă nici un minimum de confort". Și nu e vorba, desigur, de locatari bogați. Și nu numai de Elveția. „Din cele 3,5 milioane de locuințe existente în Belgia, 2 milioane se află în imobile vechi, din care 1,2 milioane insalubre, 8 700 000 necesită renovări, iar 440 000 se află într-o stare avansată de degradare și trebuie demolate.

Inegalitățile se perpetuează și datorită sistemului de învățămînt din țările occidentale industrializate. Nu — „ai carte, ai parte" ci, mai degrabă, — „ai bani, ai carte". Deși, și înainte, taxele universitare erau ridicate, în S.U.A. au crescut cu 40 la sută în ultimii cinci ani ; peste jumătate din studenții francezi își întrerup studiile înainte de absolvire, din lipsă de fonduri, bugetul vest-german pentru învățămînt a fost redus cu 702 milioane mărci în doi ani ; 8 000 de tineri între 15 și 20 de ani din Londra sînt neștiutori de carte. „Sistemul învățămîntului superior este prohibitiv pentru păturile sărace", arăta dr. Steven Miller, președintele Institutului „John Hopkins", din Baltimore. Firește, din motive pecuniare... Un cerc vicios și nimic altceva. „Trăiesc prost pentru că n-am bani și n-am bani ca să-mi ajut copilul să învețe ca să trăiască mai bine".

Soluțiile ? În această privință, ne aflăm la stadiul întrebărilor. Sociologii burghezi au început, și ei, să se frămînte. În cartea sa „Societatea invizibilă", Alain Touraine scria : „Soluțiile ? A sosit momentul de a «re-crea» societatea franceză (citește societatea capitalistă industrializată)". Analistul francez nu merge mai departe cu investigațiile. Concluzia s-ar desprinde cu ușurință dacă Touraine ar adăuga că societatea burgheză este societatea unor *structuri care generează inegalitate economică și socială*. Trebuie „umblat", deci, la structuri. Acestea sînt, de altfel, sensul și obiectivul luptei săracilor lumii bogate.

Sanda Grigoriu

Everest

Adrian Mihalcea, Timișoara. Într-adevăr, doi alpiniști au reușit să atingă, la 8 mai a.c., vîrful muntelui Everest, cel mai înalt din lume (8 848 metri), fără să se folosească de aparate cu oxigen. Evenimentul, confirmat de Ministerul Turismului al Nepalului, pune astfel capăt dezbaterii asupra posibilității omului de a atinge „acoperișul lumii", fără aparatul cu oxigen, în ciuda atmosferei extrem de rarefiate. Este vorba de italianul Reinold Messner, în vîrstă de 33 de ani, și de austriacul Peter Habeler, în vîrstă de 35 de ani. Din istoria cuceririi celor mai mari înălțimi din masivul Himalaya, după ce Nepalul a autorizat ascensiunile de pe teritoriul său, am putea menționa faptul că vîrful Anapurna a fost cel dintîi cucerit, în iunie 1950, de Louis Lachenal și Maurice Herzog. Alpiniști din diferite țări au început, după această dată, o adevărată cursă pentru a implanta drapelul lor național pe cele mai înalte culmi din Himalaya. Everestul a fost cucerit, în mai 1953, de către britanicul Edmund Hillary, însoțit de șerpașul nepalez Tensing Norkay, care s-au folosit de aparate cu oxigen. Toate expedițiile anterioare ca și cele care au urmat acestui eveniment au respectat cu rigoare cerințele alpinismului clasic, care păreau să condiționeze orice reușită, respectiv constituirea de echipe mari, cu echipament greu, amenajarea de tabere succesive, utilizarea corzilor fixe și a nelipsitului piolet, a buteliilor cu oxigen, angajarea unui mare număr de șerpași. Utilitatea acestor echipamente fusese verificată și confirmată în cursul escaladărilor făcute de-a lungul anilor în Munții Alpi. În anul 1963, însă, alpinistul Herman Buhl a cucerit pentru prima dată, singur și fără butelie cu oxigen, vîrful Nanga-Parbat (8 125 metri), petrecîndu-și o noapte la numai 100 metri de vîrf. De asemenea, în cursul încercării de a escalada, în 1964, al doilea vîrf ca înălțime din lume „K 2" (8 611 metri), italianul Walter Bonatti a demonstrat că este posibil să se supraviețuiască fără echipamentele alpinismului clasic. Britanicul Chris Bonnington a deschis o nouă epocă în escaladarea Munților Himalaya, organizînd echipe puternice, dotate cu echipament greu, pentru a efectua ascensiuni pe traseele extrem de dificile ale versantului de sud al Anapurnei și versantului de sud-vest al Everestului. Dar italianul Reinold Messner este considerat cel care a revoluționat alpinismul de performanță pe traseele deosebit de grele. În 1970, el a atins vîrful Nanga-Parbat, învingînd cel mai mare perete de stîncă și gheață din lume, versantul Rupal. La întoarcere, el și-a pierdut fratele. În 1972, a ajuns singur pe vîrful Manaslu (8 165 metri), întrucît doi dintre coechipierii săi pieriseră în cursul ascensiunii. În alte situații, Messner a supraviețuit numai datorită excepționalei sale pregătiri fizice, antrenamentului riguros și metodic, care i-au permis să se poată dispensa la nevoie de echipamentul greu. În anii următori, ascensiunile au fost efectuate de preferință în Anzi. Ele au reînceput în Himalaya în 1975, cînd un alt reputat alpinist italian, Ricardo Cassin, a încercat escaladarea vîrfului Lhotse (8 501 metri). El a eșuat în această încercare, dar a obținut permisiunea să escaladeze versantul de nord Hidden-Peak (8 068 metri), împreună cu austriacul Peter Habeler. Cei doi s-au folosit de corzile alpine tradiționale, fără să recurgă, însă, la buteliile cu oxigen. Acest succes a revoluționat, de asemenea, alpinismul. Rămînea, însă, de demonstrat faptul că este posibilă cucerirea Everestului fără aparate cu oxigen și echipamente grele. Această demonstrație au făcut-o Reinold Messner și Peter Habeler. De altfel, și mai recent, alpinistul austriac Franz Oppurg a reușit să ajungă singur pe vîrful Everestului, după ce coechipierul său renunțase la ultima parte a expediției, din cauza defectării aparatului cu oxigen.

Variola

Veronica Semeniuc, București. 26 octombrie a.c. a marcat o dată importantă : dispariția totală a variolei — de douăsprezece luni — din toate țările în care această maladie era endemică. Știrea a fost anunțată, la Geneva, de Organizația Mondială a Sănătății (O.M.S.), și ea este deosebit de importantă pentru țările Africii, unde variola a făcut pînă anul trecut victime numeroase. Ultimul caz, constatat la 26 octombrie 1977 : Ali Maow Maalin, un tînăr somalez de 23 de ani. Dacă în cursul următoarelor douăsprezece luni nici un caz nu va mai fi semnalat, o comisie internațională de experți va subscrie o declarație finală prin care se va confirma oficial dispariția variolei din lume. Momentul va fi important pentru că, astfel, comunitatea internațională va degaja sume considerabile (circa două miliarde dolari anual), care vor putea fi transferate altor obiective de dezvoltare. În ce privește cazurile de variolă înregistrate recent în Marea Britanie (în urma accidentului de muncă într-un laborator care produce vaccin antivariolic), acestea — precizează O.M.S. — nu reprezintă pericol de epidemie și nu au legătură cu programul în curs.

Ion Manolescu, Timișoara. Fostul președinte al Republicii Italiene, Giovanni Gronchi, a decedat la 17 octombrie, în vîrstă de 91 de ani. El a ocupat magistratura supremă a statului italian între anii 1955—1962. Născut la 10 septembrie 1887, la Pontedera (Pisa), Gronchi a fost unul din fondatorii „Partidului Popular Italian", devenit, mai apoi, Partidul Democrat-Creștin. Militant antifascist, la 32 de ani avea să fie ales secretar general al Confederației Italiene a Muncii (C.I.S.L.). A participat, după al doilea război mondial, la mai multe guverne, fiind primul președinte al Camerei Deputaților. Giovanni Gronchi a fost cel de al doilea președinte al Italiei și, odată cu încheierea mandatului, devenise — conform constituției italiene — senator pe viață.

Elvira Tocilărescu, București. David Owen, ministrul britanic al afacerilor externe, deține din octombrie 1978 pînă la 18 septembrie 1979 președinția de onoare a Consiliului nord-atlantic. Owen succede în această funcție lui Gunduz Okcum, ministrul de externe al Turciei, al cărui mandat, de un an, a expirat. Consiliul nord-atlantic este organul suprem de decizie al N.A.T.O. El se reunește, în mod obișnuit, de două ori pe an în sesiune ministerială sau, în cazuri speciale, la nivelul șefilor de stat sau de guvern. În restul timpului, statele membre ale N.A.T.O. sînt reprezentate în consiliu de către ambasadorii lor care se reunesc ori de cîte ori este necesar.

Manole V. Mihail, str. Aradului, bloc 6—8, sc. A, et. III, ap. 13, Tg. Mureș, cod 4300, vinde colecția revistei „Lumea" de la apariție pînă astăzi ; **Cornel Croitoru, Teis, nr. 403, jud. Dîmbovița, cod 0210,** vinde numere disparate ale revistei din anii 1974 — 1977 ; **Gheorghe Jivcovici, 72456 str. Florența Ion, nr. 16, București, tel. 870321,** oferă întreaga colecție a revistei ; **Vasile Bretean, str. A. Vlaicu, Bloc X 13, sc. A, ap. 18, Arad 2900,** vinde colecția revistei pe anii 1973—1978.

I. Vlad, Tîrgoviște. Din noul guvern minoritar liberal suedez, alcătuit la jumătatea lunii octombrie, fac parte șase femei, trei dintre ele cu funcții de miniștri titulari. Acestea sînt (în **fotografie**, de la stînga spre dreapta) : Anitha Bondestam, ministrul comunicațiilor, Brigit Rodhe, ministru adjunct al educației, Brigit Friggebo, ministrul locuințelor, Eva Winther, ministru adjunct al muncii, Marianne Wahlberg, ministru al personalului, Hedda Lindhal, ministru adjunct al problemelor sociale. Cele șase membre ale noului guvern au pozat împreună, înainte de a fi primite de regele Carl Gustav, în fața unei sculpturi reprezentîndu-l pe Karl Staaff, un cunoscut lider liberal suedez.

POSTA REDACȚIEI

Airbus

Sandu Stelescu, Constanța. Intrarea oficială a Marii Britanii în consorțiul „Airbus Industrie" pune capăt multor luni de ezitări și tergiversări. În cadrul Pieței comune, decizia britanică — acceptată imediat de guvernul francez — a provocat un sentiment de ușurare, deoarece, pe de o parte, intrarea puternicei industrii aeronautice a Angliei în ansamblul proiectelor vest-europene, concepute în jurul programului „Airbus", întărește considerabil capacitatea de realizare a acestuia, iar, pe de altă parte, înlătură amenințarea redutabilă pe care o constituie o eventuală alianță aeronautică anglo-americană. „France Presse" observa că negociatorii britanici au știut să mizeze pe această amenințare pentru a obține din partea Franței și R.F.G. condiții destul de favorabile pentru intrarea în „clubul Airbus". Participarea cu 20 la sută la programul „Airbus" va costa pe britanici 50 milioane dolari, însă compania națională „British Airways" n-a fost obligată să comande, în prealabil, aparate „Airbus". Astfel, n-a fost pusă în discuție recenta comandă de 19 „Boeing 757" pe care a făcut-o „British Airways" și pe care francezii au prezentat-o drept un sprijin acordat programului american ce concurează viitoarele „Airbus 310". S-ar părea că partea engleză a manifestat interes pentru acest „Airbus", fapt interpretat ca o dovadă a hotărîrii de a nu contracta viitorul „Boeing 767". Din relatările presei reiese că britanicii nu vor începe să primească beneficii decît atunci cînd cheltuielile de dezvoltare, asigurate, esențialmente, de către Franța și R.F.G. (fondatoarele consorțiului, la 29 mai 1969), vor fi amortizate prin vînzări, adică spre mijlocul anului 1981.

Prof. P. Niculescu, Iași. Au existat mai multe încercări de explicare a procesului petrecut în urmă cu aproximativ 125 milioane de ani, cînd — după cum dovedesc urmele fosile — vegetația terestră a înregistrat o transformare bruscă, trecîndu-se de la conifere și foioase la arborii și plantele cu flori. Darwin considera acest fenomen drept un „mister". Recent, un paleontolog american, Robert T. Bakker, de la Universitatea „John Hopkins" din Baltimore, a avansat o ipoteză originală. În opinia profesorului Bakker — prezentată de revista franceză „l'Express" — ar fi vorba de o cotitură ecologică, îmbinată cu schimbarea, operată la vremea respectivă, în alimentația marilor ierbivore ale epocii — dinozaurii. Primii dinozauri ierbivori erau animale uriașe (unele atingînd 40 de tone), cu gîturi foarte lungi și o coadă puternică, pe care se sprijineau pentru a apuca ramurile înalte ale copacilor. Dar aceste mari reptile au cedat locul unor specii mai mici, cu membrele mai scurte, care au început să devasteze tinerele păduri de conifere. În consecință, pădurile și-au rărit densitatea, ceea ce a permis arbuștilor cu flori să cîștige capacități de regenerare și de rapidă reproducere. Explicația paleontologului american intră, însă, în controversă cu explicațiile cercetătorilor care, dimpotrivă, atribuie schimbările de vegetație tocmai dispariției marilor dinozauri.

Maria Stoicuță, Ploiești. Amendamentul la Constituția S.U.A. care preconizează obținerea de către femeile americane de drepturi egale cu bărbații nu a intrat în vigoare. Este adevărat că amendamentul a fost aprobat de Congresul S.U.A. încă din 1972, dar, pentru a intra în vigoare, este nevoie de ratificarea sa de către trei pătrimi din statele S.U.A., respectiv de 38 de state. Termenul - limită, stabilit inițial de către Congres pentru ratificare, era 22 martie 1979, dar, pînă în prezent, numărul statelor favorabile amendamentului a rămas de 35 și nu există șansa ca, pînă în primăvara anului viitor, să fie întrunite ratificările necesare. De aceea, recenta decizie a Senatului american de a prelungi cu trei ani termenul fixat a fost bine întîmpinată de mișcarea de femei și organizațiile democratice din Statele Unite.

Radu Popa, Brăila. Partidul Comunist Peruan a aniversat 50 de ani de la crearea sa printr-un miting organizat în Piața 2 Mai, din Lima. Aici se află și sediul Confederației generale a muncitorilor peruani, cea mai mare organizație sindicală din țară. Partidul comunist a fost fondat la 7 octombrie 1928 de către ideologul și ziaristul José Carlos Mariategui, care a fost primul secretar general al partidului. Comuniștii s-au prezentat pentru prima dată cu candidați proprii la alegerile pentru Adunarea Constituantă, de la 18 iunie a.c., obținînd circa 200 de mii de voturi, ceea ce reprezintă 6 la sută din electoratul peruan.

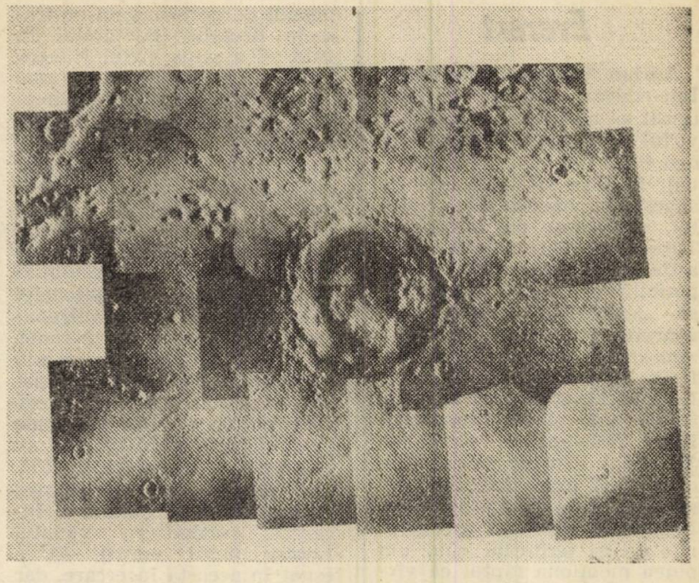

Dan Calotă, Sinaia. Misiunile sondelor spațiale continuă și oamenii de știință de pe Pămînt primesc informații despre planetele pe care aceste sonde le cercetează. Astfel, acest mozaic de **fotografii** trimise de „Wiking Orbiter-2" (imagini luate de la o înălțime de 7 600 km) localizează, cu detalii, un larg crater pe Marte, provocat de impactul unui meteorit. Numit Lyot, craterul are 176 km diametru.

Vasile Tomescu, București. Platformele plutitoare pentru instalarea unor fabrici, uzine, utilaje de extracție a petrolului sau a altor întreprinderi industriale au devenit, într-adevăr, o preocupare a unora din statele lumii, printre care și Japonia. Confruntată cu efectele actualei crize mondiale, cercurile economice nipone consideră că aceste platforme prezintă o seamă de avantaje, ele permițînd ca întreprinderi industriale întregi să fie transportate — asamblate și gata de funcționare — la locul stabilit, eliminîndu-se astfel operațiile clasice de transport, de construire a infrastructurii și de montaj. În ultima vreme, deosebit de solicitate au fost, mai ales, platformele plutitoare pe care sînt instalate uzine de desalinizare a apei marine, fabrici de hîrtie, centrale electrice etc.

Dragoș Ion, București. Așa cum menționați, apele Canalului Panama sînt amenințate de extinderea unei plante marine, care pune în pericol funcționarea Canalului și traficul naval. Este vorba de așa-numita „hidrylla", care a cuprins aproape 20 la sută din lacul Gatun, principala sursă de apă a celor trei ecluze care permit trecerea navelor din Atlantic în Pacific. „Hidrylla", care crește foarte repede, poate avaria motoarele ambarcațiunilor, fiind absorbită de sistemele de intrare a apei. Ea provoacă, de asemenea, o rapidă evaporare a apelor lacului. Între măsurile luate de oficialitățile panameze se numără: aducerea în lacul Gatun a circa 200 de mii de crapi din specia „amurul alb", care se hrănesc cu această plantă, folosirea de ierbicide, cositul mecanic. Gatun este unul din cele mai mari lacuri artificiale din lume (48 kmp), planta „hidrylla" extinzîndu-se pe o suprafață de cinci kmp. S-a constatat că într-un singur an ea și-a dublat creșterea. Un alt pericol pe care îl prezintă constă în faptul că favorizează apariția țînțarului anofel, purtător al malariei — boală care a decimat mii de muncitori în timpul construcției Canalului Panama, la sfîrșitul secolului trecut.

LUMEA

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

adas

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor de către ADAS este și „asigurarea mixtă de viață".

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa în cazul survenirii unor evenimente nepreväzute asigurate și totodată dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea poliței.

Asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, în **„asigurarea familială mixtă de viață"** se pot cuprinde toți membrii familiei în vîrstă de la 5 ani la 65 de ani, oricare dintre aceștia putînd încasa suma asigurată.

Prin **„asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente"**, în cazul urmărilor accidentelor cuprinse în asigurare, suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori.

Prin **„asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași"** se garantează primirea eșalonată a unor sume de bani de către urmașii asiguratului.

Asigurările menționate prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

- Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 ani pînă la 65 de ani,
- Se pot contracta pe termen de la 5 la 15 ani,
- Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate,
- La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se majorează cu 10%,
- Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale,
- Sumele cuvenite pentru cazurile de invaliditate permanentă parțială se plătesc majorate cu 25%.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

PROSPEȚIMEA ȘI TUȘEUL PLĂCUT AL LENJERIEI DE PAT depind de... MODUL DE ÎNTREȚINERE!

Țesăturile executate din amestec de fibre de bumbac sau celofibră cu poliester utilizate la realizarea lenjeriei de pat sînt foarte frumoase. În orice dormitor ele aduc elegența tradițională... în alb sau veselia florilor și a culorilor vii ori pastel.

Un motiv în plus ca să preferați aceste țesături : pentru menținerea prospețimii și a tușeului lor plăcut nu sînt necesare eforturi speciale ci, dimpotrivă, gospodinele trebue să renunțe la unele practici tradiționale ! NU SE FIERB și după clătire NU SE STORC (apa se elimină doar prin presare).

Lei 2

Nr. 46 9 noiembrie 1978

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Dialogul la nivel înalt româno-austriac: noi dimensiuni ale colaborării

Aniversarea făuririi statului național unitar român

Unitatea de gînd și acțiune a întregului popor român- chezășia mersului înainte al României socialiste

Reportaj pe glob: **TURCIA**

Din actualitatea internațională

LONDRA • ROMA

MADRID

Problemele energetice -preocupare generală

Sărbătorim făurirea statului național unitar cu hotărîrea de a face totul pentru întărirea unității poporului nostru în cadrul Frontului Unității Socialiste, de a asigura mersul tot mai ferm înainte, pe calea progresului, a bunăstării și fericirii, al României socialiste. Sărbătorim acest eveniment cu hotărîrea fermă de a întări colaborarea și prietenia cu toți vecinii noștri, cu toate țările socialiste, cu toate țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, considerînd că trebuie să facem totul pentru cauza păcii, pentru o colaborare internațională bazată pe egalitate, pe respectul independenței și suveranității naționale a fiecărui popor, neamestecul în treburile interne, pentru dreptul fiecărei națiuni de a-și hotărî calea dezvoltării liber, așa cum dorește.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea rostită la Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste)

Tovarășul Nicolae Ceaușescu rostind cuvîntul de încheiere a lucrărilor Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român

În timpul lucrărilor sesiunii a VIII-a a celei de-a VII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale

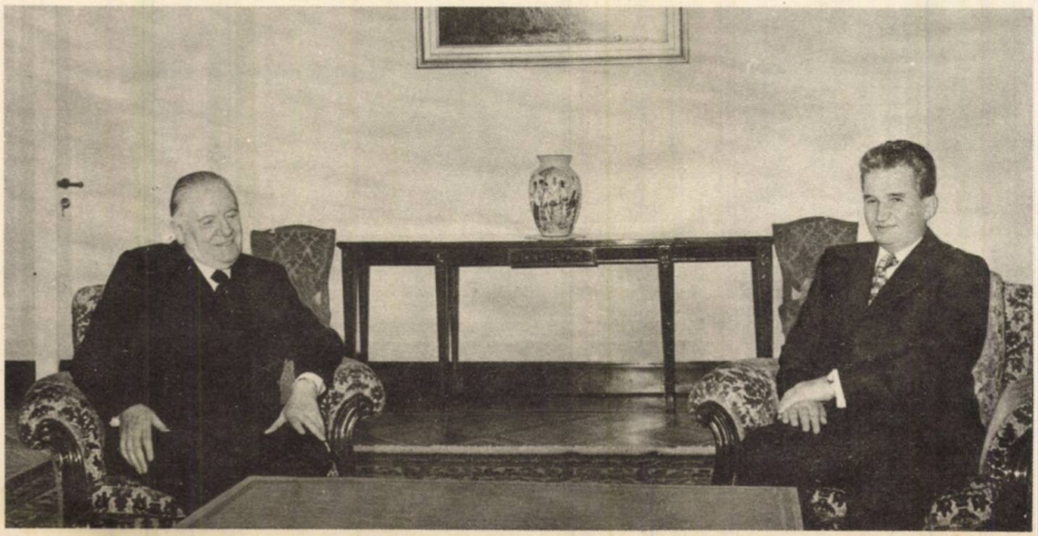

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Alain Poher, președintele Senatului francez, care a făcut o vizită în țara noastră, la invitația Marii Adunări Naționale

Unitatea de gînd și acțiune a întregului popor român

În aceste zile, în care viața politică din țara noastră a cunoscut momente semnificative, cînd întregul popor se pregătește pentru bilanțul unui an de muncă rodnică, deplin conștient de sarcinile ce-i revin în anul ce urmează, ideea unității tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își demonstrează marea forță mobilizatoare.

Ca o singură voință, ca un singur om, poporul român acționează pentru propășirea țării, pe drumul luminos al socialismului. Rezultatele obținute în actualul cincinal atestă capacitățile creatoare ale maselor largi populare, stăpîne pe propriul destin, relevă clarviziunea politicii promovate de partid, politică însuflețită de interesele supreme ale națiunii noastre, de idealurile socialismului.

Poporul român își făurește noua sa istorie. O istorie cu adînci rădăcini într-un trecut de lupte multiseculare, o istorie în consonanță cu aspirațiile sale de viitor. Este sentimentul profund ce ne animă, acum, în preajma sărbătoririi a 60 de ani de la făurirea statului național unitar român. Aniversăm acest eveniment cu conștiința drumului parcurs — al realității că actul din 1918 a fost rodul luptei maselor populare și că țelurile unirii s-au realizat pe deplin în anii socialismului. Datorăm partidului comuniștilor forța, libertatea și independența României noi. Pentru că el — legatar al istoriei de sacrificii și necurmate bătălii — a știut să ne ridice pe cele mai înalte trepte ale demnității naționale.

România ocupă, în lumea contemporană, un loc pe măsura istoriei și a prezentului său. Poporul nostru — care, de-a lungul timpului, și-a apărat ființa națională — și-a cîștigat, astăzi, un deosebit prestigiu, datorat vocației sale constructive și acțiunii sale consecvente în favoarea păcii. Politica externă a României s-a impus lumii prin realismul ei, prin dinamism, principialitate, prin statornică și originală acțiune în slujba marilor cauze ale umanității.

Gîndurile noastre, ale tuturor, le exprimă, clar și mobilizator, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** care, referindu-se la semnificația aniversării a șase decenii de la formarea statului național unitar român, declara : **Să sărbătorim acest eveniment cu hotărîrea fermă a fiecăruia de a-și face datoria față de patrie, față de popor, față de viitorul copiilor noștri, față de viitorul națiunii noastre, al întregului nostru popor, față de cauza socialismului, comunismului, a păcii în întreaga lume !**

Este chemarea însuflețitoare pe care secretarul general al partidului o adresează tuturor cetățenilor patriei, mîndri de glorioasa noastră istorie și plini de încredere în viitorul de bunăstare și fericire al țării.

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

46 (785)

9 noiembrie 1978

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Unitatea de gînd și acțiune a întregului popor român 1

Noul dialog la nivel înalt dintre România și Austria. Colaborare largă, reciproc avantajoasă. Vasile Crișu 4

Montreux. Securitatea europeană și imperativul metodei negocierilor. Dr. Ion Diaconu 6

Geneva. Transferul de tehnologie — exigențe ale unui cod internațional de conduită. Teodor Meleșcanu 7

Madrid. Constituția — de la proiect la lege. Rodica Dumitrescu 9

Bagdad. Conferința arabă la nivel înalt. 10

Teheran. Formarea unui nou guvern. Liana Enescu 11

Ostilitățile dintre Uganda și Tanzania. Cerința unei soluții politice. Dumitru Constantin 12

Moment de referință în istoria poporului polonez. Octavian Munteanu 13

America Latină. Continuitate și schimbări. Anca Voican 14

60 de ani de la făurirea statului național unitar român. Unirea — creația maselor populare. N. Pătrașcu 18

Problemele energetice — preocupare generală. Dr. Ilie Șerbănescu 20

Economia occidentală : binomul redresare — austeritate. Eugeniu Obrea 24

Italia. Climat social, implicații politice. 26

Marea Britanie. Dosare la ordinea zilei. Stelian Țurlea 27

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Interviuri cu :
Alain Poher, Jean Bemananjara, Francisco da Costa Gomes, Willybald Pahr 2

REPORTAJ PE GLOB

Turcia. Imagini contemporane. Ruse Nedelea 16

1000 + 1 22–23

DOCUMENTAR

Angola. Petrolul și reconstrucția națională. C. Dumitru 28

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

La Libre Belgique, The Washington Post, Le Monde 29–30

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Relațiile româno-franceze: „un foarte frumos viitor"

Alain Poher

președintele Senatului francez

Președintele Senatului francez, Alain Poher, a efectuat o vizită în România. Înainte de a părăsi Bucureștiul, a avut amabilitatea de a răspunde întrebărilor puse de colaboratorul nostru Andrei Magheru.

– Vă rugăm să ne vorbiți despre primirea la președintele Nicolae Ceaușescu, despre convorbirile avute la București.

– Am avut o lungă întrevedere cu președintele Nicolae Ceaușescu, abordînd probleme care interesează Europa și lumea întreagă. Am avut convorbiri, de asemenea, cu ministrul afacerilor externe, cu ministrul comerțului exterior și al cooperării economice internaționale și, bineînțeles, cu președintele Marii Adunări Naționale. Pentru a rezuma, îndeosebi, cele discutate cu președintele Nicolae Ceaușescu, pot să vă spun că am constatat că, în pofida faptului că țările noastre aparțin unor regimuri sociale diferite, avem vederi asemănătoare asupra viitorului lumii, în ceea ce privește pacea, progresul social și perspectivele țărilor în curs de dezvoltare. În urma acestui tur de orizont, am mai constatat că, și în alte probleme, punctele noastre de vedere sînt foarte apropiate. Au mai fost abordate probleme referitoare la Africa și la Orientul Apropiat.

– Omenirea este confruntată, la ora actuală, cu probleme deosebit de grave, între care amintim cursa înarmărilor, subdezvoltarea și consecințele sale etc. Care sînt, după părerea dv., rolul parlamentelor și al parlamentarilor, contribuția ce o pot aduce la găsirea unor soluții acestor probleme ?

– În primul rînd, vreau să vă spun că cea mai mare parte a convorbirii pe care am avut-o cu președintele Nicolae Ceaușescu s-a referit la dezarmare. Atît președintele României, cît și eu regretăm că soluționarea acestor probleme se îngreunează, uneori prin deliberări confuze și lente, și ne-am exprimat dorința comună să putem vedea cît mai repede cu putință rezultatele concrete, chiar dacă, pentru început, ele sînt modeste, rezultate care să ducă la schimbarea psihologiei evasi-generale actuale în acest domeniu, dînd astfel noi speranțe omenirii.

În ceea ce privește întrebarea pusă, părerea mea este că parlamentele pot aborda unele probleme în mod mai clar, mai deschis chiar decît guvernele. Ele pot face studii, pot stabili contacte privind dezarmarea. Este neîndoios faptul că nu servește prea mult simpla abordare a problemelor dezarmării, cînd, pe de altă parte, se continuă, așa cum se întîmplă astăzi, o vertiginoasă cursă a înarmărilor. Mai multă înțelepciune în modul de a aborda problemele dezarmării – aceasta este, după părerea mea, contribuția parlamentelor.

– În dialogul cu factorii de răspundere români pe care i-ați întîlnit, ați abordat stadiul actual și perspectivele relațiilor româno-franceze pe multiple planuri. Ce ne puteți spune în acest sens ?

– În primul rînd, am constatat, din nou, un fapt pe care-l cunoșteam de aproape 50 de ani, de cînd am venit prima oară în România : că românii și francezii au multe motive să aibă aceleași sentimente asupra unor probleme de fond. Relațiile lor au rămas la fel de bune. Cu toate acestea, o dezvoltare a acestor relații, schimburi mai frecvente și o cooperare economică mai intensă pot interveni. Sînt convins că relațiile româno-franceze au un foarte frumos viitor. Ele se pot dezvolta, în mod considerabil, în anii ce vin.

– Am vorbit, pînă acum, despre prezent și viitor. Vă propun să ne întoarcem cîteva clipe spre trecut, mai exact în iulie 1931...

– În 1931, împreună cu cîțiva colegi de la Școala de mine din Paris, după ce am stat un timp în Polonia pentru a studia zăcămintele de cărbune din această țară, am vizitat Viena și Budapesta, și am venit, apoi, în România, fiind foarte interesat de studiul petrolului românesc. M-am dus, deci, la Ploiești. Venind cu vaporul pe Dunăre, primul contact cu România l-am avut la Turnu Severin, oraș pe care l-am regăsit, de data aceasta, cu multă emoție. Tot în 1931, m-am oprit și la Craiova. Acum, ambele orașe le-am găsit total transformate. Am fost foarte impresionat de dezvoltarea economică a acestei regiuni. Tot în 1931, am descoperit, pe lîngă România, istoria țării, prin unele aspecte ale sale. Acestea sînt sugestiv ilustrate în muzeele pe care le-am vizitat, muzee atît de bine organizate. Unitatea sentimentelor popoarelor noastre iese în evidență. Amîndouă popoarele sînt gata de a merge înainte spre o lume a păcii, a progresului social și uman.

– O ultimă întrebare : ce v-a impresionat mai mult în timpul acestei vizite ?

– Tocmai acest lucru. Românii își studiază obîrșia, originile, și acest lucru este admirabil oglindit în muzeele pe care le-am cunoscut în ultimele două vizite făcute în țara dv. Am fost impresionat, de asemenea, de bogăția culturală a României. M-am simțit ca la mine acasă și nu pot încheia decît dorind popoarelor noastre o cît mai strînsă cooperare în viitor.

„Am cunoscut marile realizări ale României pe calea socialismului"

Jean Bemananjara

ministrul transporturilor, aprovizionării și turismului din Republica Democratică Madagascar

În perioada 30 octombrie – 3 noiembrie, ne-a vizitat țara o delegație din Republica Democratică Madagascar, condusă de Jean Bemananjara, ministrul transporturilor, aprovizionării și turismului. Înaintea plecării, Jean Bemananjara a răspuns, cu amabilitate, solicitării de a acorda un interviu revistei „Lumea".

– Cum apreciați rezultatele vizitei dumneavoastră, în urma unui program atît de dens în contacte cu oficialități române ?

– Acum, la sfîrșitul misiunii noastre în România, putem spune că rezultatele sînt foarte bune. Sinteza acestora este cuprinsă în documentul semnat la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și care prevede noi modalități pentru lărgirea și diversificarea, în continuare, a cooperării în diferite domenii prevăzute în protocolul celei de-a IV-a sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale româno-malgașe de colaborare economică și tehnică, semnat în luna martie a acestui an

la Antananarivo. Doresc să subliniez caracteristica fundamentală a acestor discuții, și anume faptul că au fost purtate în spiritul respectului reciproc. Principiile colaborării noastre sînt cele reamintite de președinții Nicolae Ceaușescu și Didier Ratsiraka, cu prilejul întîlnirii lor de la București, din luna septembrie, principii care stau la baza întregului sistem de relații dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Madagascar, și anume respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, egalitatea în drepturi și avantaj reciproc.

– V-am ruga să vă referiți, în continuare, la principalele direcții de acțiune ale politicii interne a țării dumneavoastră. Cunoaștem, de pildă, că prin referendumul din decembrie 1975, a fost adoptată „Carta revoluției socialiste malgașe" în care se subliniază că „lupta pentru consolidarea independenței este indiscutabil legată de lupta pentru triumful opțiunii socialiste"...

– Într-adevăr, poporul din Madagascar a optat pentru o cale socialistă, și doresc să precizez că obiectivul nostru este de a adapta socialismul la condițiile țării noastre. Experiența socialismului malgaș este o experiență originală și, în ultimii trei ani, am obținut, în acest sens, rezultate foarte bune.

– Ce ne puteți spune, domnule ministru, despre planul de dezvoltare pe termen lung (1978–2000) recent aprobat de Adunarea Populară Națională din Madagascar ?

– În concepția noastră, viitorul țării este legat de o agricultură dezvoltată și o industrie puternică, uniform repartizată. Cum, în Madagascar, 85 la sută din populație activează în sfera agriculturii, vă explicați ușor de ce conducerea statului nostru își îndreaptă atenția, în primul rînd, către acest sector. De asemenea, sîntem conștienți de rolul unei industrii moderne, precum și de necesitatea formării unor generații de cadre cu o înaltă pregătire profesională ; facem totul pentru atingerea acestor obiective. O adevărată independență politică presupune și o independență economică. Exemplul Madagascarului este tipic în această direcție. Încercăm, în prezent, să obținem această independență economică și prin relații cu cît mai multe țări.

Oaspetele a abordat, apoi, unele aspecte ale relațiilor interafricane :

– În contextul relațiilor internaționale, cuvîntul țărilor africane nu mai poate fi ignorat. Lupta noastră trebuie întărită continuu în acest sens. De exemplu, este de neconceput ca, în epoca noastră, să mai existe un regim de tipul celui din Africa de Sud, un bastion al imperialismului. În ce privește Organizația Unității Africane, în afară de lupta împotriva apartheidului, ea a mai fost confruntată și cu divergențe între statele africane, fapt ce i-a slăbit unitatea. Intervențiile străine nu au ce căuta în rezolvarea acestor probleme. Disensiunile interafricane trebuie rezolvate prin soluții africane.

– Vă rugăm, în încheiere, să vă referiți la realitățile românești pe care ați avut posibilitatea să le cunoașteți în scurta dumneavoastră vizită.

– Sînt pentru prima dată în România. Cunosc și apreciez activitatea externă a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu pentru soluționarea marilor probleme ale omenirii. Sîntem la curent, de asemenea, cu acțiunile și inițiativele României la Organizația Națiunilor Unite, apreciem politica României de dezvoltare a relațiilor cu țările în curs de dezvoltare, în general acțiunile pentru întărirea păcii în lume.

Cu prilejul acestei vizite, am văzut pe viu marile realizări ale României pe calea socialismului. Și ceea ce este cel mai important, poporul român s-a bizuit, în această operă, pe propriile sale forțe. Sistemul și metodele românești de dezvoltare economico-socială, puternica afirmare a României pe plan internațional constituie un exemplu foarte prețios pentru Madagascar, ca țară în curs de dezvoltare.

Interviu realizat de
Aristotel Bunescu

Politica externă a României — „largă recunoaștere și cinstire în lume"

Francisco da Costa Gomes

fost președinte al Republicii Portugheze, vicepreședinte al Consiliului Mondial al Păcii

Francisco da Costa Gomes, fostul președinte al Republicii Portugheze, vicepreședinte al Consiliului Mondial al Păcii, ne-a vizitat din nou țara, de astă dată cu prilejul reuniunii internaționale avînd ca temă de dezbatere „Rolul maselor populare, al mișcărilor pentru pace în edificarea securității și dezvoltarea colaborării în Europa". Primit de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, generalul Francisco da Costa Gomes a exprimat calde mulțumiri pentru întrevederea acordată și și-a manifestat satisfacția de a se afla din nou în țara noastră și de a se reîntîlni cu șeful statului român.

Înainte de plecare, oaspetele a acordat revistei noastre interviul pe care îl publicăm mai jos :

– Ați declarat în diferite ocazii, și publicul românesc a fost bucuros s-o afle, că sînteți un prieten al României, al poporului român. Ce anume a determinat acest sentiment ?

– Aș dori, în primul rînd, să precizez că, de-a lungul anilor, sentimentele mele de prietenie față de România, față de poporul român s-au consolidat, unele impresii de altădată transformîndu-se astăzi în convingeri. Cum să nu fiu un prieten cînd îndelungata istorie a celor două popoare ale noastre este încărcată de afinități care le predispun unui dialog continuu și fructuos ! Sîntem apropiați, în ciuda distanței geografice, prin puternice rădăcini culturale, prin civilizație și limbă. Aveți o istorie bogată și glorioasă, aveți un prezent care v-a adus, prin politica externă promovată, prin realizările în domeniul dezvoltării interne, o largă recunoaștere și cinstire în lume ; am văzut nemijlocit eforturile pe care le faceți, cu tragere de inimă, pentru un viitor prosper, pentru pace, aici în țară, ca și peste tot în lume. Și țin să subliniez, progresele pe care le-ați realizat au fost pentru mine deosebit de evidente, acum, cînd reîntîlnesc țara dv. după trei ani de la ultima mea vizită. În aspectul străzilor, în înfățișarea oamenilor, în cele cîteva obiective vizitate, peste tot am fost frapat de progresele realizate în toate planurile vieții trăite de poporul român...

– ...poporul român, pe ai cărui conducători îi cunoașteți, și, în primul rînd, pe președintele Nicolae Ceaușescu...

– A fost pentru mine o mare onoare și o mare bucurie de a mă reîntîlni cu președintele Nicolae Ceaușescu. L-am găsit la fel de dinamic, întreprinzător și plin de energie cum l-am cunoscut și în trecut. Este o mare personalitate, este profund și clar în cunoașterea obiectivelor urmărite pentru dezvoltarea și progresul României, iar larga deschidere pe care o imprimă politicii externe a țării este de o importanță extremă și, aș spune, nu numai pentru țara dv., ci pe un plan și mai extins, căci generalizarea dialogului, a schimbului direct de opinii, a receptivității, ar însemna mult, în lumea de astăzi, reglementarea diferitelor probleme ce confruntă raporturile dintre unele țări sau lumea în ansamblul ei. Revenind, deci, la prima dv. întrebare, cred că am demonstrat cît de numeroase și temeinice sînt motivele care mă determină să fiu un prieten al României.

– Ați participat și ați contribuit mult la reușita reuniunii de la București, consacrată rolului maselor populare în edificarea securității și cooperării în Europa. Cum ați defini acest rol în contextul general al evoluției contemporane ?

– Considerînd lucrurile prin prisma dezvoltării istorice, cred că rolul maselor populare a înregistrat un curs ascendent ce se află în raport direct cu progresele înregistrate de umanitate pe plan economic și social, tehnic și spiritual. În perioada ce a urmat celui de-al doilea război mondial, acest rol a fost investit cu o nouă calitate, prin aceea că el se exercită mai puternic în planul vieții internaționale, popoarele dorind, putînd și trebuind să se pronunțe în problema crucială a lumii contemporane : pacea sau războiul, coexistența pașnică sau dezastrul termo-nuclear. Firește, opțiunea popoarelor, a tuturora, este clară. Cred că rolul maselor populare este de a forma și dezvolta – în condițiile marilor și complexelor schimbări survenite în lume, ale revoluției tehnico-științifice – un puternic curent de opinie în favoarea bunei înțelegeri internaționale, a îndepărtării pericolului reprezentat de cursa înarmărilor, a unor relații de pace și colaborare între state. Vorbim, curent, despre opinia publică internațională și, desigur, practic, acest concept de opinie publică este foarte complex. Nu există o singură opinie publică, există opinie publică la diferite niveluri, există opinie publică în funcție de clase sociale, de state chiar, de ideologii, de religii, de educație. Problema nu este, însă, de a clarifica toate acestea, ci de a face ca toate forțele politice și categoriile sociale atașate ideii de pace să reușească să dea, împreună, prin acțiuni și manifestări comune, o expresie conștientă și concretă, activă și organizată, aspirațiilor și intereselor împărtășite de întreaga umanitate, în lupta împotriva războiului și agresiunii, a cursei înarmărilor, împotriva colonialismului, rasismului și fascismului, pentru cooperare și securitate internațională, pentru destindere, pentru dezarmare și pace, pentru o nouă ordine economică internațională.

– În condițiile existente, deci, ce trebuie să facă această opinie publică internațională ?

– Opinia publică internațională trebuie să-și intensifice acțiunile și inițiativele în favoarea țelurilor comune pe care le-am evocat mai sus. Ea trebuie să reacționeze cu mai multă vigoare împotriva a tot ce se opune prevederilor Actului final de la Helsinki, să acționeze cu promptitudine și eficacitate pentru zădărnicirea a tot ce periclitează buna înțelegere și pacea omenirii. Rolul mișcării pentru pace este de a reuni toate forțele democratice, progresiste, revoluționare și de a acționa, astfel, cu mai multă energie și eficiență în favoarea năzuințelor de pace ale întregii umanități.

– În acest context, cum apreciați reuniunea de la București ?

– A fost o reuniune reușită, accentele sale principale fiind puse tocmai pe acele elemente care interesează și sînt în măsură să apropie organizațiile de lupta pentru pace, opiniile publice din toate statele europene. Acest lucru este deosebit de important acum, cînd viitoarea reuniune de la Madrid trebuie bine pregătită și cînd popoarele Europei așteaptă noi acțiuni concrete menite să consolideze cursul destinderii, securității și cooperării, obiectiv clar consacrat de Actul final pe care și-au pus semnătura reprezentanții celor 35 de state participante la Conferința general-europeană. Și nu vreau să încheiu fără a sublinia, din nou, că politica externă a României și a președintelui Nicolae Ceaușescu răspunde, constant și cu fidelitate, obiectivului de pace, securitate și cooperare în Europa și în lume.

Interviu realizat de George Serafin

Noul dialog la nivel înalt dintre România și Austria

Colaborare largă, reciproc avantajoasă

Relațiile de colaborare româno-austriacă cunosc, în aceste zile, noi momente de referință prin convorbirile, de la București, între președinții NICOLAE CEAUȘESCU și RUDOLF KIRCHSCHLÄGER. Actualul dialog la nivel înalt confirmă vitalitatea unei continuități în practica relațiilor dintre cele două state, evidențiază bilanțul pozitiv al raporturilor bilaterale și, înainte de toate, marchează o nouă etapă în evoluția ascendentă a colaborării româno-austriece pe multiple planuri, în consens cu interesele celor două popoare, ale cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Raporturile prietenești dintre România și Austria cunosc o dezvoltare continuu ascendentă pe cele mai diverse planuri, evoluția lor dinamică oferind un grăitor exemplu de conlucrare rodnică între țări cu orînduiri social-politice diferite, animate, însă, de dorința sinceră de a promova o colaborare reciproc avantajoasă, bazată pe stimă și respectul reciproc. O contribuție hotărîtoare la statornicirea unui asemenea curs favorabil al relațiilor mutuale au adus contactele la nivel înalt româno-austriece, vizita în Austria a președintelui Nicolae Ceaușescu, în septembrie 1970, precedată de cea întreprinsă în țara noastră, în 1969, de șeful statului austriac, precum și vizita efectuată în România, în 1975, de cancelarul federal al Austriei, dr. Bruno Kreisky, reprezentînd momente de referință, care au impulsionat puternic legăturile dintre cele două țări, deschizîndu-le, totodată, ample perspective.

Progresele permanente pe care le înregistrează relațiile dintre România și Austria au fost subliniate și cu prilejul convorbirilor pe care primul ministru al guvernului român, Manea Mănescu, le-a purtat în 1976, la Viena, cu președintele Rudolf Kirchschläger și cu dr. Bruno Kreisky, cancelarul federal, cu alți factori importanți ai vieții politice din Austria, deciziile concrete adoptate stimulînd, de asemenea, intensificarea colaborării multilaterale între cele două state. Trebuie subliniat, de altfel, că, între România și Austria, au loc frecvent contacte rodnice de lucru la cele mai diverse niveluri, ele vădind preocuparea constantă a partenerilor de a fructifica cît mai deplin posibilitățile de colaborare ce au fost jalonate și de a identifica, totodată, domenii noi de extindere și diversificare a cooperării bilaterale.

O serie de tradiții, îndeosebi pe linie culturală, apropierea geografică înlesnită de Dunăre, dar, mai ales, evoluțiile postbelice înregistrate în cele două state favorizează, fără îndoială, cursul pozitiv al raporturilor româno-austriece, amplificarea lor continuă. Astfel, dacă ne referim la un domeniu important al relațiilor — cel al schimburilor și cooperării economice — este evident că atît realizările obținute de România socialistă în edificarea unei economii moderne, cît și nivelul atins în dezvoltarea economică de către Austria reprezintă premise obiective ale colaborării ce se dezvoltă, la ora actuală, între cele două state. Cadrul acestei conlucrări este stabilit printr-o serie de documente de cooperare industrială, de extindere a schimburilor comerciale, a colaborării științifice între cele două țări. Acordurile și convențiile privind lărgirea și consolidarea relațiilor de cooperare între cele două țări în domeniile construcțiilor de mașini, folosirii pașnice a energiei atomice, promovarea, protecția și garantarea reciprocă a investițiilor, cooperarea în domeniul științei și tehnologiei, programul de măsuri pentru extinderea cooperării științifice și tehnice, o serie de contacte încheiate de partea română cu firme industriale austriece de prestigiu, memorandumul cuprinzînd măsurile pe care guvernele român și austriac le vor întreprinde pentru a crea condiții de dezvoltare a cooperării industriale, tehnico-științifice și extinderea schimburilor comerciale constituie tot atîtea exemple ale voinței re-

Viena. Sediul parlamentului austriac

ciproce de înfăptuire integrală a amplului program convenit în cadrul dialogului româno-austriac la nivel înalt.

Un instrument eficient de lucru pentru analizarea și soluționarea problemelor din sfera colaborării economice se dovedește a fi Comisia guvernamentală mixtă creată cu prilejul vizitei în Austria a președintelui României, Nicolae Ceaușescu.

Sesiunile acestei comisii, desfășurate, alternativ, la Viena și București, au pus pe primul plan al activității stabilirea de măsuri în vederea dezvoltării cooperării industriale și a schimburilor economice, a îndeplinirii prevederilor Acordului comercial pe termen lung (1976—1985), semnat între cele două țări. Cea mai recentă sesiune a Comisiei mixte guvernamentale româno-austriece de colaborare economică și cooperare industrială și tehnică, desfășurată în capitala Austriei în perioada 9—21 octombrie a.c., a subliniat, de asemenea, rezultatele pozitive obținute în sfera colaborării economice, evidențiind noile posibilități concrete de dezvoltare a cooperării economice multilaterale între România și Austria. În acest cadru, au fost adoptate măsuri pentru extinderea continuă a schimburilor comerciale, convenindu-se asupra unor noi acțiuni de cooperare pe plan bilateral și pe terțe piețe în domeniile utilajelor și instalațiilor pentru industriile metalurgică, chimică și petrochimică, pentru fabricile de hîrtie și altele, după ce, în ședințele anterioare de lucru au fost discutate măsurile privind finalizarea unor acțiuni de cooperare în domeniile construcțiilor de mașini, siderurgiei, electrotehnicii, transporturilor și comunicațiilor ș.a.

Cu aceeași satisfacție poate fi evocată și colaborarea culturală româno-austriacă, multiplele acțiuni organizate pe acest plan — expoziții, spectacole teatrale, simpozioane, manifestări cum au fost „Zilele tehnicii românești", organizate la Viena, și „Săptămîna tehnicii austriece", desfășurată la București, ca și alte activități de aceeași natură contribuind la o mai bună cunoaștere și înțelegere reciprocă, la apropierea dintre popoarele noastre.

Legate prin interesul lor de a contribui la evoluția pașnică a umanității, România și Austria participă activ la viața internațională, își aduc o contribuție prețioasă la rezolvarea marilor probleme cu care este confruntată omenirea. Convorbirile româno-austriece au evidențiat, de altfel, de fiecare dată, convergența punctelor de vedere asupra a numeroase aspecte ale vieții internaționale.

Interesate vital, ca țări europene, în consolidarea unui climat de înțelegere și securitate pe continentul nostru, România și Austria au conlucrat strîns în cadrul Conferinței general-europene, pentru ca aceasta să ducă la afirmarea în Europa, și pe un plan mai larg, a unor raporturi noi, bazate pe principiile respectării stricte a independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța — principii în deplină concordanță cu dezideratele fundamentale de pace și prosperitate ale popoarelor. Apreciind, de asemenea, Actul final de la Helsinki ca un tot unitar, România și Austria reliefează, cu cele mai diverse prilejuri, îndatorirea tuturor semnatarilor de a-i transpune integral în viață prevederile. O atenție deosebită în acest cadru este acordată, în mod firesc, problemelor de natură să confere destinderii și securității pe continent un caracter real, durabil, cele două state pronunțîndu-se pentru intensificarea eforturilor în vederea trecerii cît mai grabnic la măsuri practice în domeniul dezangajării militare, al dezarmării. Avînd profunda convingere că uriașele resurse materiale și umane irosite în prezent pentru accentuarea cursei înarmărilor ar putea fi puse, cu rezultate elocvente, în slujba diminuării gravelor decalaje economice existente între state, România și Austria se pronunță pentru reducerea, pe plan mondial, a cheltuielilor și resurselor folosite în prezent pentru înarmări, atrăgînd, totodată, atenția asupra necesității de a se înlesni țărilor în curs de dezvoltare accesul la progresul economic.

Există, firește, o serie de alte aspecte importante ale actualității asupra cărora se manifestă convergența pozițiilor românești și austriece, fie că este vorba despre necesitatea participării efective, pe baza egalității în drepturi, a tuturor statelor la viața internațională, a sporirii rolului, pe arena mondială, a țărilor mici și mijlocii, fie că este vorba de imperativul rezolvării pe cale pașnică a stărilor conflictuale existente în lume, al întăririi rolului și eficienței O.N.U.

Vizita de stat pe care, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, o face în țara noastră președintele federal al Republicii Austria, dr. Rudolf Kirchschläger, împreună cu soția, doamna Herma Kirchschläger, constituie un nou moment de referință în cronica raporturilor prietenești dintre cele două țări, un eveniment politic major, menit să ridice colaborarea româno-austriacă, în toate domeniile, pe o treaptă superioară. Opinia publică din țara noastră nutrește convingerea că, prin rezultatele sale, noul dialog va reprezenta o valoroasă contribuție la amplificarea colaborării dintre cele două popoare, la cauza păcii, înțelegerii și progresului în Europa și în întreaga lume.

Vasile Crișu

Declarația ministrului afacerilor externe al Austriei, Willybald Pahr

Cu cîteva zile înaintea vizitei pe care o întreprinde președintele federal al Austriei, dr. Rudolf Kirchschläger, în România, ministrul austriac al afacerilor externe, Willybald Pahr, a avut amabilitatea să primească o delegație de ziariști români, căreia i-a făcut următoarea declarație :

„Așa cum în viața personală o prietenie trebuie cultivată pentru ca ea să se mențină, același lucru este valabil și între state. Iar un mijloc esențial în cultivarea relațiilor reciproce îl constituie tocmai vizitele oficiale. În vizita președintelui federal Rudolf Kirchschläger, în România, eu văd un mijloc hotărîtor de menținere și dezvoltare a relațiilor bune existente".

„Personal — **a apreciat ministrul de externe austriac** — voi folosi această ocazie pentru a discuta cu omologul meu român continuarea procesului de destindere. Un eveniment foarte important îl va constitui, legat de aceasta, viitoarea reuniune de la Madrid. Cred că este necesar ca această reuniune să fie pregătită mult mai intensiv decît cea de la Belgrad.

O reuniune încununată de succes ar avea, desigur, o importanță hotărîtoare pentru continuarea procesului de destindere. Actul final de la Helsinki prevede în mod expres această cale a conferințelor europene pentru a menține vii acele principii asupra cărora au convenit la Helsinki șefii de stat și de guvern. În afară de aceasta voi avea desigur și prilejul să discut probleme economice și culturale. Cred că, în acest domeniu, mai sînt foarte multe de făcut".

În continuare, ministrul de externe al Austriei a abordat problemele dezarmării :

„Menționez că am insistat mereu asupra necesității unei dezarmări efective. Fără o asemenea dezarmare efectivă, după părerea noastră, politica de destindere își pierde pe parcurs credibilitatea.

Urmărim cu mare interes tratativele care se desfășoară în prezent pentru realizarea unei înțelegeri între U.R.S.S. și S.U.A.

Am urmărit cu mare interes și acele preocupări care țind spre realizarea unui angajament din partea statelor posesoare de arme nucleare de a nu folosi în nici o împrejurare asemenea arme împotriva statelor care nu posedă arme nucleare. Va trebui analizat dacă și în ce mod ar putea fi transpuse în viață asemenea idei.

Eu cred că, chiar dacă așa cum am spus, o răspundere mare revine statelor celor mai puternic înarmate, și toate celelalte state au obligația de a-și aduce contribuția la dezarmare, prin propuneri constructive corespunzătoare. Statele mici și, cum este Austria, neutre, au, după părerea noastră, un rol deosebit, deoarece statele neutre nu aparțin nici unuia din blocuri și pot prezenta propuneri cu un înalt grad de credibilitate. Măsurile de dezarmare vor putea fi încununate de succes și transpuse în viață numai dacă nu vor crea avantaje nici uneia din părțile participante".

Referindu-se, în continuare, la problematica noii ordini economice internaționale, ministrul de externe al Austriei a spus :

„Dacă ne referim la această problemă, ne gîndim în primul rînd la țările în curs de dezvoltare. Cancelarul federal Kreisky a lansat ideea unui plan menit să îmbunătățească esențial structura economiei în țările în curs de dezvoltare și prin aceasta să creeze oamenilor care trăiesc în aceste țări posibilitatea unei bunăstări mai ridicate. Elementul esențial al acestui plan constă într-un masiv transfer de tehnologie și folosirea de mijloace financiare, pe care să le pună la dispoziție statele industrializate."

Rolul Națiunilor Unite în viața internațională contemporană — a fost următoarea temă abordată de interlocutorul nostru :

„Pentru Austria, participarea ca membră la Națiunile Unite constituie, ca și pentru alte state mici și mijlocii, o posibilitate de a lua parte activ la evenimentele pe plan mondial. În afară de aceasta, Austria are posibilitatea ca, prin această colaborare în cadrul Națiunilor Unite, să devină cunoscută în lume. Aceasta constituie pentru Austria un element al politicii sale de securitate. Pentru că numai un stat care este cunoscut are o anumită garanție ca, atunci cînd este în pericol, să găsească sprijin la alții. Pornind de la această necesitate, Austria participă cu regularitate la acțiunile Națiunilor Unite de menținere a păcii. Cu toate că puterea și posibilitățile Organizației Națiunilor Unite sînt limitate, ea contribuie în mod esențial la menținerea păcii mondiale.

Un domeniu în care Națiunile Unite au realizat lucruri grandioase este decolonizarea. Dacă ne întoarcem cu gîndul la anul în care au fost înființate Națiunile Unite, putem constata că pe atunci erau aproape continente întregi în care nu existau state independente. Astăzi, practic, nu mai există colonii".

Declarație consemnată de Victor Stamate

MONTREUX

Securitatea europeană și imperativul metodei negocierilor

Corespondență de la dr. Ion Diaconu

Unul din principiile pentru a căror aplicare efectivă statele participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa s-au angajat să depună eforturi în continuare este, alături de nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța, reglementarea pașnică a diferendelor. După cum se știe, ca urmare a inițiativelor României și Elveției, conferința a adoptat o serie de măsuri, menite să facă efectivă nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța și a hotărît convocarea unei reuniuni de experți care să examineze și să elaboreze o metodă general-acceptabilă de reglementare pașnică a diferendelor.

Reuniunea de experți, care a început săptămîna trecută la Montreux, a scos în evidență încă o dată faptul **că esența însăși a procesului de edificare a securității în Europa este eliminarea folosirii forței și a amenințării cu forța, reglementarea pe căi pașnice a oricăror probleme care apar în relațiile dintre state, asigurarea condițiilor de pace și securitate tuturor statelor europene.** În cadrul dezbaterilor generale, participanții au subliniat importanța pe care țările lor o acordă aplicării efective a principiului reglementării pașnice a diferendelor. Obligațiile care revin statelor de a acționa pentru rezolvarea rapidă și echitabilă a oricărui diferend reprezintă un corolar al angajamentului lor de a nu recurge la forță sau la amenințarea cu forța. Ei au relevat necesitatea de a se depune eforturi pentru aplicarea Actului final, pentru adoptarea de măsuri care să asigure transpunerea în viață a principiilor și celorlalte angajamente.

Dezbaterile care au loc, problemele care se ridică evidențiază, încă o dată, justețea concepției României, elaborată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, privind **edificarea securității europene ca un sistem de angajamente ferme ale tuturor statelor și de măsuri concrete care să excludă folosirea forței și a amenințării cu forța în relațiile dintre state pe continent, să garanteze dezvoltarea liberă a fiecărui popor, la adăpost de orice act de agresiune.**

În acest context, numeroase delegații consideră elaborarea unei metode de reglementare pașnică a diferendelor ca o continuare a procesului început la Conferința general-europeană, o contribuție la adîncirea acestui proces, la realizarea obiectivelor edificării securității pe continent. Ele au subliniat importanța pe care o acordă continuării și dezvoltării progresive a procesului, chiar dacă acesta întîmpină greutăți și are momente de stagnare, necesitatea impulsionării aplicării Actului final, a procesului în ansamblul său. Astfel, se apreciază că succesul acestei reuniuni — alături de reuniunea de la Bonn (iunie-iulie a.c.) privind pregătirea unui „forum științific" și cea de la La Valetta, din februarie 1979, privind cooperarea economică, științifică și culturală în Mediterana — poate avea un impact favorabil asupra aplicării Actului final, asupra progresului general în eforturile îndreptate spre edificarea securității în Europa.

A fost subliniată, totodată, importanța celor trei reuniuni de experți, care asigură o mai mare regularitate a dialogului european, în ultimă instanță, promovarea continuității procesului început de C.S.C.E., și, evident, e o contribuție semnificativă, la pregătirea temeinică a reuniunii de la Madrid din 1980 a reprezentanților statelor participante. Este limpede că edificarea securității europene, pe care România, ca și marea majoritate a țărilor participante o concepe ca pe un proces gradual, cere continuarea efectivă a eforturilor, atît pe plan bilateral, cît și pe plan multilateral, pentru aplicarea prevederilor Actului final, pentru realizarea de noi progrese. Delegația română a subliniat necesitatea ca, ținînd seama de rezultatele nesatisfăcătoare ale reuniunii de la Belgrad, statele participante să acționeze în mod hotărît pentru adoptarea de măsuri concrete în vederea extinderii cooperării economice, tehnice, științifice și culturale pe continent și, în special, pentru adoptarea de măsuri ferme de dezangajare militară, să asigure pregătirea temeinică a reuniunii de la Madrid din 1980.

În ceea ce privește natura și conținutul unei metode de reglementare pașnică a diferendelor, numeroase delegații s-au pronunțat pentru o abordare constructivă, care să permită un progres calitativ, pentru **un mecanism flexibil, general-acceptabil și eficient, care să asigure depunerea tuturor eforturilor în vederea soluționării litigiilor.** În acest cadru, o serie de delegații au evidențiat **importanța negocierilor, mijlocul cel mai răspîndit în cadrul căruia părțile caută direct soluții, oferind garanția că acestea decurg din liberul consimțămînt și sînt acceptate de părți.** Ele au susținut că reuniunea trebuie să aibă ca obiect central negocierile, să-și concentreze eforturile asupra concretizării și perfecționării funcționării negocierilor, să stabilească **obligația statelor de a intra în negocieri asupra oricărui diferend,** aceasta fiind esența unei metode de reglementare pașnică a diferendelor, întrucît alte mijloace sînt puțin folosite în practica internațională.

Alte delegații susțin necesitatea ca reuniunea să acorde o importanță deosebită arbitrajului obligatoriu, să se asigure supunerea tuturor diferendelor unor proceduri care presupun participarea unui stat terț (mediere, conciliere, arbitraj).

O serie de delegații — mai ales cele ale unor țări mici și mijlocii — susțin **necesitatea de a nu se exclude, în principiu, nici un mijloc de reglementare pașnică,** de a se asigura combinarea acestora, pe bază de flexibilitate, în cadrul metodei ce se elaborează, astfel încît să ducă la rezolvarea oricăror dispute. S-a subliniat faptul că **țările mici își întemeiază securitatea, în principal, pe mijloace politice, pe reglementarea prin mijloace pașnice a problemelor internaționale, pe respectarea principiilor și regulilor de drept.**

Pornind de la cerința aplicării reglementării pașnice a diferendelor în raporturile dintre toate statele, a fost evidențiată necesitatea de a se depune toate eforturile pentru a găsi soluții general-acceptabile, a elabora concluzii și recomandări pozitive care să fie supuse guvernelor și reuniunii de la Madrid.

În cadrul intervenției sale, delegația română a insistat ca, în esență, metoda de reglementare pașnică a diferendelor în Europa, să conțină **angajamente ale tuturor statelor participante de a recurge, în mod exclusiv, la mijloace pașnice pentru reglementarea oricărui litigiu dintre ele, și, în primul rînd, la negocieri directe între părțile în litigiu, de a continua eforturile pentru rezolvarea pașnică în cadrul altor mijloace și, în special, medierea și concilierea, de a asigura funcționarea eficientă a tuturor mijloacelor la care recurg, astfel încît să se depună toate eforturile în direcția rezolvării pașnice și rapide a litigiilor,** de a respecta, în cadrul oricărui asemenea mijloc, principiile general-acceptate ale independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

O serie de delegați s-au referit la eforturile întreprinse pe plan mondial de dezvoltare a sistemului și mijloacelor de reglementare pașnică a diferendelor. Ei s-au referit la discuțiile care au loc în cadrul O.N.U. privind creșterea eficienței principiului reglementării pașnice a diferendelor. În acest context, delegația română a reamintit **propunerile țării noastre, prezentate la O.N.U. încă din 1975, privind crearea unei comisii permanente a Adunării Generale cu funcții de mediere, bune oficii și conciliere,** drept cadru pentru a găsi căi și mijloace pașnice de reglementare a tuturor diferendelor, ca și pentru a preveni, în mod activ, apariția unor stări de tensiune și a pregăti adoptarea de către Națiunile Unite a unui document internațional care să stabilească mijloacele concrete de examinare și reglementare a diferendelor între state. A fost, de asemenea, subliniată necesitatea ca dreptul internațional să asigure reglementarea mai completă a unor domenii, să înlăture incertitudinile existente, ceea ce va facilita recurgerea la diferite mijloace de reglementare pașnică a diferendelor.

Sînt, desigur, idei care decurg din primele luări de poziții ale statelor participante. Este cert că sînt necesare eforturi susținute, negocieri aprofundate, duse cu bună credință și cu răbdare, pornind de la voința politică de a asigura aplicarea Actului final, de a realiza progrese în direcția nerecurgerii la forță și a reglementării pașnice a diferendelor, a întăririi securității în Europa.

Transferul de tehnologie — exigențe ale unui cod internațional de conduită

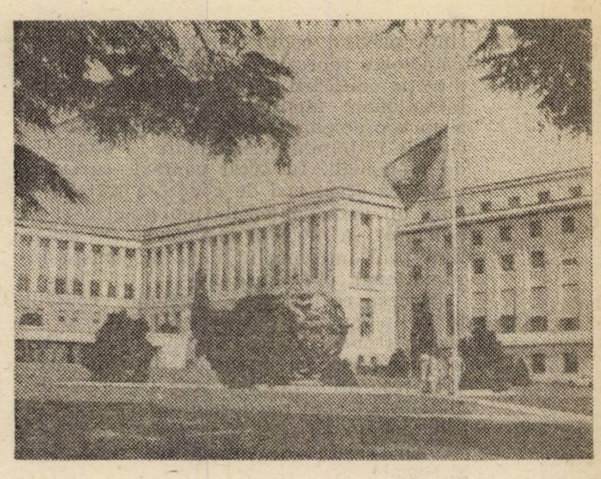

Corespondență din Geneva de la Teodor Meleșcanu

Componenta tehnologică ocupă unul din locurile importante în cadrul procesului de edificare a noii ordini economice internaționale, avînd o însemnătate de prim rang pentru țările ce luptă să depășească starea lor de subdezvoltare. Este evident că procesul dezvoltării oricărui stat nu poate fi conceput decît pe baza unei industrializări puternice, efectuată într-un ritm rapid. Or, procesul industrializării, indiferent de formele concrete pe care le îmbracă, implică producerea de noi bunuri pe baza unor noi metode de producție, ceea ce înseamnă „tehnologii noi" în aspectele lor cele mai variate. În al doilea rînd, lichidarea subdezvoltării fiind un proces de maximă stringență, care se petrece în condițiile revoluției tehnico-științifice mondiale, ea nu poate avea loc decît pe baza accesului țărilor în curs de dezvoltare la tehnologiile moderne.

Relațiile internaționale existente perpetuează, în acest domeniu, o situație creată în urma unei evoluții istorice care a consacrat un număr restrîns de state industrializate ca producători industriali și deținători de tehnologie. Pînă nu demult, singurul transfer de tehnologie din țările dezvoltate către cele în curs de dezvoltare era sub forma exportului de produse finite destinate consumului și unele mașini și utilaje necesare creării unei infrastructuri pentru producerea sau extracția de materii prime care erau prelucrate în țările dezvoltate. Din punct de vedere juridic, această practică a fost consacrată de instituția „dreptului de proprietate intelectuală care include și dreptul de proprietate asupra tehnologiei".

Preocupările crescînde manifestate în ultimii ani pe plan internațional pentru lichidarea decalajului ce desparte statele bogate de cele sărace au evidențiat că restructurarea sistemului relațiilor economice internaționale nu poate fi concepută fără modificarea fundamentală a sistemului transferului de tehnologie. Mai mult, dată fiind situația existentă în acest domeniu și importanța accesului general la tehnologii pentru instaurarea noii ordini, omenirea se află în fața unei sarcini urgente. Într-adevăr, situația tehnologică a țărilor în curs de dezvoltare este îngrijorătoare. Potrivit unui studiu elaborat anul acesta de Organizația pentru Dezvoltarea Cooperării Economice (OCDE), ponderea celor 115 țări în curs de dezvoltare în domeniul cercetării tehnologice este de numai 4 la sută ; în conformitate cu studiile economice elaborate la Oxford, în țările în curs de dezvoltare numai între 5—15 la sută din economie este dotată cu amenajări tehnologice moderne.

Aceste stări de lucruri apar și mai îngrijorătoare dacă sînt avute în vedere obiectivele fixate, de exemplu, de către conferința ONUDI de la Lima, din 1975, potrivit căreia, pînă la sfîrșitul acestui secol, țările în curs de dezvoltare ar trebui să producă un sfert din mărfurile manufacturate pe plan mondial (în prezent, ele produc numai 8 la sută). Pentru atingerea acestui obiectiv, producția țărilor în curs de dezvoltare ar trebui să sporească cu minimum 10 la sută în fiecare an, pînă la sfîrșitul acestui secol. În condițiile actuale, în care majoritatea țărilor în curs de dezvoltare sînt aproape în exclusivitate „cumpărătoare" și numai în cazuri de excepție „vînzătoare" de tehnologie, realizarea acestor obiective le face dependente de sursele externe de cunoștințe tehnologice, care sînt țările dezvoltate. Toate acestea îndreptățesc concluzia, potrivit căreia transferul de tehnologie către țările în curs de dezvoltare constituie unul din elementele fundamentale ale procesului lichidării subdezvoltării și propășirii economice și sociale a tuturor popoarelor.

Încă din 1964, în cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD), țările în curs de dezvoltare și-au manifestat interesul față de tematica transferului de tehnologie. În Actul final al Conferinței UNCTAD, din 1964, s-a inclus o recomandare în conformitate cu care urmau să fie explorate posibilitățile de adaptare a regimului juridic al transferului de tehnologie. Această recomandare a fost confirmată de Adunarea Generală a O.N.U. din 1965. Dar primii pași concreți în direcția abordării acestei problematici s-au realizat abia în 1972, la UNCTAD III (Santiago de Chile), prin adoptarea rezoluției 39 (III) care cerea să se studieze „bazele posibile ale unei noi reglementări internaționale pentru transferul de tehnologie dinspre țările dezvoltate spre cele în curs de dezvoltare". În 1976, la UNCTAD V (Nairobi) a fost adoptată o rezoluție prin care s-a creat un grup interguvernamental de experți, însărcinat să elaboreze un proiect de cod internațional de conduită pentru transferul de tehnologie. Între noiembrie 1976 și iulie 1978, acest grup de experți a ținut un număr de șase sesiuni în cadrul cărora a fost elaborat proiectul de cod. În a doua jumătate a lunii octombrie a acestui an, și-a început lucrările, la Geneva, conferința Națiunilor Unite cu privire la codul internațional de conduită pentru transferul de tehnologie.

În concepția țărilor în curs de dezvoltare, scopul principal al codului ce urmează a fi elaborat în cadrul conferinței actuale constituie consacrarea, în forme juridice corespunzătoare, a dreptului tuturor statelor de a avea acces liber și nestingherit, fără nici o discriminare, la cuceririle științei și tehnologiei moderne.

Obiectivele concrete ale proiectului de cod pot fi rezumate astfel :

— *de a facilita și de a spori schimbul internațional de informații tehnologice pentru a permite tuturor statelor, în special celor în curs de dezvoltare, să-și aleagă și să dezvolte tehnologiile necesare,*

— *de a facilita și de a spori schimbul internațional de tehnologii în vederea creșterii capacității științifice și tehnologice a tuturor statelor, în special a celor în curs de dezvoltare, pentru a permite astfel o participare mai mare a acestora la producția și comerțul mondial,*

— *de a face să crească aportul tehnologiei la identificarea și soluționarea problemelor economice și sociale ale tuturor statelor, în special, al celor în curs de dezvoltare, prin lărgirea sectoarelor de bază ale economiei acestora,*

— *de a facilita formularea, adoptarea și aplicarea unor politici și reglementări naționale, în conformitate cu principiile de bază ce vor fi incluse în cod.*

Vorbind în numele „Grupului celor 77", reprezentantul Algeriei sublinia că, în concepția țărilor în curs de dezvoltare, confe-

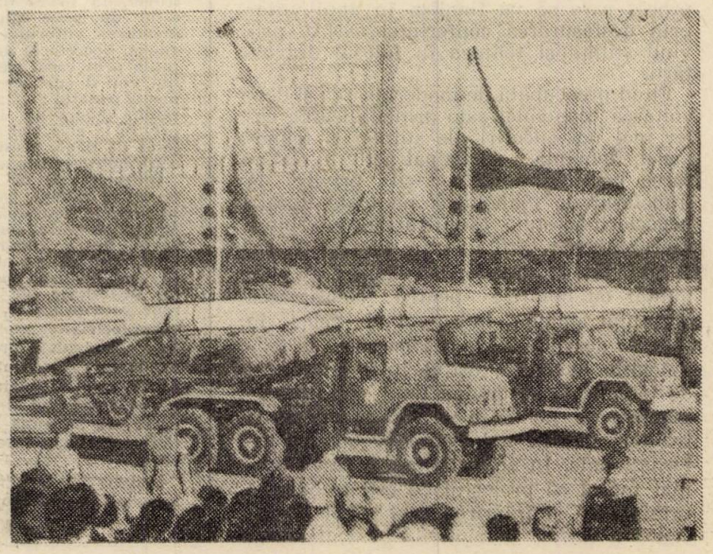

Piața Roșie din Moscova a găzduit tradiționala demonstrație a oamenilor muncii și parada militară, consacrate aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. (În imagine — aspect de la parada militară)

rința privind codul pentru transferul de tehnologie reprezintă un pas important în direcția edificării noii ordini economice internaționale, atenția trebuind concentrată asupra problemei depășirii obstacolelor pe care le întîmpină aceste state în obținerea de tehnologii. În acest context, se subliniază că acest cod de conduită trebuie să aibă un caracter juridic obligatoriu și că aplicarea sa efectivă trebuie să fie asigurată prin intermediul unui mecanism internațional corespunzător.

În ceea ce privește substanța codului, țările în curs de dezvoltare au relevat că acesta trebuia să fie destinat înlăturării unor practici, explicite sau implicite, care urmăresc, în fapt, limitarea posibilităților statelor în curs de dezvoltare de acces la tehnologiile pe care le consideră adecvate pentru procesul dezvoltării lor economice și sociale.

În numele țărilor occidentale dezvoltate, a luat cuvîntul reprezentantul R.F. Germania. El a arătat că, în concepția acestor țări, codul ar urma să joace un rol important în cadrul procesului global de sporire a capacității tehnologice a tuturor statelor, să creeze condiții care să contribuie la promovarea transferului internațional de tehnologie. În același timp, țările respective consideră că, dată fiind complexitatea temei și diversitatea de reglementări naționale în materie, codul nu poate fi conceput decît ca document conținînd recomandări care să poată fi aplicate pe o bază voluntară.

Poziția României față de problemele pe care le ridică transferul de tehnologie este sintetizată de președintele Nicolae Ceaușescu, în expunerea la ședința activului central de partid și de stat, în care se arată că soluționarea marilor probleme cu care este confruntată omenirea în domeniul economic nu poate fi concepută fără adoptarea unor măsuri corespunzătoare care să garanteze accesul liber al țărilor în curs de dezvoltare la știința și tehnologia modernă, la marile cuceriri ale civilizației contemporane, în vederea accelerării progresului social-economic al tuturor țărilor rămase în urmă, a diminuării rapide a marilor decalaje existente între nivelurile de dezvoltare ale statelor.

România este prima țară care a adus în atenția Organizației Națiunilor Unite problematica științei și tehnologiei moderne, a rolului său în dezvoltarea tuturor popoarelor. Încă din 1967, la inițiativa României, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat rezoluția 2 318 (XXIII) cu privire la rolul științei și tehnologiei. De asemenea, la inițiativa țării noastre, la sesiunea O.N.U. din 1970, a fost înscris pe ordinea de zi un punct intitulat : „rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea de a întări cooperarea economică și tehnico-științifică între state". Acest punct a constituit începutul unui proces care se va finaliza în anul viitor prin desfășurarea conferinței O.N.U. privind știința și tehnica în folosul dezvoltării.

Fiind preocupată de modernizarea și dezvoltarea economiei sale prin utilizarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnologiei, România a participat activ la elaborarea proiectului de cod cu privire la transferul de tehnologie, pe toată durata negocierii acestuia. La lucrările conferinței, reprezentanții țării noastre, alături de cei ai altor țări în curs de dezvoltare, s-au pronunțat cu hotărîre pentru consacrarea dreptului statelor, îndeosebi al celor în curs de dezvoltare, de a avea acces la tehnologiile avansate, astfel încît transferul de tehnologie să devină unul din instrumentele de lichidare a subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale. În același timp, a fost subliniat faptul că proiectul de cod trebuie să urmărească și întărirea capacității tehnologice a țărilor în curs de dezvoltare, în vederea reducerii dependenței lor față de țările dezvoltate.

În ceea ce privește dispozițiile de fond ale proiectului de cod aflat în negociere, delegația noastră a prezentat sugestii și propuneri, ce urmăresc, în fapt, elaborarea unor reguli echitabile pentru transferul de tehnologie, care să țină seama de posibilitățile și nevoile țărilor în curs de dezvoltare, să le sprijine în eforturile lor de adoptare a tehnologiei, inclusiv prin consacrarea în cod a unui regim juridic preferențial, mai favorabil, pentru țările în curs de dezvoltare.

România își aduce astfel — în cadrul negocierilor pentru elaborarea codului de conduită cu privire la transferul de tehnologie — o contribuție constructivă care urmărește, în fapt, eliminarea restricțiilor și discriminărilor din calea transferului de tehnologie și transformarea acestuia într-un veritabil instrument de lichidare a subdezvoltării, de propășire economică și socială a tuturor popoarelor.

Negocierile tripartite de la „Blair House"

Aflate la exact patru săptămîni de la începerea lor, negocierile tripartite de la Washington pentru încheierea unui tratat de pace între Egipt și Israel par să fi ieșit, în prezent, de sub impactul nefavorabil al recentelor măsuri israeliene privind extinderea unor implantări create în Cisiordania. Săptămîna trecută, după o pauză relativă de circa 10 zile, convorbirile au fost reluate în plen, iar partea americană a prezentat un nou proiect de tratat (al treilea de la debutul lucrărilor). Acesta era menit, pe de o parte, să apropie punctele de vedere, iar, pe de alta, să satisfacă exigențele exprimate, atît la Cairo cît și la Tel Aviv, în legătură cu documentul anterior.

Cel de al treilea proiect — s-a precizat la Washington — nu conținea prea multe elemente noi, fiind considerat, mai curînd, ca un „document de sinteză", în care erau menționate punctele asupra cărora se convenise anterior și deosebirile de vederi care continuau să separe Egiptul și Israelul. Se pare, totuși, că prezentarea lui a dat un anumit elan negocierilor, după relativa pauză anterioară. Vineri, în cursul unei conferințe de presă, secretarul de stat american, Cyrus Vance, putea să anunțe, astfel, că „aproape toate aspectele de fond ale negocierilor au fost rezolvate", inclusiv importanta și controversata problemă a legăturii dintre tratatul de pace egipteano-israelian și reglementarea viitorului statut al Cisiordaniei și Gazei. Secretarul de stat a arătat că modalitățile prin care această legătură va fi stabilită vor fi cuprinse într-un document ce va însoți tratatul ; el a arătat, totodată, că mai rămîn divergențe între Egipt și Israel cu privire la cele trei anexe care vor însoți tratatul de pace, acestea referindu-se la implicații politice, economice și militare.

Ultimele zile de negocieri au fost consacrate, în esență, soluționării aspectelor asupra cărora continuă să există încă divergențe. Duminică seara, purtătorul de cuvînt al reuniunii de la „Blair House", George Sherman, declara, de altfel, că cele trei delegații „au încheiat, practic, redactarea anexelor nemilitare ale tratatului". „Au fost înregistrate progrese, a spus el, și în ce privește celelalte anexe". Potrivit observatorilor, principalele prevederi ale acestora s-ar referi la calendarul retragerii israeliene din Sinai, ca și la exploatarea petrolului de aici, experții egipteni și israelieni nereușind, pînă acum, să se pună de acord asupra modalităților de cooperare viitoare între cele două părți.

Elaborarea tratatului de pace egipteano-israelian aflîndu-se într-o etapă considerată ca decisivă, sfîrșitul acestei săptămîni a fost consacrat, atît la Cairo cît și la Tel Aviv, examinării rezultatelor obținute pînă acum. La Cairo, președintele Sadat s-a întîlnit, duminică seara, cu „numărul doi" al delegației egiptene la Washington, Boutros Ghali, ministru interimar de externe, și cu adjunctul său, Ossama Al Baaz, dînd instrucțiuni să se continue eforturile pentru realizarea de progrese în ce privește soluționarea tuturor aspectelor situației din regiune. La rîndul său, cabinetul israelian s-a întrunit, duminică și luni, pentru a dezbate raportul prezentat de ministrul apărării, Ezer Weizman, membru al delegației de la Washington. Dacă autoritățile israeliene nu au dat publicității nici un comunicat asupra hotărîrilor adoptate la cele două reuniuni ale guvernului, la Cairo, premierul Mustapha Al Khalil sublinia că Egiptul „nu intenționează să încheie un acord separat cu Israelul, ci caută o reglementare globală". „Reglementarea aceasta — a spus el — este cea care ține seama de drepturile legitime ale poporului palestinian : problema nu va fi soluționată fără reglementarea chestiunii palestinienilor din Cisiordania și Gaza. Acordul care va fi încheiat trebuie să fie global. A ignora dreptul palestinienilor din Cisiordania și Gaza este un lucru care nu va duce la reglementarea conflictului. Nu este important să ne grăbim să ajungem la un acord. Important este ca spiritul tratativelor de la Camp David să domnească în negocierile egipteano-israeliene".

Cu aceeași ocazie, premierul egiptean a anunțat formarea unui comitet special, în frunte cu vicepreședintele Hosni Moubarak, pentru a urmări evoluția negocierilor privind viitorul Cisiordaniei și Gazei.

Precizările făcute la Cairo indică, potrivit observatorilor, că Egiptul acordă, în continuare, o atenție deosebită stabilirii unei legături exacte între reglementările privind tratatul de pace cu Israelul și negocierile pentru soluționarea ansamblului situației din Orientul Mijlociu. Aceasta înseamnă că normalizarea relațiilor sale cu Israelul este considerată, la Cairo, drept parte integrantă a unei reglementări globale și, totodată, că ea va rămîne legată de evoluțiile cu privire la Cisiordania, Gaza și problema palestiniană — cheia unei reglementări juste, efective și durabile în regiune.

Pe baza rezultatelor de pînă acum, numeroși comentatori, citînd surse din apropierea delegațiilor de la Washington, au apreciat că tratatul egipteano-israelian ar putea să fie parafat curînd.

În timpul unei ședințe plenare a reuniunii tripartite egipteano-israeliano - americane de la Washington, consacrată elaborării tratatului de pace dintre Egipt și Israel

MADRID

Constituția — de la proiect la lege

Evenimentul adoptării noii Constituții, primit cu aplauze în Cortes-uri. În centru : premierul Adolfo Suarez

Faza de proiect a noului text constituțional spaniol n-a fost depășită o dată cu votarea sa, la 31 octombrie, de către cele două camere ale Cortes-urilor : Congresul Deputaților și Senatul. Noua Constituție va intra în vigoare abia după 6 decembrie, dată la care va fi supusă unui referendum popular al cărui rezultat este, de pe acum, considerat la Madrid ca favorabil.

Așadar, o nouă filă a fost ruptă din „calendarul spaniol al democratizării". În ciuda îndelungatei sale elaborări (a demarat la 2 august 1977), proiectul noii Constituții a Spaniei a fost aprobat în timp record — o jumătate de oră — cu o majoritate covîrșitoare de voturi (Congresul Deputaților : 6 împotrivă, 13 abțineri ; Senat : 5 împotrivă, 8 abțineri). Textul, care cuprinde 169 articole, garantează drepturile și libertățile individuale și stabilește majoratul la 18 ani. Regele este șeful suprem al forțelor armate, avînd dreptul de a sancționa și promulga legile, de a dizolva parlamentul, de a convoca alegeri generale sau referendum, de a propune numele primului ministru și de a-l infirma, sub controlul strict al Cortes-urilor, compuse din Congresul Deputaților și Senat. Religia catolică nu mai este religie de stat, noua Constituție garantînd libertatea religioasă, de cult și ideologică. Pe de altă parte, ea garantează dreptul la autonomie al diverselor naționalități și regiuni, subliniind însă că „națiunea spaniolă este patria comună și indivizibilă a tuturor spaniolilor". Limba oficială în stat — castiliana, cu precizarea că și celelalte limbi spaniole vor putea fi oficiale în cadrul respectivelor comunități autonome, potrivit specificității statutelor lor. Învățămîntul primar este „obligatoriu și gratuit". În ce privește forțele armate, acestea au misiunea de a garanta suveranitatea și independența Spaniei, de a-i apăra integritatea teritorială.

Reflex al unei etape de tranziție și expresie a politicii de consens — politică adoptată în urmă cu un an, după alegerile legislative din iunie 1977, care n-au adus, practic, nici unui partid majoritatea absolută —, noua Constituție își așteaptă acum aprobarea populară. Campania pentru referendumul de la 6 decembrie se va desfășura — potrivit dispozițiilor guvernului Suarez — la posturile de radio și televiziune, accesibile tuturor grupurilor parlamentare proporțional (în ce privește durata de timp) cu numărul locurilor de care acestea dispun în Cortes-uri.

Pozițiile pe care diversele formațiuni politice și le vor exprima, în fața microfoanelor și a camerelor de luat vederi, sînt, în mare parte, cunoscute. Întrebării „Aprobați proiectul de Constituție elaborat de parlament ?", majoritatea partidelor politice au decis să-i răspundă „da", prin electoratul pe care fiecare se sprijină. Cu excepția Partidului Național Basc, care a optat pentru „abținere", și a forțelor de extremă dreapta, care și-au exprimat un categoric „nu", față de noua lege fundamentală a Spaniei. De altfel, extrema dreaptă recurge, în aceste zile premergătoare votului popular, la o serie de manifestări agresive, precum recenta adunare din centrul Madridului, calificată de observatori drept „una din cele mai importante manifestații ale dreptei post-franchiste" (France Presse). Această ieșire în stradă a adepților franchismului (250 000 de persoane, potrivit cifrelor poliției), reprezentați prin „Fuerza Nueva" a lui Blas Piñar, s-a soldat cu violente manifestări antiguvernamentale și anticonstituționale. Episodul a apărut pe un fundal mai larg al exprimării dreptei în general, care cuprinde „reduta inamovibilă a nostalgiei franchiste", cum este numită, de cotidianul „El País", „Alianța Populară" a lui Fraga Iribarne. „Am scos capul din fîntînă, dar apa ne ajunge încă la umeri... În economie, în societate, în multe instituții ale statului, franchismul supraviețuiește". Apreciere metaforică, deloc disproporționată față de realitate, făcută, cu cîteva luni în urmă, de revista „Cambio 16", care exprimă, totodată, frămîntările politice ce vor urma referendumului de la 6 decembrie. Este și motivul pentru care agenda politică a lunilor următoare, obiect de dispute și divergențe, nu a fost încă fixată.

Adept al continuării actualei legislaturi pînă la 15 iunie 1981, partidul guvernamental — Uniunea Centrului Democratic — va trebui ca, în termen de 30 de zile de la promulgarea Constituției, să opteze : fie noi alegeri legislative, fie prezentarea în Cortes-uri pentru obținerea unui vot de încredere. Cum prima opțiune pare exclusă, rămîne cea de a doua care — date fiind pozițiile deja exprimate ale diverselor partide — pot determina neprevăzute alianțe. Dacă în sînul Partidului Socialist Muncitoresc Spaniol mai există încă deosebiri de vederi privind prioritățile (mai întîi alegeri municipale și apoi generale ?), Partidul Comunist din Spania își manifestă unitatea de vederi. Recent, secretarul său general, Santiago Carrillo, declara : „Trebuie să ne îndreptăm spre alegeri municipale. Este urgent deoarece, atîta vreme cît nu vor avea loc, în Spania nu va exista o reală democrație. O dată ținute alegerile municipale, esențială va fi realizarea unui efort național în scopul abordării problemelor acute, precum șomajul, criza întreprinderilor mici și mijlocii, agricultura. Adică acele probleme care înveninează viața cetățeanului spaniol. Noi, care avem numai douăzeci de deputați, sîntem dispuși — arată Santiago Carrillo — să continuăm încă un an tot cu douăzeci de deputați, cu condiția ca acest an să fie folosit pentru rezolvarea, sau cel puțin pentru a încerca să rezolvăm, la modul serios, aceste probleme".

Cu alte cuvinte, propunerea comunistă privește reeditarea „acordurilor de la Moncloa" (vor expira la sfîrșitul acestui an), printr-o formulă pe termen mai lung la care să participe — ideea aparține premierului Suarez — și reprezentanții sindicatelor și patronatului. Sprijinit, așadar, de P.C. din Spania și U.C.D., noul acord nu este însă la fel de bine primit de P.S.M.S.; liderii acestuia preferă ținerea de noi alegeri legislative în speranța obținerii majorității absolute, conducerea directă a treburilor țării trecînd, astfel, în mîinile unui singur partid — P.S.M.S.

Ultimul cuvînt îl va avea — o dată Constituția promulgată — regele Juan Carlos. Măsurile pe care le va decide suveranul — neprecizate încă în detalii — vizează un obiectiv prioritar : stabilitatea politică, idee pe care, cu diverse prilejuri, a evidențiat-o, ca garanție a procesului de democratizare. El și-a exprimat deschis poziția : „Traversăm vremuri dificile, atît în interiorul frontierelor noastre, cît și pe agitata scenă a lumii, de care nu putem să ne înstrăinăm. Și nimic nu trebuie să ne încînte sau să ne orbească în fața adevărului. Numai astfel vom putea acționa cu seriozitate și onestitate, avînd pacea drept călăuză și unitatea drept balanță sigură de succes".

Evenimentele ce au loc în aceste săptămîni în Spania sînt cauze și efecte ale unui proces complex. Se cer, acum, consolidate căile de aprofundare a acestui „dialog necesar" între toți cei ce doresc un regim în armonie cu realitățile profunde ale unei societăți, precum cea spaniolă, pregătită pentru o experiență democratică.

Rodica Dumitrescu

BAGDAD

Conferința arabă la nivel înalt

La Palatul prezidențial din Bagdad s-au încheiat, duminică seara, după patru zile de dezbateri cu ușile închise, lucrările conferinței arabe la nivel înalt, care a examinat situația din lumea arabă după semnarea acordurilor de la Camp David.

Reuniunea arabă la nivel înalt de la Bagdad. Lucrările conferinței — consacrate examinării situației din Orientul Mijlociu după semnarea acordurilor de la Camp David — s-au desfășurat sub conducerea președintelui țării-gazdă, Hassan Al Bakr. Egiptul nu a participat, nefiind invitat

Convocată din inițiativa Irakului, reuniunea la nivel înalt s-a desfășurat în prezența șefilor de stat și de guvern sau a reprezentanților lor din 20 de țări membre ale Ligii Arabe, precum și a președintelui Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, Yasser Arafat. În telegramele agențiilor de presă, ea a fost denumită, uneori, și „a noua conferință arabă la nivel înalt", după cele din intervalul 1964—1976 ; această reuniune s-a desfășurat, însă, fără participarea Egiptului, care nu a fost invitat.

Așa cum arăta în cuvîntul său inaugural șeful statului irakian, Hassan Al Bakr, ales președinte al conferinței, obiectivul lucrărilor l-a constituit, în special, realizarea unui „minimum acceptabil" pe plan interarab în ce privește atitudinea țărilor respective față de ultimele evoluții ale situației din regiune. După acordurile de la Camp David, a spus el, în lumea arabă au apărut „două curente" : unul preconizînd „adoptarea unei atitudini mai conciliatoare", iar celălalt „continuarea luptei". Statele arabe care nu își definiseră încă poziția au fost invitate „să aleagă între aceste două curente".

Pe parcursul celor patru zile de dezbateri, participanții au examinat un document de lucru pregătit anterior de reuniunea de trei zile (31 octombrie — 2 noiembrie) a miniștrilor arabi de externe. Documentul acesta — sublinia șeful diplomației irakiene, Saadun Hamadi, purtător de cuvînt oficial al celor două reuniuni de la Bagdad — cuprindea „consensul general" al statelor participante asupra unor puncte aflate în discuție ; alte chestiuni, rămase să fie reglementate după conferința pregătitoare a miniștrilor de externe, au fost prezentate spre examinare șefilor de stat, de guvern sau reprezentanților lor.

În total, reuniunea la nivel înalt a cuprins șase ședințe plenare, începînd din după-amiaza zilei de 2 noiembrie, în cursul cărora a fost expusă poziția țărilor participante. Dacă acordurile de la Camp David au constituit obiectul comun al luărilor de cuvînt, nu au lipsit, totuși, referirile la alte probleme. Astfel, după cum preciza postul de radio Beirut, reluat de agențiile internaționale de presă, președintele Elias Sarkis a cerut, în alocuțiunea sa, ca situația din Liban să fie examinată „sub anumite aspecte". Potrivit surselor amintite, el s-a referit, în special, la chestiuni privind restabilirea suveranității statului libanez asupra întregului teritoriu național.

Purtători de cuvînt ai unor delegații, citați de agențiile de presă, au arătat că, pe parcursul lucrărilor, s-au manifestat și deosebiri de vederi, legate, mai ales, de atitudinea ce urma să fie adoptată față de actualele eforturi de pace ale Egiptului. De aceea, s-a menționat, participanții au hotărît, sîmbătă, să trimită la Cairo o delegație specială, condusă de premierul libanez Selim Al Hoss, care să înmîneze șefului statului egiptean un mesaj din partea reuniunii. Potrivit agenției irakiene de știri „INA", prin mesajul amintit, șeful statului irakian, Hassan Al Bakr, președinte al conferinței la nivel înalt, adresa un apel președintelui Sadat în sensul de a reveni „clar și imediat" asupra acordurilor de la Camp David ; în schimb, se sublinia că „națiunea arabă este gata să acorde Egiptului tot ceea ce i-ar putea ajuta să continue lupta alături de frații săi".

Cum s-a mai anunțat însă, șeful statului egiptean a refuzat să primească delegația reuniunii de la Bagdad. Într-o declarație făcută presei, președintele a menționat că este dispus să discute cu regii și cu șefii de stat arabi, care ar veni la Cairo, dar că nu intenționează să primească delegația sosită de la Bagdad, a cărei trimitere „nu a făcut obiectul nici unei consultări" cu guvernul egiptean. În cuvîntarea rostită, sîmbătă seara, la ședința inaugurală a noii sesiuni a Adunării Poporului, el a arătat, totodată, că este pe punctul de a semna „un acord garantînd suveranitatea teritorială a Egiptului și drepturile palestinienilor".

După poziția adoptată de președintele Sadat, reuniunea din capitala irakiană a mai ținut încă trei ședințe plenare (sîmbătă seara, duminică dimineața și duminică seara), înainte de a anunța rezultatele finale. Apreciate ca „pozitive" de către președintele țării-gazdă, în cursul ceremoniei de închidere, documentele adoptate — o Declarație politică și diferite rezoluții — se referă la pozițiile țărilor participante față de situația din Orientul Mijlociu, după acordurile de la Camp David, și cuprind o serie de hotărîri privind acțiunile viitoare ale țărilor arabe. Întrucît, însă, rezoluțiile reuniunii nu au fost date publicității, singurul document cunoscut rămîne Declarația politică, difuzată duminică seara. Prin aceasta, participanții resping acordurile de la Camp David. Pe de altă parte, documentul politic reafirmă rezoluțiile conferințelor arabe la nivel înalt de la Alger (1973) și Rabat (1974) asupra reprezentativității Organizației pentru Eliberarea Palestinei și a dreptului palestinienilor la un stat independent. Declarația se referă, de asemenea, la relațiile dintre statele arabe și O.E.P. Participanții se angajează să sprijine o pace justă în Orientul Mijlociu, conform rezoluțiilor reuniunilor arabe precedente și ale O.N.U., adăugînd că, anual, în luna noiembrie, vor avea loc conferințe la nivel înalt.

Purtătorul de cuvînt al O.E.P., Yasser Abed Rabbo, a declarat ziariștilor că au mai fost adoptate, între altele, măsuri privind ajutorul financiar acordat de participanți unor state arabe și rezistenței palestiniene, ca și unele dispoziții ce ar urma să intre în vigoare după eventuala semnare a tratatului de pace egipteano-israelian. Aceste hotărîri, însă, nu au fost anunțate oficial, ele fiind incluse, probabil, în rezoluțiile rămase secrete deocamdată.

I. M.

Condamnare fermă a noilor acțiuni agresive ale rasiștilor rhodesieni

Cu sentimente de profundă indignare, opinia publică din țara noastră, alături de cercurile cele mai largi ale opiniei publice mondiale, a luat cunoștință de noile acte agresive săvîrșite de regimul rasist rhodesian împotriva Zambiei, stat independent și suveran. Așa cum a anunțat un purtător de cuvînt oficial zambian, forțe ale regimului rasist rhodesian au pătruns pe teritoriul Zambiei, în zona căii rutiere Kafue-Chirundu, desfășurînd operațiuni teroriste împotriva populației. Provoacă și mai mult indignarea legitimă a tuturor popoarelor faptul că actele agresive ale rasiștilor rhodesieni împotriva Zambiei și altor țări africane independente au căpătat un caracter sistematic. Asemenea acte de agresiune dovedesc, încă o dată, caracterul deosebit de periculos al regimului rasist de la Salisbury, care a preluat în mod ilegal puterea, în noiembrie 1965, supunînd poporul zimbabwe celei mai crîncene opresiuni și dedîndu-se, pe

TEHERAN

Formarea unui nou guvern

În aceste zile, pe străzile Teheranului

În noaptea de 5 spre 6 noiembrie, după două luni și jumătate de guvernare, cabinetul iranian al premierului Sharif Emami și-a prezentat demisia. Citeva ore mai tîrziu, generalul Gholam Reza Azhari a fost însărcinat cu formarea noului guvern.

Decizia suveranului iranian, șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, de a încredința — pentru prima oară după 25 de ani — gestiunea țării unei conduceri de esență militară apare ca un efect al deteriorării înregistrate, mai ales în ultimele zile, de situația internă.

Deși capitala, ca și alte cîteva mari orașe iraniene, se află de la 8 septembrie sub incidența legii marțiale, la sfîrșitul săptămînii trecute, la Teheran, s-au desfășurat mari manifestații, în cursul cărora au fost distruse numeroase clădiri : sedii guvernamentale, ale unor bănci și companii aeriene, hoteluri, cinematografe, magazine ; au fost incendiate zeci de autovehicule ; au fost sfîșiate panourile de dirijare a traficului rutier și de reclamă. Știrile cu greu sosite din capitala iraniană, din cauza grevei lucrătorilor din domeniul informațiilor și al incendierii ministerului de resort, apreciau că se asista la cea mai „violentă manifestare din ultimii 15 ani" (agenția U.P.I.). Considerînd că situația creată depășește prerogativele cu care a fost investit la venirea sa la putere, premierul Jaafar Sharif Emami a prezentat demisia cabinetului său.

La sfîrșitul lunii august, cînd își asuma sarcina conducerii unui nou guvern, premierul Emami menționa că preocuparea lui esențială va viza restaurarea ordinii și găsirea modalităților de antrenare a tuturor forțelor țării la soluționarea problemelor existente. Intenția sa declarată de a respecta principiile islamice, ca și unele măsuri adoptate atestau dorința cabinetului Emami de a institui un dialog constructiv cu ierarhia religioasă a musulmanilor șiiți, aflată în fruntea acțiunilor antiguvernamentale, alături de o serie de formațiuni politice de opoziție, acoperind un larg spectru de orientări. Dar, cu toate eforturile întreprinse, după cum se știe, caracterul pașnic al manifestațiilor nu a putut fi menținut și ele au degenerat, determinînd instituirea legii marțiale la începutul lunii septembrie. A urmat o perioadă în care, deși tensiunile nu au lipsit, mai ales în preajma deschiderii anului universitar, atenția s-a îndreptat spre încercările de amorsare a dialogului cu forțele de opoziție, de cîștigare a lor la ideea de necesitate a restabilirii ordinii în țară și a formării unui guvern de largă reprezentare națională. Aceste încercări n-au dat însă rezultatele scontate ; în plus, noi dificultăți au fost create de efervescența care a cuprins sfera socială, prin grevele izbucnite în diverse sectoare vitale pentru economia iraniană : bănci, petrol, transporturi. Pe plan economic, efectele crizei au fost deosebit de importante. Ea a provocat, începînd din luna septembrie, un exod al capitalurilor apreciat la 4 miliarde dolari, adică aproximativ 50 de milioane de dolari pe zi. A fost puternic afectată activitatea băncilor și a transporturilor, dar consecințele cele mai însemnate s-au înregistrat în sectorul petrolier, esențial pentru economia și bugetul iranian (Iranul este al doilea exportator mondial de petrol și al patrulea producător). Or, grevele declarate de petroliștii iranieni au redus cu o treime producția și cu și mai mult încă exportul.

În aceste condiții — în care reglementarea negociată a crizei a fost blocată de refuzul categoric exprimat la începutul acestei luni de către opoziție, iar o serie de domenii ale activității economice au fost paralizate de greve —, violențele au reizbucnit și au generat recentele evenimente de la Teheran. Într-un discurs radiotelevizat, suveranul iranian s-a referit la procesul desfășurat în ultimele luni în țară, proces care — a spus el — a avut, inițial, caracterul unei ridicări a maselor populare împotriva corupției care afecta anumite sectoare ale societății iraniene. „Din nenorocire — a adăugat șahinșahul — pe parcursul mișcării au avut loc comploturi care au provocat dezordine și revolte". Pe de altă parte, grevele, care — după părerea șahinșahului — erau, în majoritate, justificate, „și-au schimbat recent orientarea și au imobilizat industria, ca și viața de fiecare zi a poporului". Vorbind, în acest context, despre recentele evenimente, suveranul iranian a subliniat că o asemenea situație nu poate fi tolerată și a promis restabilirea „păcii și stabilității în țară". Încă de duminică, generalul Oveissi, administratorul legii marțiale în Teheran, a avertizat asupra intenției aplicării, cu toată severitatea, a prevederilor stării de excepție. În consecință, au fost luate o serie de măsuri, printre care : perioada de interdicție a circulației a fost mărită cu două ore ; a fost decisă închiderea școlilor, liceelor și universităților pînă la 12 noiembrie.

Administrarea procesului de revenire la normal a fost încredințată noului guvern, format de generalul Gholam Reza Azhari. Despre noul cabinet — din care fac parte 7 militari și 3 civili —, șahinșahul Pahlavi a afirmat că este un cabinet de tranziție care va deține conducerea pînă la restabilirea ordinii și formarea unei coaliții naționale. „Ne aflăm la conducere în mod provizoriu" — a precizat, la rîndul său, noul premier, arătînd că, „odată ordinea restaurată, vom ceda locul unui guvern național care va organiza alegeri libere și va acorda toate libertățile". Generalul Azhari a acuzat unele elemente „care au denaturat caracterul just al grevelor și al revendicărilor exprimate de unele pături sociale iraniene. Orice persoană, orice asociație care acționează în cadrul prevederilor constituționale va fi respectată, iar părerile sale ascultate" — a spus el. Actualul prim-ministru a lansat un apel către forțele de opoziție și, în special, către liderii religioși musulmani, cerîndu-le „să-l ajute la îndeplinirea misiunii sale — vizînd în principal restaurarea ordinii și securității și lupta împotriva corupției —, și să se gîndească la interesele națiunii iraniene".

„Unii pot crede că, în numele menținerii păcii și stabilității — a arătat șahinșahul Reza Pahlavi într-un recent discurs către națiune — alianța între corupția politică și cea financiară se poate reface". „Erorile trecutului — a promis el — nu se vor repeta" și „cei care au suferit de pe urma lor vor fi chiar despăgubiți". „Promit un viitor guvern bazat pe constituție, dreptate socială și pe interesele naționale" — a subliniat șeful statului iranian.

Liana Enescu

plan extern, unui șir de grave provocări împotriva statelor vecine.

Într-un moment în care lupta de eliberare a poporului zimbabwe cunoaște o amploare deosebită, înregistrînd succese importante, regimul rasist de la Salisbury recurge la diverse manevre și inscenări pentru a-și perpetua dominația ilegală, sub falsa formulă a „reglementării interne", continuînd discriminările și represiunile de tot felul împotriva populației africane majoritare. În încercarea disperată de a se opune mersului inexorabil al istoriei, rasiștii de la Salisbury nesocotesc în mod samavolnic dreptul inalienabil la libertate al poporului zimbabwe, independența și suveranitatea statelor africane vecine, adîncind starea de încordare și conflict în Africa australă, ce poate avea implicații din cele mai serioase pentru pacea și securitatea continentului, pentru climatul internațional.

Profund atașată idealurilor de libertate ale popoarelor, România socialistă condamnă cu toată fermitatea represiunile declanșate de regimul rasist rhodesian împotriva poporului zimbabwe, acțiunile agresive împotriva Zambiei, Mozambicului și celorlalte state africane și cere să se pună capăt fără întîrziere oricăror atacuri împotriva acestor țări, să fie respectate independența, suveranitatea și integritatea lor teritorială. Poporul român își manifestă solidaritatea și sprijinul activ față de lupta justă a poporului zimbabwe pentru exercitarea dreptului sacru la independență și, totodată, față de popoarele Zambiei, Mozambicului și celorlalte țări din Africa australă, exprimîndu-și încrederea în victoria finală a luptei pentru eradicarea definitivă a colonialismului și rasismului, în triumful cauzei libertății pe întreg pămîntul Africii.

Ostilitățile dintre Uganda și Tanzania

Cerința unei soluții politice

Recentele ostilități armate dintre Uganda și Tanzania au introdus un nou element de tensiune pe continentul african. În fapt, este vorba de un conflict între tinere state independente și, lucru semnificativ, între care, pînă la începutul acestui deceniu, nu au existat dispute sau divergențe.

Știri contradictorii în legătură cu data și originea actualelor confruntări au circulat încă de la jumătatea lunii trecute cînd, în mai multe rînduri, radio Kampala a acuzat Tanzania că „a invadat teritoriul ugandez". Ele au fost reluate cu insistență, la finele lunii trecute. (Apoi, la 27 octombrie, Uganda a închis frontierele cu Tanzania și Ruanda, decizie ce are consecințe deosebite asupra economiei ruandeze care realizează 90 la sută din exporturile sale folosind căi de tranzit prin Uganda și Kenya). Tanzania a respins toate aceste acuzații ca „absurde", iar la 29 octombrie agenția „United Press International" cita cercurile diplomatice din capitala Kenyei care „au afirmat că nu există nici o dovadă a unor ciocniri între cele două țări". Dar, la 30 octombrie, evenimentele au luat o nouă întorsătură. Potrivit unui comunicat guvernamental tanzanian, „forțele armate ugandeze au trecut frontiera cu Tanzania". În continuare, se preciza că, în zona orașului Bukoba, situat la 650 mile nord-vest de Dar es Salaam și capitală a West Lake Region, aflată la vest de Lacul Victoria, au loc „lupte violente între forțe militare tanzaniene și ugandeze". Înfruntările au continuat și a doua zi, după cum preciza un comunicat oficial al guvernului tanzanian, care arăta că forțele armate ugandeze erau sprijinite de tancuri și artilerie grea. „Ugandezii, arăta comunicatul citat, au pătruns adînc în teritoriul tanzanian, ajungînd la localitatea Kyaka, la 30 kilometri sud de postul de frontieră Mutakula pe șoseaua principală care duce la Bukoba." Guvernul de la Dar es Salaam afirma, pe de altă parte, că, în zilele premergătoare invaziei, avioane cu reacție ugandeze efectuaseră raiduri aeriene și bombardamente asupra orașului Bukoba, două avioane ugandeze fiind doborîte în regiunea Kyaka, la 28 octombrie.

La rîndul său, la 1 noiembrie, postul de radio Kampala cita un purtător de cuvînt militar care arăta că „frontiera dintre Uganda și Tanzania a fost modificată, fluviul Kagera — situat cu 30 de kilometri mai la sud de frontiera normală — devenind frontieră naturală între cele două țări". Zona tanzaniană anexată în urma acestei operațiuni la care au participat circa 2—3000 soldați ugandezi sprijiniți de aviație, tancuri și artilerie grea e, cu precădere, împădurită și ar avea o suprafață de 1 850 kmp. La Kyaka, localitate situată pe cea mai joasă buclă a fluviului Kagera, exista singurul pod peste acest fluviu despre care se afirma că ar fi fost distrus de forțele ugandeze.

În ce-l privește, guvernul Tanzaniei a anunțat luarea unor măsuri urgente pentru trimiterea de trupe și noi întăriri militare în zona nord-vestică a țării, ocupată de trupele ugandeze, și a dezmințit categoric acuzațiile formulate de președintele Ugandei, mareșalul Idi Amin Dada, potrivit cărora autoritățile de la Dar es Salaam ar fi fost implicate într-un complot vizînd răsturnarea șefului statului ugandez. Totodată, din capitala tanzaniană s-a transmis că președintele Julius Nyerere nu a formulat nici un fel de cerere de mediere, dar că a informat o serie de ambasadori și diplomați (între care ai S.U.A. și Marii Britanii) asupra evoluției evenimentelor la frontiera cu Uganda.

După cum se poate constata, situația a devenit pe cît de complexă, pe atît de gravă. Avem în vedere, în primul rînd, faptul că, între cele două state, conflictul a degenerat pînă la utilizarea forței armate, cu toate implicațiile ce decurg : pagube materiale și umane, exodul unei importante părți din populație, stoparea eforturilor depuse în sfere economice, frustrarea popoarelor respective de dreptul lor la propășire socială și economică prin canalizarea preocupărilor în domeniul militar etc. De asemenea, ceea ce neliniștește comunitatea africană și opinia publică internațională este faptul că o importantă parte din teritoriul unui stat — respectiv cel tanzanian — a fost anexată prin forță armată.

■

În mod firesc, pe plan african și internațional s-au înregistrat numeroase apeluri la încetarea ostilităților, retragerea trupelor în interiorul frontierelor lor naționale și prevalarea rațiunii, a dialogului și înțelegerii.

Astfel, președintele Sudanului, Gaafar El Nimeiri, care este și președinte în exercițiu al Organizației Unității Africane, a adresat șefilor celor două state oferte de mediere „în vederea soluționării problemelor lor de frontieră pe baza înțelegerii reciproce în spiritul prevederilor Cartei O.U.A.". Același spirit al dorinței de a triumfa realismul și comprehensiunea este atestat și de apelurile altor președinți africani : Sekou Toure, Guineea ; William Tolbert jr., Liberia ; Moussa Traore, Mali ; Leopold Senghor, Senegal ; Ahmadou Ahidjo, Camerun ; Habib Bourguiba, Tunisia. La rîndul său, șeful statului libian, Moamer El Geddafi, a trimis o misiune de mediere la Kampala și Dar es Salaam. Președintele Sekou Toure aprecia că, dacă anexarea unei părți a teritoriului tanzanian de Uganda s-ar realiza, „acest fapt ar constitui o sfidare flagrantă a Cartelor O.N.U. și O.U.A." și ar fi „o adevărată încurajare a tuturor manevrelor imperialiste care urmăresc destabilizarea statelor africane". Reafirmînd atașamentul la principiul înscris în Carta O.U.A. privind intangibilitatea frontierelor dintre statele africane, președinții Senegalului și Republicii Mali au reliefat și unele din cauzele care stau la originea actualei stări de lucruri. „Ostilitățile între țările africane au loc, adesea, și ca urmare a faptului că statele respective sînt aprovizionate cu arme de puteri străine. Dacă sumele respective ar fi utilizate în scopul dezvoltării, la frontierele dintre țările africane nu ar mai apare situații de tensiune" — arăta președintele Moussa Traore.

Săgețile înscrise pe harta difuzată de agenția „Associated Press", la 30 octombrie, indică zona tanzaniană, de circa 1850 kmp, mărginită de fluviul Kagera, în care au intrat trupele ugandeze

Evoluția vieții internaționale arată că există atît exemple concrete, cît și premise elocvente care îndeamnă la rațiune, dialog și reglementare pașnică a diferendelor, inclusiv a celui dintre Uganda și Tanzania, indiferent de natura și amploarea lor. Însuși continentul african oferă unele mărturii care atestă virtuțile dialogului și tratativelor, ca unică modalitate de soluționare politică a diferendelor dintre state. E de ajuns să amintim că, numai în acest an, s-au înregistrat : concilierea angolo-zaireză, reconcilierea etiopiano-sudaneză, acordul de la Monrovia care consacra tot o reconciliere între Guineea, pe de o parte, Senegal și, respectiv, Coasta de Fildeș, de cealaltă parte ; contactele, încă în fază incipientă, dintre Mauritania și reprezentanți ai Frontului POLISARIO, în problema Saharei Occidentale.

Stă în puterea popoarelor respective ca, ele însele, să găsească soluții la problemele lor, pe calea înțelegerii, a tratativelor și respectului reciproc, fără amestec și ingerințe din afară. Această întrucît — și cazul de față nu poate decît să reconfirme — confruntările armate, utilizarea forței, invadarea și anexarea de teritorii străine nu constituie o soluție, ci un mijloc de sporire a tensiunii, de întreținere a acesteia, de agravare a problemelor în dispută și, deopotrivă, atentează la cauza păcii și securității internaționale.

Dumitru Constantin

A 60-a aniversare a redobîndirii independenței Poloniei

Moment de referință în istoria poporului polonez

În aceste zile, poporul polonez prieten sărbătorește un eveniment crucial al istoriei sale milenare — șase decenii de la redobîndirea independenței. În noiembrie 1918, după 123 de ani de asuprire străină, pe harta Europei a apărut din nou Polonia ca stat independent, împlinindu-se, astfel, legitima năzuință spre libertate și neatîrnare, care a însuflețit îndelungata luptă a polonezilor.

În situația specifică a primilor ani de la redobîndirea independenței, au existat posibilități de îndrumare a efortului național pe calea modernizării structurilor economice, a progresului și civilizației. Asemenea posibilități impuneau, însă, mai întîi, soluționarea principalelor probleme sociale, lucru dificil de realizat în condițiile existenței unor ascuțite contradicții generate de structura de clasă a societății.

După două decenii de la memorabila dată a redobîndirii independenței, Polonia s-a văzut în fața uneia din cele mai grele încercări ale existenței sale — agresiunea hitleristă. Sînt bine cunoscute marile suferințe prin care a trecut poporul polonez în perioada cotropirii naziste, cît și lupta sa plină de sacrificii dusă împotriva ocupanților, pentru salvarea ființei naționale și făurirea unui viitor mai bun. În acei ani, armata poloneză renăscută, luptînd alături de oștile sovietice, care au purtat greul războiului, și-a dat tributul de sînge la cauza libertății și independenței patriei sale. În vara anului 1944, lupta celor mai buni fii ai Poloniei, în frunte cu comuniștii, a triumfat.

Realizările de astăzi ale Poloniei socialiste, succesele dobîndite în înflorirea sa multilaterală se înscriu în această neîntreruptă și eroică luptă a poporului său pentru libertate, pentru salvgardarea ființei naționale.

Într-un interviu recent, tovarășul Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., observa : „Polonia nu ar fi ceea ce este dacă n-ar fi o țară socialistă". Într-adevăr, în cele peste trei decenii de edificare a noii orînduiri, poporul polonez, sub conducerea Partidului Muncitoresc Unit, a desfășurat o energică activitate constructivă, obținînd succese remarcabile în creșterea neîncetată a potențialului economic, tehnic și științific al țării. Cu o industrie modernă și o agricultură în plină dezvoltare, cu o cultură și un sistem de învățămînt înaintate, Polonia a devenit un stat socialist puternic, în continuă înflorire. În prezent, oamenii muncii polonezi, animați de un profund patriotism, acționează cu toate forțele pentru a traduce în viață vastul program al dezvoltării economico-sociale trasat de Congresul al VII-lea al partidului, de cea de-a II-a Conferință Națională a P.M.U.P.

În țara noastră sînt urmărite cu sentimente de caldă și frățească prietenie remarcabilele realizări obținute de poporul polonez în toate domeniile construcției socialiste.

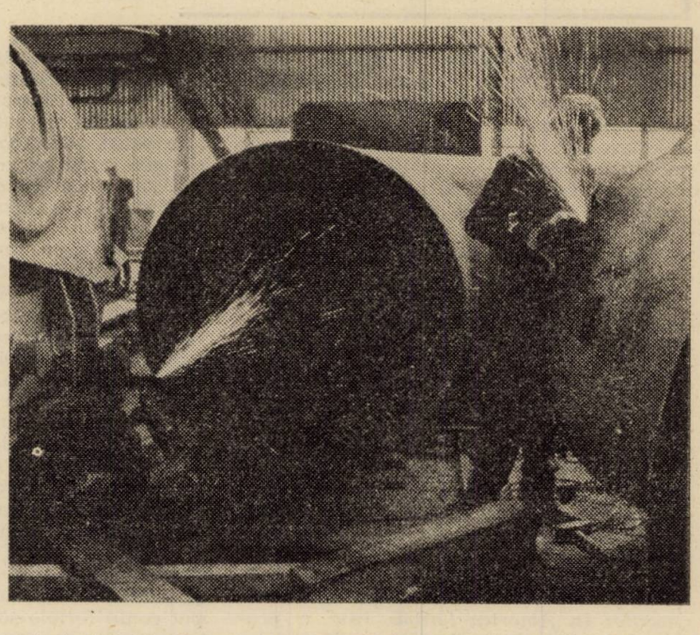

Lucrări de finisare la un nou turbogenerator de 200 MW din cadrul centralei electrice „Rybnik"

Este o realitate istorică faptul că România și Polonia, popoarele noastre sînt legate printr-o prietenie profundă, prin luminoase tradiții, prin preocupări și aspirații comune. Făurită în luptele purtate de-a lungul istoriei pentru apărarea și afirmarea ființei naționale, pentru neatîrnare și libertate, iar, mai aproape de zilele noastre, împotriva imperialismului și fascismului, această prietenie s-a cimentat în anii construcției socialiste, dobîndind un conținut calitativ superior, ce își găsește izvorul în înaltele idealuri ale socialismului și comunismului. Hotărîrea ambelor țări și popoare de a ridica, pe un plan mereu mai înalt, colaborarea multilaterală, de a-i asigura un cadru juridico-politic adecvat, și-a găsit o elocventă expresie în Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Polonia — factor dinamizator al relațiilor dintre cele două popoare. Chezășia dezvoltării tot mai largi a cooperării economice, politice, tehnico-științifice și culturale dintre cele două țări, a cimentării tot mai puternice a prieteniei româno-polone o constituie așezarea relațiilor dintre țările noastre pe principiile solidarității internaționale, egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești.

O contribuție importantă, hotărîtoare la atingerea stadiului superior al relațiilor dintre partidele, țările și popoarele noastre au vizitele reciproce la cel mai înalt nivel, contactele dintre delegațiile de partid și de stat din cele două țări. Convorbirile și întrevederile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek au jalonat, de fiecare dată, evoluția raporturilor bilaterale, deschizîndu-le noi și rodnice perspective de afirmare. În acest cadru, Declarația privind întărirea și aprofundarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncitoresc Unit Polonez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă, semnată anul trecut de cei doi conducători de partid, poate fi apreciată, pe drept cuvînt, ca o adevărată cartă a conlucrării prietenești multilaterale româno-polone.

Procesul de adîncire a prieteniei și conlucrării româno-polone își are o temeinică bază materială în colaborarea economică dintre țările noastre. Pe acest plan, este semnificativ că, în ultimii ani, volumul schimburilor economice s-a dublat, a luat amploare și s-a diversificat cooperarea în producție în ramuri-cheie ale economiilor noastre naționale. Potențialurile economice, în continuă creștere, ale României și Poloniei asigură un larg cîmp de desfășurare colaborării și cooperării fructuoase reciproc avantajoase.

În același timp, România și Polonia — ca țări greu încercate în decursul istoriei — se întîlnesc, astăzi, și pe tărîmul politicii internaționale, în eforturile pe care le desfășoară constant pentru afirmarea cauzei păcii, destinderii și înțelegerii, pentru soluționarea, în interesul tuturor popoarelor iubitoare de pace, a marilor probleme ale lumii contemporane.

Sărbătorirea celor șase decenii de la redobîndirea independenței Poloniei este un eveniment întîmpinat cu bucurie de poporul român, care folosește acest prilej pentru a-i transmite poporului polonez prieten urări de mari succese în edificarea Poloniei socialiste.

Octavian Munteanu

AMERICA LATINĂ

Continuitate și schimbări

America Latină pune în evidență două elemente ce definesc regiunea în special în ultima vreme : efervescența electorală care a cuprins continentul în acest an și orientarea unor guverne militare ale zonei către predarea puterii în mîini civile. Cele două realități sînt strîns legate între ele : frecvența consultărilor electorale a crescut prin adăugarea la seria țărilor unde votul are loc conform calendarului electoral a acelora unde alegerile sînt organizate din inițiativa conducerilor militare. Astfel, în 1978, aproximativ o țară latino-americană din două se află sau se va afla în perioada pre sau postelectorală, votul avînd obiective diverse : alegerea unui nou președinte, a unor noi foruri legislative, consacrarea unei noi constituții, organizarea unui referendum pe o temă sau alta de interes național.

Iată un întreg evantai de consultări electorale, avînd, fiecare în parte, semnificații și rațiuni specifice. Totuși, pe ansamblu, în actualul contèxt politic latino-american, chemarea la urne pentru a aduce unele modificări cadrului instituțional al puterii, precum și faptul în sine al promovării unor consultări politice ale opiniei publice reprezintă un fenomen de pondere pe plan continental. Fenomen care stimulează, în multe țări, tendințele spre noi deschideri democratice. Dincolo de caracterul adesea contradictoriu al evoluțiilor politice și economice, de momente de reflux în cadrul procesului revoluționar ce are loc pe continent, cursul schimbărilor înnoitoare se afirmă în diverse forme, chiar dacă înfruntă opreliști și dificultăți.

Alegerile — care au avut sau vor avea loc într-o serie de state, ca Venezuela, Columbia sau Costa Rica — corespund scadenței electorale prestabilite. În multe alte state, efervescența electorală reflectă concretizarea revenirii la putere a unor regimuri civile. *Această evoluție readuce în prim plan problema rolului politic al militarilor în America Latină.* Este o problemă ce ține de o anumită realitate istorică : în America Latină, conștiința de țară liberă a apărut în fiecare dintre state odată cu primele victorii ale insurecțiilor naționale asupra puterii coloniale. Puterea militară și cea sacerdotală și-au asumat, în anii cuceririi independenței și după aceea, conducerea vieții publice, formînd guverne. Astfel, tripticul stat — armată — biserică devine cheia politică a acelor timpuri. Iar pasul următor a fost imediat : aceste armate, bine întreținute, încep să-și asume din ce în ce mai mult prerogativele puterii politice interne. A apărut acea categorie de „caudillos" prezentă în capodopere ale literaturii continentului (precum romanele „Domnul președinte", al lui Miguel Angel Asturias, „Recursul la metodă", al lui Alejo Carpentier, sau „Toamna Patriarhului" al lui Gabriel Garcia Marquez) tocmai prin deosebita ei reprezentativitate pentru regiune.

Într-o serie de țări, prin angajarea în diverse domenii economice — în care armata a putut face uz de calificarea, pricerea tehnică și efectivele sale organizate —, militarii încep să cîștige credit în gestiunea puterii. Totodată, consecință a unei instabilități politice prelungite din unele state latino-americane, intervențiile militarilor și-au avut, de fapt, rădăcinile în contradicțiile interne ale societății. Ele apăreau ca un mijloc de stabilizare a unui cadru social și politic agitat de puternice mișcări de mase, deseori de lupta de gherilă, de pătrunderea masivă a monopolurilor străine, de însești structurile economice interne, generatoare de puternice dezechilibre sociale.

În contextul social-politic latino-american, definit prin permanente și profunde transformări, armata însăși cunoaște unele modificări. Cuprinsă de aceleași frămîntări care zguduie societatea în ansamblul său, din rîndurile armatei apar curente și forțe care intră, uneori, în conflict cu „ordinea", tinzînd spre schimbarea acesteia. *Deosebirile evidente dintre regimurile militare de pe continent relevă diferențele de orientare politico-ideologică din chiar interiorul armatei,* raportul de forțe dintre elementele sale progresiste și cele conservatoare. Este necesar de semnalat aceasta, întrucît, în dezvoltarea continentului, armata a avut, totdeauna, un rol important în evenimentele politice din aproape toate țările Americii Latine. Schimbarea treptată a structurii sale de clasă de la vîrf pînă la bază — prin creșterea numărului celor provenind din rîndurile burgheziei naționale, țărănimii și chiar ale clasei muncitoare —, face ca, în anumite țări, armata să înceapă a se afirma, prin unii exponenți ai săi, ca o forță cu o conștiință națională avansată. În strînsă legătură cu aceasta se manifestă și dorința ca, în împrejurări date, armata să sprijine sau chiar să fie exponentul reformelor sociale care să asigure independența economică și politică a țării. Uneori, ea devine un aliat al forțelor sociale progresiste, sau un factor pe sprijinul căruia pot conta forțele sociale progresiste. Deceniile șapte și opt pun, astfel, în evidență realități noi, modificînd modelul clasic al loviturilor de stat ca simplu mijloc de însușire a puterii. Apar regimuri militare — în Peru, Ecuador, Panama — care, la un moment dat, preiau puterea pentru a iniția un larg proces de transformări politico-economice cu caracter progresist. Odată consolidat acest curs, are loc revenirea, pe baze noi, la regimul civil, care va asigura, pe mai departe, continuitatea obiectivelor asumate. Căile sînt, bineînțeles, specifice : în Panama, noul președinte civil conlucrează, în continuare, strîns cu militarii ; în Peru, transferul treptat al puterii — care duce la angajarea unui dialog partide-guvern — se face în condițiile unei ascuțiri a contradicțiilor interne ; în Ecuador, o anumită complicare a mecanismelor electorale ridică unele obstacole în calea afirmării, la alegeri, a candidatului populist, de centru-stînga.

O privire de ansamblu asupra regimurilor militare de pe continentul latino-american evidențiază hotărîrea multora dintre acestea, nu numai a celor deja menționate, de a se retrage sau de a face pași în acest sens. Rațiunile sînt, după cum am văzut, multiple ; între ele se numără și nemulțumirea crescîndă a civililor față de guvernarea de tip militar, unele insuccese economice sau politice, însăși neliniștea manifestată de forțele armate față de propriul lor rol în societate. Căci, dacă, la început, soluția de mînă forte, așa cum s-a întîmplat în cîteva state, părea capabilă să aplaneze o situație internă de criză, recurgerea repetată sau pe termen lung la această metodă a dus la accentuarea caracterului autoritar al unor regimuri.

În acest cadru, *un factor de cea mai mare importanță îl constituie avîntul mișcărilor populare, revendicative.* Deziderate cu caracter economic — ridicarea nivelului de trai, majorarea salariilor, asigurarea locului de muncă — sînt corelate cu revendicări de natură politică : realizarea unor profunde reforme de structură, respectarea drepturilor și libertăților democratice, funcționarea tuturor partidelor, a organizațiilor sindicale, încetarea represiunii, amnistia politică. Acest avînt exercită o înrîurire sensibilă în direcția depășirii actualei etape în care se află unele din țările continentului, etapă ce se caracterizează — comparativ cu primii ani ai acestui deceniu — printr-o oarecare involuție politică. De asemenea, *acest proces exprimă avansul forțelor de stînga ; progresul lor, tendința lor spre unitate constituie o caracteristică pregnantă a ultimelor evoluții politice de pe continent.* Formarea unor fronturi unite ale stîngii, ca și alcătuirea coaliților de centru-stînga constituie o expresie a efervescenței politice din America Latină, a procesului amplu de transformări și mutații avînd ca obiectiv progresul economic, afirmarea dezvoltării independente a continentului, păstrarea personalității și identității naționale a tuturor membrilor săi. În acest cadru, analizînd, în mod obiectiv, condițiile în care, în unele țări, militarii au preluat prerogativele supreme, partidele politice progresiste și-au manifestat, inițial, sprijinul față de soluționarea, pe această cale, a unei situații de accentuată criză internă (de pildă, în Argentina), adoptînd ulterior o atitudine critică. De asemenea, în alte state, ca Peru, forțele populare au apărat măsurile transformatoare luate de guvernul militar, contracarînd încercările reacțiunii de a bloca inițiativele puterii.

Desigur, de la țară la țară cadrul este altul și nu lipsesc nuanțele, deosebirile. În unele țări se observă cramponarea conducerii militare autoritare de menținerea sine die la putere. Dar aceasta nu anulează o realitate : după o perioadă de relativă dezvoltare a regimurilor de facto în America Latină, se conturează, de la o vreme, orientarea spre o mai mare reprezentativitate a puterii. Modelele militare nu mai exercită azi aceeași atracție și aproape în toate statele conduse de militari se prefigurează o tendință de mai mare suplețe politică, de încurajare a dialogului dintre putere și forțele civile.

Nu există, deci, o omogenitate între orientările diferitelor conduceri militare. Se manifestă, de altfel, profunde deosebiri între felul în care au luat naștere instituțiile noii puteri și politica pe care acestea o desfășoară. În virtutea acestor factori apar, azi, pe continent unele curente militare mai favorabile deschiderii : în Peru, a fost aleasă Adunarea Constituantă — prima etapă a revenirii la regimul civil —, unde, în urma votului, forțele stîngii au reușit să ocupe o treime din locuri ; în Ecuador, a fost adoptată o nouă Constituție menită, de asemenea, să deschidă calea reîntoarcerii la guvern a civililor ; în Panama, după zece ani de regim militar, la conducere se află din nou un președinte civil, ales la 11 octombrie a.c.

Efervescență electorală — trăsătură definitorie a vieții politice la zi din multe țări ale Americii Latine

În cazul unui regim militar dictatorial cum este cel din Chile, anunțarea unui transfer al puterii — simptomatic de lent și confuz — nu ascunde, în esență, decît dorința conducerii autoritare de a-și prelungi existența, fără a-și modifica metodele de acțiune. Există, apoi, pe continent realitatea menținerii unor dictaturi care, însă, promovează în mod curent confruntarea cu urnele, aparent la fel ca orice regim constituțional — Alfredo Stroessner din Paraguay este, în acest sens, decanul de vîrstă al așa-numiților „caudillos". *Pretutindeni, cei ce încă promovează modelul clasic al puterii sînt în defensivă*, așa cum se prezintă situația generalului Somoza în Nicaragua, mai contestat în acest an ca niciodată pînă acum. În oricare dintre aceste cazuri, ideologia continuității militare la putere o reprezintă doctrina „securității naționale", cu reflexul ei concret și declarat al luptei împotriva „subversiunii interne", obiectivul fiind, în fapt, izolarea forțelor de stînga, blocarea avansului lor politic. Nu lipsită de importanță pentru consolidarea acestei tendințe a fost și realitatea că Statele Unite — principalul partener politico-economic al majorității statelor latino-americane — au dat, inițial, prioritate relațiilor lor cu militarii, ca factor esențial de putere în societate. În prezent, însă, impopularitatea unor regimuri militare a determinat nuanțe noi în poziția S.U.A., care par mai reținute în a acorda sprijin necondiționat acestor guverne. De aici și unele reacții ale acestor regimuri, care încearcă să-și prezinte continuitatea la putere în formule, aparent, mai moderate. Mulți comentatori identifică și alte rațiuni ale acestei politici a S.U.A.: pe de o parte, se vorbește de încercarea Statelor Unite de a prezenta propria democrație ca un model de urmat pentru țările latino-americane; pe de altă parte, tendința S.U.A. de a condiționa relațiile lor cu statele Americii Latine de modul acestora de a reacționa la problema „drepturilor omului" este receptată pe continent ca o încercare de a diviza aceste țări, într-un moment cînd acestea resimt — mai mult ca oricînd și mai ales în raporturile lor cu S.U.A. — nevoia de unitate.

Deosebirile evidente dintre regimurile militare relevă puternice diferențe de opinii identificabile chiar în interiorul armatei. Acest nod de confruntări este, poate, mai sesizabil în țările în care problema continuității militare apare controversată chiar la nivelul conducerii. În Uruguay, în rîndul forțelor armate — care se află la putere din 1973 — apar tot mai puternice contradicții. Există nenumărate indicii că, în cercurile militare, cresc acele forțe care consideră necesară o schimbare a orientării politice, sub impulsul unei revitalizări a mișcărilor de opoziție, inclusiv a celei de stînga (în care, în unele cazuri, participă chiar și militari). În Argentina, președintele Videla, care s-a retras din cadrele active ale armatei, conduce un guvern militar în care, se pare, elementele moderate s-au întărit, chiar dacă într-un ritm lent. Forțele armate argentiniene pregătesc un proiect de propuneri politice, menit să dea o „ieșire democratică" procesului de „reorganizare națională". Baza ar reprezenta-o dialogul politic, participarea partidelor la viața națională. În Brazilia, a fost abrogată recent legea în virtutea căreia președintele militar dispunea de puteri nelimitate, ca dreptul de a dizolva parlamentul, dreptul de a ridica imunitatea deputaților, de a priva unele persoane civile de drepturi politice. Este, aici, vorba de o modalitate de asigurare a continuității regimului, dar într-un cadru politic mai permeabil. În Ecuador, guvernul a fixat data de 10 august 1979 ca termen definitiv al instalării viitorului președinte civil și a parlamentului.

Drumul nu este lin sau lipsit de obstacole. *Toate țările latino-americane, indiferent de deosebirile ideologice, sînt confruntate de problemele complexe ale dezvoltării lor economice*, ale depășirii decalajelor ce le separă de statele puternic industrializate. Afirmarea unei politici active pe plan internațional, apărarea dreptului de a dispune liber de propriile lor resurse, de a fi stăpîne pe propria soartă, promovarea principiilor respectării independenței și suveranității naționale, a dreptului la autodeterminare conturează cîteva din principalele coordonate ale preocupărilor în sfera externă. Sensibila evoluție spre afirmarea cursului democratic pe continentul latino-american nu apare peste tot și permanent asigurată sau ocolită de posibile dări înapoi. Există multe încercări care caută să reconstituie dominația oligarhică și monopolistă în forme nu direct militare: „instituționalizarea" statului autoritar, simpla schimbare de persoane, „democrația pretoriană", adică o democrație pur formală cu militarii în cazărmi, gata să intervină cînd situația devine periculoasă, „democrația restrînsă", cu partidele populare în afara legii.

Este cert faptul că, azi, America Latină prezintă o situație, din multe puncte de vedere, fluidă, în numeroase țări vorbindu-se despre alternative posibile de schimbare. Modul în care se vor realiza depinde, în mare măsură, de capacitatea politică a forțelor populare, de stînga, presupune, mai ales, convergența tuturor forțelor social-politice interesate în jurul unui proiect programatic clar, în măsură să înfrunte problemele subdezvotării într-o societate pluralistă, calitativ mai democratică și apropiată de interesele naționale. În timp ce partidele politice conservatoare apar cel mai adesea scindate și lipsite de contact cu noul corp electoral, se afirmă pe continent progresul stîngii. Forțele adepte ale schimbărilor — destul de eterogene, de la cele de orientare de stînga, inclusiv comuniștii, pînă la formațiunile de centru — privesc cu încredere spre scena politică — definită prin stabilitate și respectarea cursului constituțional al vieții politice — din cîteva țări, ca Venezuela, Costa Rica, Mexic și Columbia. De notat că guvernele civile — cele existente și cele în perspectivă — afirmă necesitatea colaborării cu forțele armate, a implicării directe a acestora în procesul dezvoltării interne.

■

Amploarea permanentelor transformări care au loc în America Latină — conturînd un proces revoluționar de lungă durată — are ca bază de pornire însăși acuitatea contradicțiilor economice, sociale și politice din regiune. Ritmul de afirmare a acestui proces — trecînd prin perioade de flux, dar și de reflux — este diferit de la o țară la alta, de la un an la altul.

Evoluțiile politice de pe continent atestă rolul mișcărilor pentru înnoiri democratice, presiunea pe care o exercită partidele politice ale clasei muncitoare, formațiunile democratice, sindicatele, unele părți ale intelectualității, tineretului și clerului progresist pentru învingerea imobilismului și stimularea avansului politic. Este, în context, pregnantă tendința tot mai accentuată de afirmare mai clară a atributelor unei democrații reprezentative, prin care majoritatea forțelor politice, inclusiv cele de stînga, să participe activ la soluționarea problemelor complexe ale dezvoltării, ale emancipării social-economice și politice din țările continentului.

Anca Voican

Vedere panoramică a orașului Istanbul

REPORTAJ PE GLOB

TURCIA

Imagini contemporane

Ruse Nedelea

Puține sînt locurile în care timpul și istoria să fi creat atîtea legende, iar realitățile contemporane, ca o continuare a istoriei, să nu contrazică într-o asemenea măsură legendele, ca în Anatolia. Rod al curgerii timpului, al unei nesecate imaginații, legenda, ajunsă astăzi în situația unui copil vitreg al istoriei, continuă totuși — alături de ceea ce se creează acum — să amplifice farmecul acestor pămînturi, imaginea atît de inedită a Turciei contemporane.

Pentru cel care vine din Europa, rareori contactul cu Turcia începe în alt loc decît la Istanbul. Poate și pentru faptul că orașul — așezat, asemenea Romei, pe șapte coline, de o parte și de alta a Bosforului și a Cornului de Aur — este unul dintre cele mai mari și mai importante noduri de comunicații terestre, aeriene și maritime. Poate și din dorința vizitatorului de a cunoaște, întîi, ceea ce este deosebit, specific acestei țări... Oricum ar fi, o istorie de aproape 3 000 de ani, încorporată într-o imagine unică în lume, produce șocul, după care, prins în mrejele unei lumi cu totul deosebite de cea cu care este obișnuit, vizitatorul se lasă cucerit. Aici, cerul se sprijină pe 500 de minarete și adăpostește, ca într-un imens muzeu, comori de artă și o inegalată fantezie. Fiecare din ele, fiecare edificiu care le ocrotește și le expune lumii înseamnă istorie, înseamnă imaginație, căutări, muncă și creație. Pe vremuri, marea catedrală Sf. Sofia — de peste 50 de ani muzeu — era cea mai înaltă, cea mai impunătoare construcție a orașului, uimind prin frumusețe, dar și prin îndrăzneala și ingeniozitatea arhitecturală și inginerească, dacă avem în vedere că s-au scurs peste 13 secole de la construirea ei. De-a lungul timpului, i s-au adăugat altele, cu care Istanbulul a început să-și revendice dreptul, dar și faima de a se număra printre cele mai frumoase orașe ale lumii. Istoria l-a favorizat ! Top Kapi, Moscheea Albastră, Süleymaniye și, strălucind prin fantezie și arhitectură, prin bogăție și fast, marele palat Dolmabahce de pe malul Bosforului — sînt numai cîteva din punctele de atracție, din edificiile care au sporit renumele vechiului oraș. Replica lor, desigur în măsură mai ponderată, se află în mai toate orașele mari ale țării : la Brusa și la Izmir, la Edirne și la Konya, la Adana sau Antalya.

Dar la Istanbul — și, în egală măsură, la Ankara, devenită capitală din 1923, cînd oferea imaginea unei așezări de cîteva zeci de mii de locuitori, cu precădere păstori — noul cucerește teren, lăsînd istoriei rolul de a crea, în continuare, legende.

Oricine răsfoiește un pliant sau o broșură turistică, constată cu ușurință că emblema țării este reprezentată prin imaginea stilizată a soarelui, simbol al vechilor locuitori ai Anatoliei — hitiții. Au trecut milenii de la primele așezări hitite, și pe aceste pămînturi au pierit civilizații și s-au născut altele, s-au înălțat imperii și au dispărut. Transformările, înnoirile au determinat îmbogățirea semnificației vechiului simbol, care să reflecte sinteza a tot ceea ce omul a realizat. Este și cazul Istanbulului — cel mai mare oraș al Turciei. Silueta zveltă a noului pod peste Bosfor — a acelui arc de oțel și beton, suspendat pe două cabluri alcătuite, fiecare, din cîte 10 mii de fire de oțel, întinzîndu-se de pe un continent pe altul, între Europa și Asia — începe să devină ceea ce marile realizări, înmagazinînd inteligența și cutezanța omului, reprezintă pentru multe orașe. Aici, cele două imagini stilizate — cea a noului pod și cea a minaretelor — deocamdată coexistă, dar primul plan începe să aparțină noii construcții. Edificiile, cartierele de locuințe, drumurile moderne, care cuceresc tot mai mult spațiu, noile combinate industriale, fabrici, întreprinderi — sînt tot atîtea însemne ale eforturilor pe care Turcia modernă, întemeiată, cu 55 de ani în urmă, de marele om de stat Kemal Atatürk, le depune pe calea dezvoltării, pentru a se înscrie pe orbita contemporaneității.

Prezentîndu-și programul, noul guvern, condus de premierul Bülent Ecevit, sintetiza, astfel, direcția eforturilor pentru dezvoltarea țării : prioritate industrializării și, în acest sens, susținerea procesului industrializării cu întreaga forță materială și umană ; crearea unei agriculturi bazate pe metode moderne, de mare productivitate ; instituirea unui cadru de echitate și dreptate socială de care să se bucure toți cetățenii țării.

La instalarea sa, în ianuarie 1978, noul cabinet moștenea o situație economică dar mai ales financiar-valutară dintre cele mai dificile. În același timp, contradicțiile de ordin politico-social, manifestate, deseori, prin acte de violență, au constituit și constituie una dintre preocupările majore ale noului guvern. (Față de o astfel de situație, care capătă uneori accente stridente, premierul Ecevit, lider al Partidului Republican al Poporului, s-a

De la darea sa în funcțiune, în urmă cu cinci ani, podul peste Bosfor (1560 metri) a permis trecerea din continentul european în cel asiatic a 105 milioane vehicule

Rafinăria de la Mersin

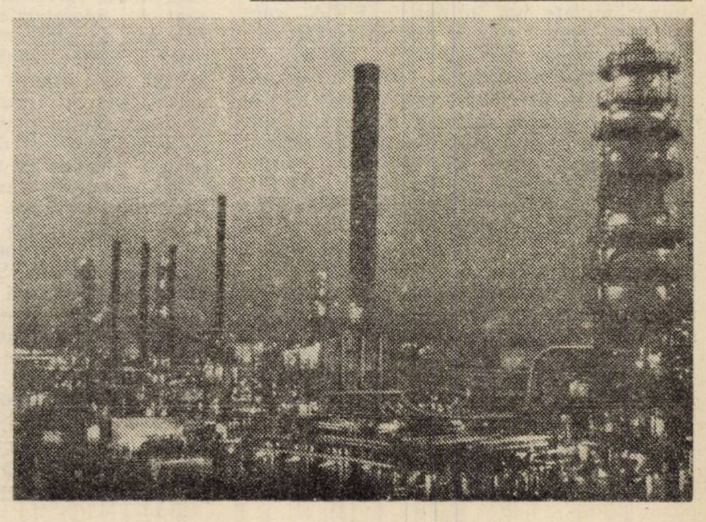

declarat, fără ezitări, împotriva oricărui fel de violență, pentru eradicarea ei din viața țării, subliniind, totodată, că este vorba de un proces dificil, de durată.) De-a lungul a 10 luni de guvernare, prin măsurile adoptate, cabinetul prezidat de Bülent Ecevit a acționat în direcția sporirii stabilității atît pe plan social, cît și economic și valutar. Rezultatele, tot mai vizibile, sînt considerate ca fiind încurajatoare. Vizitele întreprinse de premierul Ecevit în diferite țări ale lumii, contactele și negocierile cu o serie de șefi de stat și de guvern, cu organisme internaționale — Fondul Monetar Internațional, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare — au favorizat crearea cadrului propice procesului de stabilizare a situației interne. Măsurile întreprinse, în ultimul timp, în vederea prevenirii creșterii ratei inflației, a șomajului, a înlăturării complete a violenței au început să dea rezultatele scontate.

Activitatea desfășurată pe plan extern urmărește, în primul rînd, realizarea principiilor care stau la temelia politicii externe a Republicii Turcia : relații de colaborare și prietenie cu toate țările, pornind de la respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc. În acest context, așa cum sublinia premierul Bülent Ecevit, Turcia acordă o mare importanță relațiilor cu vecinii săi, cu țările din regiunea balcanică, indiferent de regimul lor social, de apartenența la un bloc militar sau altul.

■

Ca state situate în aceeași regiune geografică, între care există legături tradiționale de stimă și prietenie, România și Turcia — pornind de la interesele comune ale ambelor țări, de la principiile care fundamentează politica lor externă — dezvoltă, an de an, o colaborare tot mai largă, în multiple domenii. O contribuție deosebită, în acest sens, au avut-o vizitele efectuate în Turcia de președintele Nicolae Ceaușescu, în martie 1969 și iunie 1976, convorbirile la nivel înalt de la Ankara și București, acordurile și înțelegerile convenite între cele două părți.

Referindu-se, de altfel, la relațiile româno-turce, premierul Bülent Ecevit menționa : „Este îmbucurătoare evoluția relațiilor bilaterale.

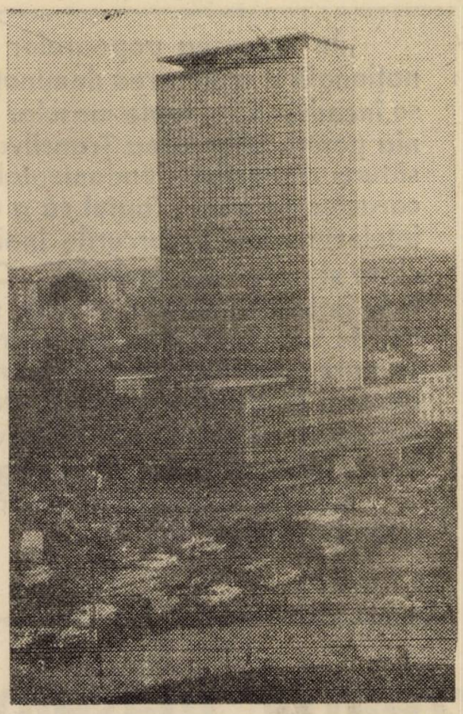

În împrejurimile parcului Kizily, din moderna capitală a Republicii Turcia

Consider că noi putem dezvolta și mai mult colaborarea bilaterală pe toate planurile. Este necesar să acordăm o tot mai mare importanță colaborării noastre economice, tehnico-științifice, culturale, turistice și în alte domenii, întrucît vom avea numai de cîștigat și vom fi în măsură să dăm un bun exemplu în primul rînd țărilor din regiunea noastră geografică, cît și celor din Europa și din întreaga lume. Sînt convins — sublinia Bülent Ecevit — că intensificarea colaborării în ce privește instaurarea securității, realizarea destinderii, păcii și întăririi prieteniei între țările din regiunea noastră și de pe continent se răsfrînge în mod pozitiv, înainte de toate, asupra țărilor în curs de dezvoltare, cum sînt și Turcia și România. Iată de ce este necesar să facem pași mai repezi în direcția dezvoltării, bazîndu-ne pe propriile noastre eforturi, să amplificăm mai mult colaborarea bi și multilaterală și chiar să ajungem, noi înșine, deschizători de drumuri și să dăm un exemplu de urmat în acest sens".

Combinatele chimice de la Samsun și Elazig, în funcțiune de mai mulți ani, marea rafinărie din Anatolia Centrală — cu o capacitate de prelucrare de peste 5 milioane tone țiței anual — aflată în curs de construcție, sistemul de termoficare din orașul Ankara, prospecțiunile geologice din diferite regiuni ale Turciei, asistența acordată în valorificarea unor resurse naturale (cărbuni, fosfați etc.), inițierea unor acțiuni de cooperare pe terțe piețe — sînt tot atîtea mărturii concrete ale relațiilor de colaborare româno-turce, desfășurate sub semnul avantajului reciproc și al prieteniei. Amplificarea colaborării și cooperării economice, creșterea volumului schimburilor comerciale, culturale, turistice, sportive și în alte domenii ilustrează, convingător, dimensiunile și perspectivele relațiilor româno-turce. O cifră este, de asemenea, semnificativă : în cursul acestui an, volumul schimburilor reciproce a înregistrat o creștere de aproape 10 ori față de anul 1973. Firește, garanția dezvoltării și extinderii cooperării rodnice româno-turce o constituie succesele obținute de către cele două țări în realizarea progresului economic și social, atenția acordată creării unui climat de pace, prietenie, bună vecinătate și înțelegere în regiunea noastră și pe plan mai larg.

Turcia — țară în care ritmul prefacerilor, al înnoirilor actuale mobilizează mari energii materiale și umane, menite să dea acestor pămînturi de istorie și legendă o înfățișare cu totul nouă — este angajată tot mai mult pe drumul dezvoltării de sine stătătoare, al amplificării colaborării internaționale, în beneficiul propriului popor, al păcii și înțelegerii.

În fața procesului transformator, mulți sceptici s-au întrebat ce se va întîmpla cu imaginea obișnuită a țării, imagine ce încorporează secole de istorie, de mit și legendă. Prin realizările contemporane, prin proiectele schițînd viitorul, li s-a dat răspunsul cel mai potrivit : este păstrat ceea ce este bun și frumos din istorie și legendă și se creează altele, pe măsura timpului pe care îl trăiește țara și a viitorului spre care se îndreaptă.

Un nou stat independent — DOMINICA

Un nou stat, cel mai mic din emisfera vestică (751 kmp), a apărut pe harta lumii la 3 noiembrie a.c. — Dominica, insulă, din arhipelagul Windward, în Antilele Mici. După ceremonia proclamării independenței, în timpul căreia Patrick John (43 ani, fost profesor) a depus jurămîntul ca prim-ministru, patru zile de serbări au cuprins teritoriul insulei, locuit de 75 000 de oameni. Capitala — orașul Roseau, cu 12 000 locuitori — a răsunat de ritmurile „calipso".

Descoperită de Cristofor Columb într-o duminică de 3 noiembrie 1493 — motiv pentru care a și fost numită Dominica, — insula a fost colonizată, mai întîi, de francezi (1632), apoi a trecut, în mai multe rînduri, sub administrația britanică, apoi din nou franceză, pînă cînd, în 1805, a rămas definitiv britanică. În 1967, asemenea altor teritorii din Caraibe, Dominica a devenit stat asociat la Marea Britanie, o primă treaptă spre obținerea independenței, cu deplină responsabilitate asupra problemelor interne. Populația vorbește un dialect francez, asemănător celui din

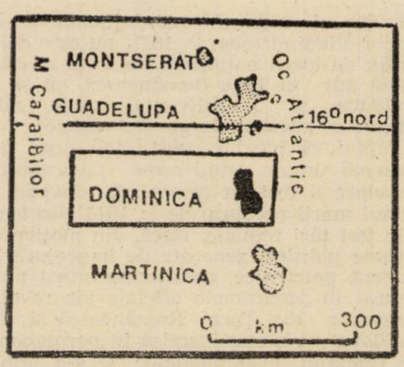

Guadelupa și Martinica, deși limba oficială este engleza. Economia este bazată pe agricultură și pe plantațiile și exportul de banane.

Constituția noului stat stipulează că în Dominica — republică, ce a ales, așa cum se precizează, calea dezvoltării necapitaliste — se vor desfășura alegeri la fiecare cinci ani. Primul ministru a afirmat că țara sa se simte alături de statele lumii a treia : „lupta lor este lupta noastră". Principalul țel economic constă în construirea unei infrastructuri, mai ales prin realizarea unor facilități portuare, drumuri, poduri și sistem de aprovizionare cu apă, dezvoltarea industriei forestiere și a unor ramuri ale industriei ușoare, diversificarea agriculturii și încurajarea turismului. Potrivit declarațiilor primului ministru, în domeniul agricol se preconizează utilizarea rațională a terenurilor existente, efectuarea unor îmbunătățiri funciare, crearea de cooperative agricole, dotarea agriculturii cu cadre de specialitate. Un accent deosebit se va pune pe sporirea suprafețelor cultivate cu bananieri, care asigură, în acest moment, 60 la sută din exporturi.

Din 3 noiembrie, la Roseau flutură un nou drapel, care — remarcau corespondenții străini de presă — este, prin el însuși, un simbol rezumînd istoria, economia, geografia și credințele acestui popor. În centrul unui disc roșu, se află un papagal imperial — o raritate a faunei mondiale și cea mai cunoscută dintre păsările insulei. Zece stele verzi — reprezentînd districtele țării — îl înconjoară. Totul se suprapune unei cruci în trei culori (alb, galben, negru) — claritatea celor 365 riuri și torente, galbenul bananelor și citricelor, negrul pămîntului.

60 de ani de la făurirea statului național unitar român

„În mișcarea popoarelor europene pentru autodeterminare națională și scuturarea dominației străine desfășurată în anul 1918 se încadrează și lupta maselor populare din România și Transilvania pentru eliberarea Transilvaniei de sub jugul habsburgic. Trăsătura distinctivă fundamentală a acestei lupte a fost largul ei caracter de masă, faptul că a antrenat muncitorimea, țărănimea, intelectualitatea, cercurile înaintate ale burgheziei, principalele clase și pături ale societății... Crearea consiliilor și gărzilor naționale în toate județele, orașele și comunele Transilvaniei, sutele de mii de semnături care au întărit mandatul încredințat delegaților la marea adunare de la Alba Iulia, participarea a peste 100 000 de oameni la această adunare dovedesc că unirea Transilvaniei cu România nu a fost actul cîtorva persoane sau grupuri izolate, ci opera întregului popor, a întregii noastre națiuni.

Iată de ce nimeni, în afară de popor, nu poate pretinde că a înfăptuit unirea".

NICOLAE CEAUȘESCU

UNIREA — creația maselor populare

Formarea statului național unitar român, în memorabilul an 1918, a constituit în istoria poporului român un moment de uriașă însemnătate pe linia luptei sale îndelungate pentru eliberare, neatîrnare și unitate națională, pentru crearea unui cadru adecvat dezvoltării și afirmării plenare a capacităților sale creatoare. Actul de la 1 decembrie 1918 a fost creația întregului popor român, în lupta pentru păstrarea neștirbită și împlinirea ființei naționale. Expresie strălucită a rolului maselor populare de făuritoare ale întregii noastre istorii, unirea de la Alba Iulia a fost o operă întemeiată pe cerințele legilor obiective ale progresului social, legitimată de realități fundamentale, precum unitatea de neam și de limbă a românilor din toate provinciile țării, legăturile politice, economice și culturale strînse între acestea, identitatea de interese și aspirații. Momentul 1 decembrie 1918 a reprezentat o adevărată piatră de hotar în dezvoltarea României moderne.

Actul unirii — așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu *la recenta Plenară a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste — a fost* „consecința unor cerințe legice, rodul luptei maselor largi populare, hotărîte să facă totul pentru a se uni într-un stat unitar, conștiente că numai în acest fel își puteau deschide calea spre progres, spre afirmare, cu drepturi egale, în rîndul celorlalte popoare și națiuni ale lumii". *A revenit socialismului misiunea istorică de a realiza pe deplin idealurile de libertate socială și națională pentru care au luptat și s-au jertfit înaintașii, crearea cadrului corespunzător pentru afirmarea și larga recunoaștere a României ca promotoare consecventă a unei politici de înțelegere și colaborare internațională; numai în condițiile socialismului, poporul român a avut acces la starea firească de făuritor al propriului destin. În epoca noastră — așa cum se arată în* Chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste privind aniversarea a 60 de ani de la formarea statului național unitar român — „a revenit Partidului Comunist Român, orînduirii socialiste, misiunea istorică de a soluționa problemele fundamentale ale societății românești în interesul întregului popor".

România de azi prezintă imaginea unei țări socialiste în plin avînt, se dezvoltă în ritm înalt economia națională, crește venitul național și, pe această bază, nivelul de trai al poporului, sub conducerea Partidului Comunist Român, se dezvoltă și se întărește continuu orînduirea socialistă, unitatea social-politică a întregului popor, a tuturor claselor și categoriilor sociale, a tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate. Pe plan extern, se dezvoltă necontenit relațiile cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. România se afirmă tot mai puternic în lupta pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, pentru instaurarea păcii, securității și colaborării între popoare.

Creatoare ale bunurilor materiale și spirituale ale societății, masele populare au fost, de-a lungul întregii istorii a poporului nostru, forța motrice hotărîtoare în toate marile procese de progres social și politic, acțiunea lor a propulsat, în permanență, cele mai înaintate idealuri de dreptate socială.

Odată cu trecerea de la evul mediu la epoca modernă, în conștiința maselor populare — formate în cea mai mare parte din țărănime — va începe să-și facă loc, pe temelia conștiinței de neam, o idee nouă — ideea națională. Ea a reflectat procesul economic și social înregistrat în dezvoltarea societății în Moldova, Țara Românească și Transilvania, intenția fermă de a da acestui proces cadrul firesc, legitim într-un stat național unitar.

În timpul răscoalei lui Horea, la 1785, masele de țărani răzvrătiți din Transilvania erau deja animate de „ideile eliberării naționale", de adevărul că sosise timpul ca cei asupriți „să arunce jugul". Ideile promovate de Școala ardeleană — mai tîrziu Suplex-ul din 1791 — au exprimat, cu toată claritatea, forța cu care conștiința națională s-a manifestat în rîndul maselor largi populare. Caracterul popular al mișcării revoluționare a lui Tudor Vladimirescu, la 1821, nu este deloc străin de ideea națională, de forța ei crescîndă atît în Țara Românească, cît și în Moldova și Transilvania, unde mișcarea s-a bucurat de un viu răsunet.

Faptul că idealul constituirii unui stat național unitar cuprinsese deja masele populare a fost cu prisosință dovedit în cursul marii revoluții de la 1848, din toate cele trei țări române. Dacă, din motive de rațiune politică, generate de împrejurările externe potrivnice, chestiunea unirii nu a figurat în programele oficiale ale revoluționarilor din Țara Românească și din Moldova, ea a fost înscrisă în permanență pe fundalul evenimentelor și s-a impus definitiv gîndirii politico-sociale românești. Mulțimea adunată pe Cîmpia Libertății, de la Blaj, la 3/15 mai 1848, se pronunța, odată cu revendicările sociale, și pentru „unirea cu țara". La rîndul lor, revoluționarii moldoveni înscriu, în programul celor 6 puncte, redactat la Brașov, la 12/24 mai 1848, și dezideratul „unirii Moldovei și a Valachiei într-un singur stat".

O strălucită confirmare practică a faptului că ideea națională cucerise masele populare avea să o constituie, doar 10 ani mai tîrziu, participarea hotărîtă a acestora la lupta pentru realizarea unirii principatelor. Conducătorii politici care s-au aflat în fruntea acestei lupte, membrii „partidei naționale", au avut, în toate acțiunile de pregătire a marelui act din 1859, sprijinul cel mai larg al maselor, impunînd reacțiunii interne și puterilor care se opuneau o realitate care nu mai putea fi neglijată. Realizarea unirii a întărit și mai mult solidaritatea națională a românilor, dovedind, în modul cel mai limpede, că procesul edificării statului național unitar intrase în faza realizării practice, că, în stabilirea etapelor politice ale desăvîrșirii lui, se putea conta pe sprijinul cel mai larg al maselor populare, singura forță capabilă să asigure încheierea lui cu succes. La 1877—78, în cursul războiului pentru independență, masele populare au contribuit nemijlocit la efortul militar și economic, pentru ca independența de stat, proclamată în parlamentul țării, să fie consacrată pe cîmpul de luptă și transformată într-o realitate. Voluntarii ardeleni participanți la acest război dovedeau, și ei, că idealul național se păstra la fel de viu în rîndurile populației românești din Transilvania. Moment de vîrf al acestei stări de spirit, mișcarea memorandistă din 1894 a avut, la rîndul ei, un efect cu mult mai larg decît cel ce și-l propuseseră inițiatorii acțiunii. Mobilizarea spontană a

1 decembrie 1918 : masele populare hotărăsc unirea Transilvaniei cu patria-mamă, România

maselor de țărani în sprijinul memorandiștilor a determinat autoritățile să renunțe la ideea represiunii fățișe, pentru a nu risca, după cum afirmă un document al vremii, „izbucnirea revoluției".

În vara anului 1916, războiul purtat de România pentru eliberarea provinciilor sale de sub cotropirea monarhiei dualiste austro-ungare a reprezentat un război just, național, a fost dus de întregul popor român, unirea într-un singur stat devenind obiectivul suprem și imediat al românilor de pretutindeni.

Pentru proletariatul român, idealul unității și independenței naționale s-a constituit într-o remarcabilă permanență, inspirînd toate acțiunile pe care mișcarea muncitorească și socialistă le-a întreprins pe multiple planuri. Încă de la primele manifestări publice, socialiștii români s-au dovedit forța politică înaintată, angajîndu-se cu fermitate în lupta pentru unitate națională și statală. Crearea, în 1893, a partidului politic al proletariatului din România a impulsionat lupta clasei muncitoare pentru unificarea statală. Chiar la congresul de constituire a P.S.D.M.R. se denunța faptul că, „în Transilvania, trei milioane de români sînt de fapt privați de orice drept politic", că ei „sînt supuși la necontenite vexațiuni din partea unei administrații fără scrupule". Afirmînd „dreptul fiecărui popor la o existență proprie", socialiștii români au vădit capacitatea de discernere judicioasă a trăsăturilor unui proces semnificativ care cuprinsese multe țări și popoare.

În condițiile extrem de grele ale războiului și ofensivei conjugate a puterilor centrale, masele populare s-au arătat la înălțimea misiunii istorice ce le revenea. În timp ce, în teritoriul ocupat, ele au înfruntat, nu o dată, prin acte de rezistență fățișă, jaful, mizeria și umilința la care le supuneau autoritățile germane, în Moldova, după retragerea armatei române, ele au scris cea mai eroică pagină a anilor de război. Dînd dovadă de un puternic patriotism, de încredere în victorie, armata română — formată în primul rînd din sutele de mii de țărani — a respins, în lunile iulie și august 1917, la Mărășești, Mărăști și Oituz, trupele superioare ale invadatorului, salvînd Moldova. În același timp, în Transilvania, în anii 1917—1918, masele populare au continuat acțiunile de rezistență. În iarna lui 1917 și primăvara anului următor, muncitorimea a organizat o serie de greve la Timișoara, Arad și Oradea ; țărănimea din multe părți ale Transilvaniei a trecut la o opoziție deschisă față de măsurile adoptate de autorități, masele populare s-au dovedit o forță hotărîtoare în procesul de dezintegrare a imperiului austro-ungar. În cadrul larg al acestui proces, acțiunea maselor românești, a țăranilor, muncitorilor, a populației orășenești, a avut o certă importanță. Ideea însăși a convocării unei mari adunări care să proclame unirea cu România exista în conștiința maselor populare de pe vremea adunării de la Blaj, din 1848. Hotărîrea Consiliului Național Român, din 15 noiembrie 1918, de a convoca la Alba Iulia o adunare cu caracter plebiscitar răspundea, astfel, dorinței și cerinței maselor populare, singurele care puteau da proclamației unirii întreaga sa greutate de drept în fața istoriei, în numele principiului autodeterminării și în fața opiniei publice internaționale. Așa s-a ajuns, ca rezultat al unei întregi evoluții social-politice, la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, moment istoric în care poporul nostru a văzut calea de exprimare a năzuinței și conștiinței sale de unitate, de alcătuire a unui singur stat, care să cuprindă în granițele sale pe toți românii. La 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, pe Cîmpul lui Horea, peste 100 000 oameni — muncitori, țărani, meseriași, intelectuali — veniți de pe întreg cuprinsul țării, au consfințit actul legic, obiectiv și progresist al formării statului național unitar român.

Fără îndoială că, în condițiile regimului burghezo-moșieresc din următorul sfert de veac, actul unirii n-a putut rezolva toate problemele sociale și naționale, n-a împlinit toate așteptările maselor largi populare care luptau pentru condiții de viață mai bune, pentru relații egale între toți cetățenii patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități. Clasele dominante au considerat că unirea le deschide noi posibilități de consolidare a privilegiilor lor, de exploatare a maselor populare, fără deosebire de naționalitate. În aceste condiții, înfăptuirea statului național unitar a dat un puternic imbold mișcării progresiste, revoluționare, a întărit forțele clasei muncitoare, a deschis calea unității dintre muncitori, țărani, intelectuali, clase sociale interesate ca România să se dezvolte, în cadrul statului unitar, pe o cale democratică, ca problemele sociale să fie rezolvate în folosul maselor populare.

„Ceea ce n-a realizat și nu putea realiza regimul burghezo-moșieresc — a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la recenta Plenară a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste — **s-a realizat odată cu înfăptuirea insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, cu trecerea la revoluția democratică și apoi socialistă, cu cucerirea puterii politice de către masele largi populare, în momentul în care poporul a devenit cu adevărat stăpîn pe destinele sale, asumîndu-și rolul de făuritor conștient al propriei sale istorii libere și independente".**

Astăzi, tăria de nezdruncinat a statului nostru socialist național unitar își trage seva, în primul rînd din faptul că întreaga putere politică aparține poporului, care își hotărăște, astfel, de sine stătător, destinele. Se adîncește continuu democrația socialistă, iar prin măsurile adoptate pe baza hotărîrilor Congreselor IX, X și XI ale partidului a fost creat cadrul organizatoric care asigură participarea nemijlocită a tuturor cetățenilor țării la conducerea întregii vieți politice, economice, sociale, la rezolvarea treburilor obștești.

Ca rezultat al soluționării principiale a problemei naționale, în România contemporană s-au dezvoltat relațiile de strînsă solidaritate și frăție între toți oamenii muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități. Toți cetățenii sînt pe deplin egali în drepturi pe plan politic, economic, social, au ca interes suprem consolidarea statului național unitar, întărirea continuă a independenței și suveranității naționale.

Toate resursele, întreaga avuție socială, toate roadele muncii aparțin făuritorilor lor — oamenii muncii, care întrunesc, deopotrivă, calitatea de producători și proprietari ai mijloacelor de producție. Instaurarea proprietății socialiste a însemnat înlăturarea oricărei exploatări a omului de către om, statornicirea unor relații sociale noi, întemeiate pe colaborare și întrajutorare, liant indestructibil în cadrul fiecărui colectiv, ca și pe plan național.

Statul național unitar român contemporan se consolidează prin continua dezvoltare a conștiinței socialiste, prin unitatea moral-politică a poporului, prin dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei naționale, pe baza politicii partidului de industrializare socialistă a țării și dezvoltare intensivă a agriculturii.

Realitatea românească a prezentului, mersul înainte al României, prestigiul său pe arena mondială sînt inseparabile de politica partidului, de voința fermă a întregului popor de a întări patria noastră socialistă, liberă și suverană.

N. Pătrașcu

Problemele energetice — preocupare generală

Problemele energetice au devenit o preocupare generală. Ele nu se mai află, actualmente, doar în atenția specialiștilor — oameni de știință, tehnicieni sau economiști — și a factorilor de decizie, ci s-au transformat în subiect prioritar de reflecție pentru largi sectoare sociale. Problemele energetice au dobîndit nu numai o pondere mult sporită, de prim ordin, în stabilirea orientărilor de politică economică, înrîurind puternic opțiunile oamenilor politici, dar, totodată, au ajuns, astăzi, să intereseze, în mod direct, cele mai diverse pături ale opiniei publice. Și aceasta pretutindeni în lume — atît, pe plan intern, în cadrul fiecărei țări, cît și, pe plan internațional, în cadrul economiei și relațiilor mondiale.

Geologii cutreieră zonele neumblate și „disecă" zonele cunoscute în căutare de resurse. Platformele de foraj împînzesc largul coastelor în vederea depistării de zăcăminte în adîncurile submarine. Sateliții scrutează Terra pentru a detecta noi rezerve. Alte 200 milioane kW putere instalată în atomocentrale, aflate în construcție sau în fază de proiectare, urmează a se adăuga celor aproape 100 milioane existente. Cercetările se intensifică pentru descoperirea și punerea la punct a unor noi procedee de exploatare, tratare, transformare, transport, distribuție și utilizare a energiei. Prima microcentrală electrică folosind energia valurilor a intrat în funcțiune. Cele 26 milioane grade, obținute într-un reactor special, sînt considerate o „breșă majoră" pe calea controlării reacției termonucleare de fuziune — sursă inepuizabilă de energie, a cărei exploatabilitate ar însemna producerea artificială pe Pămînt a energiei de tip solar. Pînă la atingerea acestui obiectiv se încearcă, cu mijloace mereu mai perfecționate, captarea energiei naturale primite de la Soare.

Dar, înainte de toate, sînt luate, în cele mai diverse țări ale lumii, măsuri de conservare a energiei, de gospodărire cît mai rațională a acesteia. In multe țări sînt adoptate, la nivel guvernamental, adevărate programe energetice, complexe și cuprinzătoare, destinate unor astfel de scopuri. De pildă, în S.U.A. — primul producător și cel mai important consumator de energie pe plan mondial — un asemenea program a început a fi aplicat de curînd. Acțiuni pe aceeași linie sînt întreprinse în țările vest-europene, în Japonia, în general în toate țările occidentale industrializate. Economisirea energiei, creșterea puternică a eficienței folosirii acesteia constituie unul din obiectivele principale, chiar prioritare, ale planurilor de dezvoltare economico-socială ale țărilor socialiste. Aceleași obiective ocupă un loc central în politica și strategia economică a țărilor în curs de dezvoltare.

Pentru covîrșitoarea majoritate a statelor lumii, întreprinderea unor astfel de acțiuni este de importanță vitală pentru progresul lor economico-industrial, balanța lor energetică fiind deficitară : peste 110 țări, din totalul celor 150 membre ale O.N.U., sînt importatoare nete de energie (adică importă mai mult decît exportă). Iar acoperirea din import a consumului se dovedește din ce în ce mai costisitoare pe plan financiar. Ca reflex al unei preocupări de o asemenea anvergură și cu o asemenea miză, problemele energetice se află constant în atenția organizațiilor economice internaționale, fac obiectul unor studii mereu mai numeroase și al unor abordări tot mai aprofundate ale specialiștilor — tehnicieni sau economiști —, sînt din ce în ce mai larg dezbătute și analizate de mijloacele de informare în masă, răspunzîndu-se, în fond, interesului general pentru problemele respective.

Amploarea fără precedent a acestei preocupări constituie o reflectare nemijlocită a faptului că omenirea este, în prezent, confruntată cu o criză a energiei. În ce constă această criză, care sînt determinările, conținutul, coordonatele ei ? Răspunsul este de importanță esențială, întrucît de aspectele respective ale problematicii energetice depinde, în mod direct, un alt aspect, de fapt fundamental, al acesteia : calea ieșirii din criză, soluțiile ei.

Revista noastră își propune să analizeze, într-un ciclu de articole, multiplele aspecte și dimensiuni ale problemei energiei. În acest număr — despre criza însăși și restructurările necesare ; în numărul viitor — despre prioritatea priorităților în depășirea acesteia : gospodărirea rațională a energiei.

„Criza energetică și de materii prime — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea la ședința activului central de partid și de stat — **își are rădăcini în politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă, în raporturile economice de inegalitate și inechitate dintre state, în folosirea prădalnică a bogățiilor naționale ale unor țări și popoare, precum și în fenomenele negative determinate de așa-zisa societate de consum din lumea capitalistă, care a generat și generează irosirea nejustificată a resurselor de materii prime și energie. Iată de ce soluționarea acestor probleme este strîns legată de instaurarea noii ordini economice internaționale, de promovarea unor relații noi între state, bazate pe egalitate, independență națională, pe interes reciproc. Totodată, se impune ca în toate țările să se treacă la măsuri ferme de raționalizare a exploatării și utilizării resurselor naturale, la intensificarea, cu forțele comune ale tuturor statelor, a cercetării pentru găsirea de noi mijloace și posibilități de sporire a resurselor energetice și de materii prime".**

Realitățile însele pun în evidență că actuala criză a energiei are un caracter profund, structural. Ea nu se mărginește la fenomene de dezechilibru, existent sau potențial, între tendințele consumului și situația rezervelor, la dereglări temporare sau accidentale în mecanismele schimburilor internaționale de produse energetice, la distorsiuni de ordin tehnic în procesele de corelare a nevoilor energetice cu resursele energetice pe plan zonal sau global. Este o criză a structurilor și relațiilor internaționale din domeniul energetic și, mai general, a structurilor și relațiilor economico-politice mondiale. Ca atare, criza energiei este o componentă de bază a crizei economice mondiale, o expresie a crizei actualei ordini economice internaționale. Deci, ea constituie o *criză nu în cadrul ordinii existente, ci a ordinii existente*, și, în consecință, o autentică ieșire din această criză nu se află — și nici nu se poate afla — în actuala ordine, ci numai într-o nouă ordine, în instaurarea unor noi structuri și relații economice și politice internaționale.

Energia constituie nu numai condiția de existență biologică a omului, dar și unul din elementele fundamentale ale oricărui act de producție socială. Asupra ei este aplicată munca creatoare a omului în vederea producerii bunurilor esențiale de existență. Energia dă activității economice seva desfășurării ei, constituind una din premisele și condițiile hotărîtoare ale dezvoltării și progresului. Se relevă, deci, că problema energiei este, prin ea însăși, multidimensională : tehnică, economică, politică, socială, ecologică. În același timp, prin natura, caracterul și implicațiile ei, se dovedește a fi o problemă global-mondială. Este suficient a avea, în acest sens, în vedere faptul că „furnizorul" energiei nu este altul decît mediul înconjurător. Și, în măsura în care energia solară nu a ajuns încă să fie utilizată în mod direct, furnizorul de energie este însuși globul pămîntesc, unde aceasta nu se găsește nici în mod uniform repartizată și nici în cantități pentru care intensitatea, ritmul și eficiența exploatării ei să fie lipsite de importanță. Corelația dintre preluarea de resurse energetice din mediul înconjurător și menținerea echilibrului om-natură ; raportul dintre cantitatea de resurse energetice actualmente exploatată, în vederea dezvoltării, și rezervele existente (respectiv cantitatea reprezentînd potențialul pentru asigurarea dezvoltării viitoare) ; dreptul deținătorului asupra propriilor resurse și dreptul de acces al nedeținătorului la aceste resurse ; remunerarea echitabilă a posesorului, producătorului și exportatorului și efortul financiar echitabil al neposesorului, consumatorului și importatorului ; mecanismul relațiilor și schimburilor dintre producătorii exportatori și consumatorii importatori, precum și calitatea acestor relații și schimburi ; caracterul și natura instrumentelor prin care ele se realizează pe plan practic (în special al prețurilor) — iată numai cîteva din multiplele dimensiuni tehnico-economice, economico-politice, ecologice, global-mondiale ale problemei energiei. Ca atare, structurile și raporturile internaționale din domeniul energetic sînt elemente constitutive ale ordinii economice și politice existente în lume ; ele nu numai îi reflectă, dar îi și promovează esența și trăsăturile.

Prin urmare, caracterul global-mondial al problemei energiei impune luarea sa în considerare împreună cu — și nu separat de — celelalte probleme global-mondiale, ce confruntă astăzi omenirea. Actualele stări de lucruri pe plan energetic internațional nu ar putea fi desprinse de stările de lucruri existente pe plan general economico-politic în lume. Totodată, caracterul multidimensional al problemei energiei refuză abordările unilaterale, care ar limita-o doar la unul sau altul dintre aspecte, oricît de importante s-ar dovedi acestea. Ea nu ar putea fi, de pildă, privită exclusiv în termenii raportului consum-rezerve, deși, evident, acesta este un aspect fundamental. Dimensiunile tehnică, economică, ecologică, politică, social-economică se cer a fi avute, deopotrivă, în vedere — toate într-o strînsă corelație. Consecințele și implicațiile crizei energetice sînt mondiale, fiind resimțite la scara întregii lumi. În condițiile actualelor in-

terdependențe economice crescînde, nici o țară, oricît de mare ar fi potențialul ei, oricît de dezvoltată ar fi, nu se poate sustrage urmărilor diverselor fenomene și manifestări de dezechilibru și instabilitate din economia mondială, deci nici repercusiunilor crizei de energie — toate țările fiind, ca atare, direct interesate să participe și să-și aducă contribuția la soluționarea acestora.

Coordonatele crizei energetice mondiale ar putea fi sintetizate astfel :

1. Menținerea pe tărîm energetic și, mai general, pe plan economico-politic de ansamblu a unor structuri și relații internaționale inechitabile, caracteristice vechii ordini energetice mondiale, ce se află, de aceea, într-o tot mai profundă contradicție cu noile realități ale lumii de azi, determinate de marile schimbări din raportul de forțe, de prefacerile și transformările revoluționare de pe arena mondială.

2. Manifestarea unor tendințe de gospodărire nejudicioasă și neeconomică a resurselor energetice, determinate, pe plan tehnico-economic, de întîrzierea, față de posibilitățile existente, a cercetărilor științifice în direcția ridicării randamentelor în exploatarea zăcămintelor, pe filierele de transformare a energiei, în utilizarea finală a acesteia, iar, pe plan politico-economic, de conservarea unor structuri și relații internaționale inechitabile, care au antrenat suprasolicitarea resurselor energetice ale țărilor în curs de dezvoltare și supradimensionarea consumului în țările capitaliste dezvoltate, exploatarea resurselor celor mai accesibile și mai ieftine, lipsa relativă de preocupare pentru impulsionarea progresului tehnic în direcția valorificării celorlalte resurse și îmbunătățirii generale a eficienței folosirii energiei.

3. Grava asimetrie a consumului pe plan mondial și neraționalitatea din cadrul acestuia, pe linia chiar a risipei — prima decurgînd direct din împărțirea lumii în țări puternic industrializate și țări slab industrializate, iar cea de-a doua din irosirea unei bune părți a resurselor energetice în cursa absurdă a înarmărilor, din concepțiile și practicile așa-numitei „societăți de consum", potrivit cărora a fost condusă expansiunea țărilor occidentale în perioada postbelică, din însești condițiile supraavantajoase, financiare și de altă natură, de care au beneficiat aceste țări, în perioada respectivă, în privința aprovizionării cu energie din țările în curs de dezvoltare.

4. Atingerea unui punct critic în raportul necesități-disponibilități energetice, cel puțin în ce privește unele resurse cu calități superioare (cum sînt petrolul și gazele naturale) — aceasta ca urmare a tendințelor spre risipă și consum nerațional, a inechităților din relațiile economico-politice internaționale, care au favorizat exploatarea cu prioritate a unor astfel de resurse, limitarea exploatării resurselor mai abundente dar presupunînd un cost de producție mai ridicat și întîrzierea cercetărilor în vederea valorificării resurselor mai sărace existente și, îndeosebi, în vederea punerii în valoare a noi surse de energie, unele inepuizabile.

5. Instabilitatea profundă a prețurilor, oscilațiile artificiale ale acestora pe piața mondială a energiei, necorelarea lor cu prețurile altor materii prime, precum și ale produselor agricole și produselor industriale — toate de natură a produce mari perturbații în fluxurile financiare și a adînci dezechilibrele din plățile internaționale.

6. Creșterea presiunii economiei energetice asupra mediului înconjurător, derivînd din suprasolicitarea nejustificată a resurselor pe plan de ansamblu, în condițiile tendințelor de risipă și consum nerațional, din absența unei preocupări suficiente pentru dezvoltarea unor tehnici nepoluante de exploatare și transformare a energiei, pentru punerea în valoare a unor surse energetice prin sine nepoluante.

7. Accentuarea — în condițiile tendințelor de ansamblu menționate — a incidențelor și consecințelor negative pe plan economico-politic internațional ale stărilor de lucruri din energetica mondială, în sensul adîncirii instabilității și disproporțiilor economice și al sporirii tensiunilor politice, a confruntărilor și contradicțiilor dintre state.

Actualele stări de lucruri pe tărîm energetic internațional, prin caracteristicile lor, reliefează pregnant necesitatea unor restructurări profunde în acest domeniu, iar coordonatele crizei energetice, care confruntă astăzi omenirea, pun în lumină însești orientările de bază ale acestor restructurări, direcțiile de acțiune în vederea depășirii crizei.

Ecuația energetică are doi parametri dați în mod natural : 1) caracterul neregenerabil al resurselor pe a căror exploatare s-a sprijinit consumul pînă în prezent, pe care se poate conta cu certitudine în viitor și care, în orice caz, vor constitui, încă pentru mult timp, baza de acoperire a consumului, resurse ce nu sînt nici inepuizabile și nici uniform repartizate pe glob ; 2) presiunea obiectivă a producției de energie asupra mediului înconjurător, ceea ce implică acceptarea cheltuirii unei părți din energia produsă pentru însăși prezervarea echilibrului ecologic. Ținînd cont de aceste condiții de restricție — una referitoare la ceea ce oferă cadrul natural din punctul de vedere al resurselor și alta referitoare la ceea ce „suportă" cadrul natural, din punctul de vedere al ecologiei —, *restructurările rămîn a avea loc și trebuie să aibă loc, pe de-o parte, în plan tehnico-economic, iar, pe de altă parte, în plan politico-economic.*

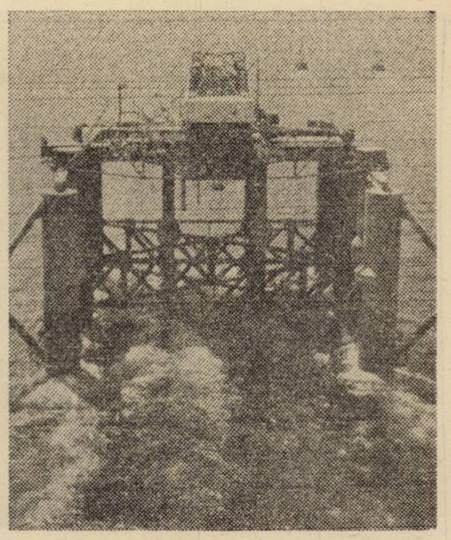

Platforme de foraj împînzesc largul coastelor, în vederea depistării de zăcăminte petrolifere în adîncurile submarine

Pe plan tehnico-economic, este necesar ca, la scară mondială, să precumpănească o *nouă concepție și practică în folosirea resurselor,* implicînd „raționarea" consumului, eliminarea risipei, judecarea atentă a priorităților în ce privește energia, gospodărirea ei cu maximum de grijă, cu alte cuvinte, obținerea aceluiași efect economic sau chiar a unuia mai mare cu un consum energetic mai scăzut. Aceasta, cu atît mai mult cu cît, în esență, evitarea oricărei risipe, gospodărirea cît mai judicioasă a energiei constituie cerințe ale însești eficienței economice și nu doar o replică forțată la un presupus sau real caracter limitat al rezervelor.

Pe plan politico-economic, se impune *instaurarea unor noi structuri și relații internaționale,* care să consfințească dreptul inalienabil al fiecărui popor de a dispune de propriile resurse, de a le utiliza în folosul dezvoltării economico-sociale, precum și dreptul de acces al tuturor țărilor la resursele și sursele de energie și, în același timp, la cuceririle științei și tehnicii, care să asigure un raport echitabil între prețurile purtătorilor de energie, ale materiilor prime și prețurile produselor industriale de natură să impulsioneze dezvoltarea tuturor țărilor. Este vorba de structuri și relații noi care să permită participarea, pe baze de egalitate, a tuturor statelor la dezbaterea și soluționarea problemelor, promovarea unei ample cooperări internaționale în vederea punerii în valoare a resurselor și surselor de energie, precum și a utilizării lor rationale.

Viitorul energetic depinde, în esență, de om, de omenire în ansamblul ei, de efortul de creativitate științifică și tehnică, de felul în care va fi promovat progresul tehnologic, de maniera în care va fi folosită energia, de capacitatea de a se pune mai multă ordine, atît în fiecare țară în ce privește gospodărirea rațională a resurselor, cît și pe plan internațional în ce privește organizarea echitabilă a relațiilor, schimburilor și cooperării în domeniul energetic, în beneficiul dezvoltării și păcii generale.

dr. Ilie Șerbănescu

Evoluția consumului mondial de energie (total și pe surse) în perioada postbelică (milioane tone echivalent huilă)

Anul	Total consum de energie primară	Cărbune	Petrol	Gaze naturale	Energie hidro și nucleară
1950	2 489 (100,0)	1 534 (61,6)	670 (26,9)	243 (9,8)	42 (1,7)
1960	4 246 (100,0)	2 206 (51,9)	1 362 (32,1)	593 (14,0)	85 (2,0)
1970	6 833 (100,0)	2 399 (35,1)	2 934 (42,9)	1 346 (19,7)	154 (2,3)
1973	7 855 (100,0)	2 492 (31,7)	3 596 (45,8)	1 582 (20,1)	185 (2,4)
1976	8 318 (100,0)	2 696 (32,4)	3 733 (44,9)	1 661 (20,0)	228 (2,7)
Creștere în perioada 1950—1976	3,3 ori	1,8 ori	5,6 ori	6,8 ori	5,4 ori

Sursa : UNO, World Energy Supplies 1950—1975, New York 1977 ; UNO, World Energy Supplies 1972—1976, New York 1978

Notă : în paranteze, ponderea în totalul consumului a fiecărei surse energetice

1000+1

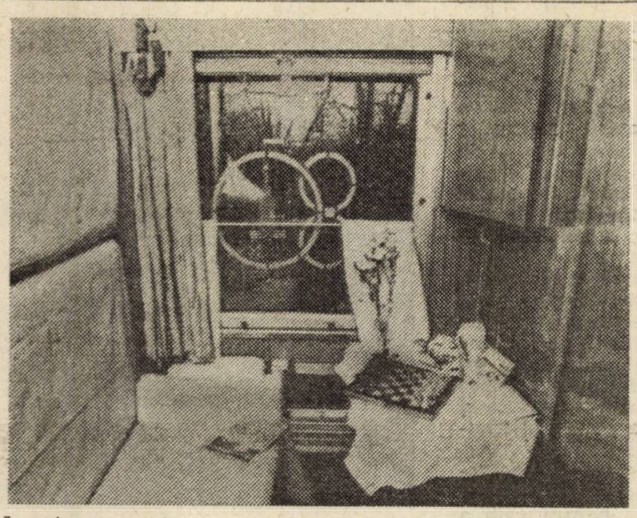

Imagine a unui compartiment dublu al expresului care va transporta pe oaspeți străini ai Olimpiadei de la Moscova din 1980

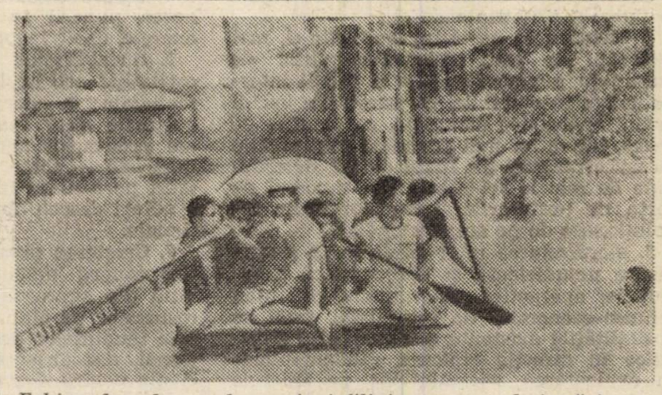

Echipe de salvare ale marinei filipineze au trebuit să intervină, vineri, la Manila, pentru salvarea locuitorilor din zonele afectate de taifunul „Rita". În capitală, viteza vîntului a atins 94 mile pe oră

Dialog

Primul ministru al Turciei, Bülent Ecevit, s-a pronunțat în favoarea unei noi întîlniri cu omologul său grec, Constantin Karamanlis, în vederea discutării problemelor litigioase din relațiile bilaterale. „Cred, a spus el, că a sosit momentul să dăm un nou elan dialogului turco-grec, prin intermediul unei noi reuniuni la nivelul primilor miniștri ai Greciei și Turciei". Totodată, referindu-se la recenta ridicare a embargoului american instituit asupra livrărilor de arme către Turcia, premierul Ecevit a arătat că țara sa „nu a făcut concesii nimănui".

Terorism

Potrivit statisticilor întocmite de P.C. Italian, numărul atentatelor teroriste înregistrate în Italia, de la începutul anului, se ridică la 1 983. Pentru octombrie, statisticile menționează 178 de atentate, ceea ce indică o nouă ascensiune a spiralei violenței, după calmul relativ observat în iulie, august și septembrie. În octombrie, atentatele s-au soldat, între altele, cu moartea a 28 de persoane. Orașele cel mai mult afectate de violență au fost Roma (84 atentate), Milano (15), Bologna (14), Padova (14) și Napoli (11). Atentatele au fost revendicate de 21 de organizații teroriste.

Ipoteză

Un nou „mister" dezlegat ? După opinia a doi cercetători americani, de la Laboratorul pentru cercetări biologice din Gainesville (Florida) al Secretariatului național pentru agricultură, s-ar putea ca celebrele „farfurii zburătoare" să nu fie altceva decît roiuri de insecte producînd o descărcare electrică în momentul cînd traversează un cîmp electric atmosferic. Există, spun ei, o legătură între „apariția" a numeroase obiecte zburătoare neindentificate în statul american Utah, între 1965 și 1968, și prezența simultană pe cer a unor roiuri enorme de fluturi denumiți „verzi de molid" („spruce budworm moths"). Experiențele efectuate în laborator au arătat că insectele de acest tip, plasate într-un cîmp electric, produc deîndată o descărcare electrică în vecinătatea lor imediată, însoțită de o emisie de lumină vizibilă. Corpurile insectelor se comportă, în acest caz, ca niște conductori electrici vii, fiind susceptibile, deci, în situații atmosferice de furtună sau de poluare la înaltă altitudine, să provoace un fenomen de fricțiune și să declanșeze o descărcare de electroni care agită particulele moleculelor de gaz. Acestea, la rîndul lor, emit o lumină albastră, vizibilă cu ochiul liber. Potrivit celor doi cercetători, o singură insectă de acest tip, traversînd un cîmp electric, produce o lumină vizibilă pînă la șase metri, într-un laborator special amenajat. Or, roiurile de fluturi despre care este vorba pot atinge o lungime de 64 mile (102 km) și o lățime de 16 mile (25 km) ; lumina pe care ele o produc, în anumite condiții electrice particulare, poate fi văzută de foarte departe, ceea ce a dus la supoziția privind apariția faimoaselor O.Z.N.-uri.

Electorale

Vîrsta minimă de vot continuă să fie stabilită la 18 ani și în statul canadian Ontario. A existat, e adevărat, un mic dubiu în această privință, cînd verificatorii listelor pentru alegerile municipale de la 13 noiembrie au constatat că pe ele erau înscriși și zece copii sub 15 ani, între care unul de trei ani și altul de... 11 luni. În cele din urmă, însă, eroarea — datorată persoanelor care au efectuat recensămîntul populației și ratificată chiar de un ordinator — a fost corectată. Așadar, nu 11 luni, ci 18 ani...

Precizare

După cum transmite agenția „Algérie Presse Service", ministrul algerian de externe, Abdelazis Bouteflika, a dezmințit oficial „zvonurile alarmante" care au circulat în legătură cu starea sănătății președintelui Houari Boumediene. La Bagdad, unde a participat la reuniunile interarabe de săptămîna trecută, șeful diplomației algeriene a declarat : „Președintele Boumediene nu și-a luat nici o zi de odihnă de la 1 noiembrie 1954, data la care a început revoluția algeriană. El era total extenuat. Medicii i-au cerut să păstreze un timp de repaus". Șeful statului, a adăugat Bouteflika, își va relua activitățile „dintr-un moment în altul".

Cu prilejul unei recente vizite la Sidney (Australia), președintele R.F. Germania, Walter Scheel, a consacrat o bună parte a timpului liber pasiunii sale de fotograf amator

Record

Zgomotele sînt foarte puternice la Buenos Aires, gazda recentului campionat mondial de fotbal. Potrivit unui raport al autorităților sanitare, nivelul mediu este de 70 decibeli, în timp ce cota apreciată ca suportabilă pentru organismul uman se ridică la maximum 50 decibeli. Aceasta face ca frumoasa capitală argentiniană să dețină recordul printre cele mai zgomotoase orașe din lume. Puse în funcțiune de mai multă vreme, sonometrele și celelalte aparate pentru înregistrarea zgomotelor nu au făcut nici o deosebire între centru și cartierele rezidențiale ale orașului : pretutindeni, același vacarm, provocat de taxiuri, autobuze, camioane, mașini pentru lucrările publice, diferite aparate de sonorizare, comercianți ș.a.m.d. Urmărind protejarea locuitorilor de tulburările psihice și nervoase la care sînt expuși, autoritățile au trecut la adoptarea unor măsuri severe pentru a combate, cel puțin în parte, zgomotele marelui oraș.

Portret

Înainte de sfîrșitul anului, Salvador Dali va termina un „mare portret" al suveranului spaniol Juan Carlos, pe care a început să-l picteze în 1972, la Washington. Pe atunci, actualul suveran era prinț și a acceptat să pozeze celebrului pictor catalan. Pînza este înaltă de 3,47 metri și lată de 1,86 m.

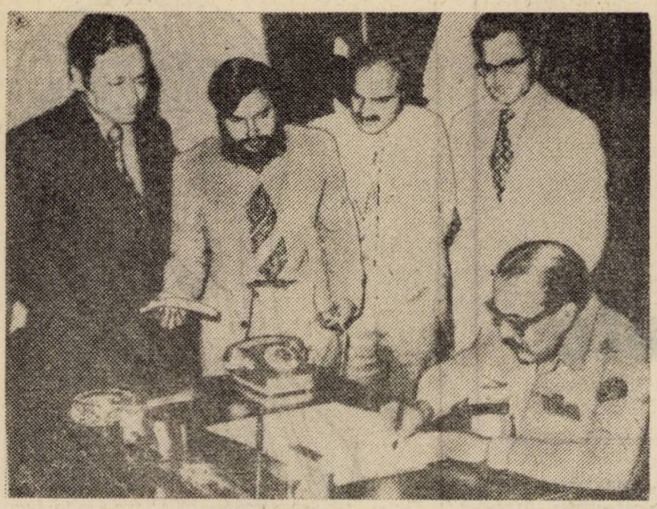

Președintele Pakistanului, generalul Mohammed Zia Ul Haq, semnînd formele pentru înregistrarea sa pe listele electorale de la Islamabad. Anterior, el a anunțat desfășurarea de alegeri parlamentare în țară, anul viitor, în intervalul martie-octombrie

Natație

Nu, nu este vorba de o știre sportivă, ci de o problemă foarte serioasă. Cel puțin așa consideră deputatul democrat-creștin italian Giusseppe Quioti, care, pornind de la constatarea că țara sa deține tristul record european al numărului de înecați pe an (circa 1 000 de persoane), a propus Parlamentului un proiect de lege prin care concetățenii săi ar urma să fie obligați a deprinde înotul. „Învățarea natației – se menționează în primul articol al proiectului amintit – este obligatorie în toate școlile primare și secundare din țară". Situația actuală, a arătat Quioti, e cu atît mai intolerabilă, cu cît Italia are forma unei peninsule, iar țărmurile sale măsoară în jur de 7 000 km. Deocamdată, nu se cunosc reacțiile la proiectul de lege al deputatului democrat-creștin.

Pod

Proiectul unui tunel feroviar pe sub Canalul Mînecii se află în concurență cu ideea construirii unui pod în aceeași zonă, recent prezentată de municipalitatea Londrei. Cu începere de la 9 noiembrie, această propunere va face, oricum, obiectul unui seminar de reflecție la Londra, la care vor participa reprezentanți ai industriei britanice a transporturilor, precum și comisarul C.E.E. pentru același domeniu, Richard Burke. Costul noului proiect este apreciat la 3 miliarde lire sterline, față de cel al tunelului, stabilit la 700–800 milioane. Totuși, spre deosebire de acesta, podul ar urma să fie atît rutier, cît și feroviar.

Zboruri

Cu ocazia recentelor manevre de activare și verificare a aparatelor de la bordul navelor „Pioneer–Venus–1" și „Pioneer–Venus–2", specialiștii NASA au observat un comportament ciudat al ordinatoarelor însărcinate cu buna funcționare a celor două zboruri. În mai multe rînduri, ordinatoarele au inversat, fără motiv, comenzile transmise de pe Pămînt, ori au întîrziat executarea lor. Analizînd fenomenul, specialiștii au ajuns la concluzia că acesta – putînd avea consecințe grave pentru zborul navelor spre obiectivul fixat – se datorează impactului razelor cosmice asupra benzilor magnetice care formează „memoria" ordinatoarelor. De aceea, pentru evitarea inconvenientelor amintite, s-a trecut la subdivizarea secvențelor diferitelor manevre de la sol, în așa fel încît, dacă una dintre ele este rău interpretată, următoarea să o corecteze imediat. De menționat că nava „Pioneer–Venus–1" urmează să se inscrie, la 4 decembrie, pe o orbită în jurul lui Venus, iar cealaltă să coboare, cu începere de la 9 decembrie, scindîndu-se în cinci părți diferite, în atmosfera aceleiași planete.

Copil

Un al doilea „copil-eprubetă" se va naște în Marea Britanie, la mijlocul lui februarie 1979, anunța, recent, cotidianul „The Daily Mail". Potrivit ziarului, o pacientă în vîrstă de 32 de ani, Grace Montgomercy, ar adăposti, în prezent, un copil conceput „in vitro", cum a fost și cazul micuței Louise Brown, născută la 25 iulie 1977. Ca și Lesley Brown, Grace Montgomercy a făcut apel la doctorii Patrick Steptoe și Robert Edwards, de la spitalul din Oldham, situat în apropiere de Manchester (Centrul Angliei). Întregul proces rezidă, schematic, într-o fecundare în laborator, urmată de o operație chirurgicală permițînd reînsămînțarea oului uman în uterul tinerei femei. Noua pacientă, adaugă ziarul, fusese declarată sterilă de către medici, în urmă cu șase ani. Este căsătorită cu un agent de asigurări și dorește ca nașterea așteptată să fie „cît mai natural posibilă".

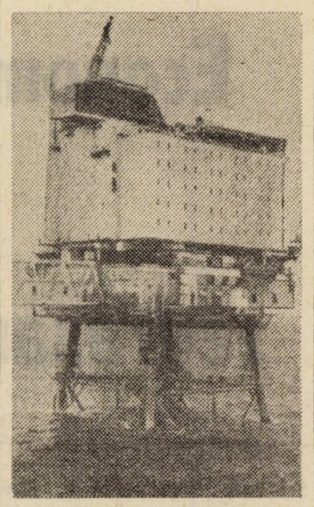

Pe platforma petrolieră norvegiană de la Ekofisk, din Marea Nordului, a fost inaugurată, recent, o clădire cu șapte etaje, pentru muncitorii care lucrează aici

Tur Londra-Brighton al unor mașini „veterane", din diferite țări, construite înainte de 1905. În total, în competiție au fost înscrise peste 280 de autovehicule

După o grevă de 89 de zile a diferitelor categorii de salariați, mănșetele cunoscutelor cotidiene „The New York Times" și „Daily Mail" au reapărut, luni, pe străzile marii metropole. Reluarea lucrului la cele două ziare a fost precedată de un acord între sindicate și patronat. Greva fusese declanșată, la 9 august, ca urmare a anunțării unui plan de reducere a personalului

Rubrică realizată de I. Madoșa

Economia occidentală: binomul redresare – austeritate

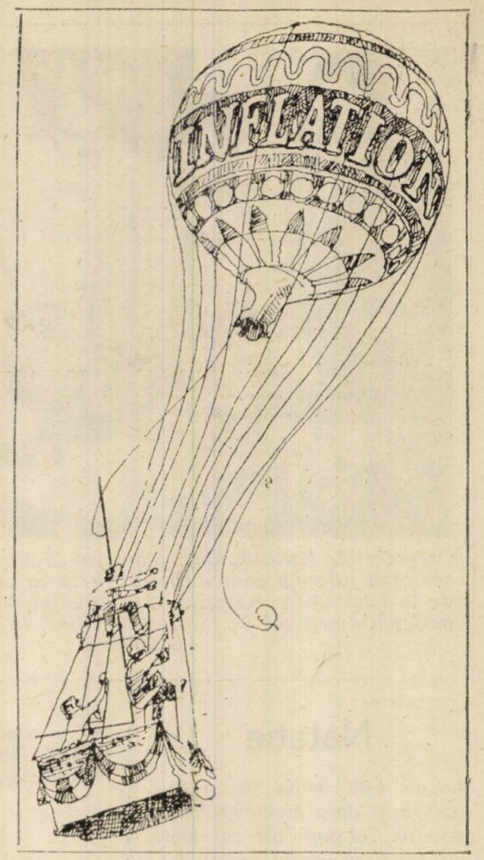

(Din „U. S. News and World Report")

Sezonul vacanţelor a rămas undeva, departe, în memorie, şi, odată cu toamna care a readus în actualitate preocupări persistente, oamenii s-au regăsit în faţa vechilor probleme economice şi sociale, contemplînd, neliniştiţi, statisticile. O întrebare revine obsedant: cum se poate realiza redresarea economică şi ce măsuri se impun ? Este întrebarea pe care o regăsim nu numai în capitalele bîntuite de maladii economice cronicizate, ci şi în acelea care, deşi se pot considera la adăpost de nedoritele epidemii, evaluează cu precauţie perspectivele. Dezordinea din sistemul monetar occidental transcrie, în limbajul specific, o stare de spirit împovărată de scepticism, pentru că redresarea dolarului nu oferă garanţii de ireversibilitate. Prea desele fluctuaţii monetare determină o situaţie nefavorabilă pe ansamblul economiei. Iar inflaţia rămîne la cote superioare. „Cei nouă" din Piaţa comună au cunoscut într-un singur an (între septembrie 1977 şi aceeaşi lună din 1978) o creştere de 7,4 la sută. Desigur, fenomenul nu se manifestă uniform : vest-germanii au suportat o creştere de preţuri de 2,6 la sută, iar italienii, de 11,6 la sută. Inflaţia constituie, totuşi, o realitate, indiferent de gradul acuităţii. Ceea ce este valabil şi pentru şomaj. Criza economică afectează lumea occidentală în totalitatea ei, nu se opreşte la graniţe. Reacţiile în faţa recesiunii sînt diferenţiate de starea „sănătăţii" economice. Dar nota comună o reprezintă accentul pus pe măsurile de austeritate, chiar dacă, uneori, oficialităţile ocolesc acest cuvînt cu rezonanţe nepopulare. Este evidentă căutarea asiduă a unor modalităţi eficiente de depăşire a dificultăţilor, apelîndu-se la un plus de rigoare şi disciplină. Competiţia economică de pe pieţele occidentale capătă o duritate fără precedent. Acomodarea la realităţi devine, practic, singura şansă de a răzbi în bătălia concurenţei. Această „acomodare" este concepută drept un element-cheie într-o strategie definită prin stricteţea măsurilor şi planurilor.

„OBSESIA VIITORULUI". „A vorbi despre viitor nu înseamnă a fugi de actualitate, ci, dimpotrivă, a completa şi clarifica actualitatea" — afirma preşedintele Valéry Giscard d'Estaing într-un interviu televizat. Viitorul, firește, poate fi privit într-o perspectivă mai amplă, către sfîrşitul de secol, sau poate fi imaginat pe termen scurt. Indiferent de distanţa în timp, preşedintele consideră necesar un continuu efort de adaptare la cerinţele timpului, la evoluţiile rapide impuse de mutaţii structurale : „Dacă vrem ca economia franceză să devină mai solidă, trebuie ca ea să se adapteze în permanenţă". Criza actuală, pe care Giscard d'Estaing o denumeşte „mari dificultăţi economice", este plasată în contextul „unei epoci caracterizate prin trăsături noi". Dintre acestea — „raritatea unui număr de bunuri pe care le consideram drept abundente", referire la materii prime şi energie. Al doilea element al dificultăţilor constă în înlocuirea „creşterii facile" din anii 60—70 printr-o „creştere mult mai lentă, mai competitivă şi mai severă". Iar zguduirea produsă de criză în economia occidentală este considerată a fi „mai lungă şi mai amplă decît s-a prevăzut". Repunerea în ordine, readucerea la normal a economiei implică, în viziunea de la Elysée, o dezvoltare în consens cu epoca, a căuta „o nouă industrializare în sectoarele de înaltă tehnicitate". Este o idee regăsită într-un articol pe care economistul Alain Boublil l-a publicat în „Revue d'économie industrielle" şi pe care „Le Matin" l-a evocat. Boublil afirmă că „o ţară care încetineşte efortul său de investiţie" intră inevitabil „într-un ciclu de noncompetitivitate". Concluzia cotidianului parizian : „Competitivitatea unei ţări va depinde, mîine, de proporţia instalaţiilor moderne cu înaltă productivitate pe care le va poseda". Ceea ce corespunde, dintr-un punct de vedere, cu formula „transformării continue" la care s-a referit preşedintele. Poate de aceea Valéry Giscard d'Estaing a considerat necesar să sublinieze, în scrisoarea cu caracter programatic adresată, la mijlocul lunii octombrie, primului ministru Raymond Barre : „Obsesia viitorului trebuie să devină unul din elementele tuturor deciziilor adoptate de guvern pentru a face faţă problemelor prezente". Scrisoarea este interesantă prin sintetizarea obiectivelor prioritare : „continuarea dezvoltării economice, reducerea nedreptăţilor care persistă în societatea franceză şi promovarea iniţiativei şi responsabilităţii, în special în ceea ce priveşte colectivităţile locale". Redresarea este condiţionată de ameliorarea competitivităţii întreprinderilor franceze şi de diminuarea ritmului anual al creşterii preţurilor pe piaţa internă. „Numai adaptarea economiei noastre la noua competiţie internaţională ne va permite să cunoaştem o dezvoltare capabilă să creeze locuri de muncă numeroase, durabile şi productive". Lupta împotriva şomajului (sindicatele apreciază la 1 700 000 numărul celor fără slujbe) este definită ca „o preocupare permanentă a guvernului". Eficacitatea acestei lupte este, însă, pusă sub semnul întrebării. Un sondaj realizat de Ministerul Muncii relevă că aproape 75 la sută din francezii interogaţi au o atitudine negativă faţă de modul în care autorităţile acţionează pe acest plan („Le Monde"). De altfel, Robert Boulin, ministrul muncii, mărturisea, într-un interviu acordat săptămînalului „Paris Match", că ritmul actual de creştere a produsului naţional brut al Franţei, de 3 la sută, nu poate asigura crearea unor noi locuri de muncă. „Acest fenomen este de durată" — sublinia ministrul, pledînd pentru o politică adaptată perioadei de austeritate. Primul ministru, Raymond Barre, aflat în faţa microfoanelor postului

Soarta şantierelor navale franceze îngrijorează pe muncitorii ameninţaţi de concedieri. În fotografie : demonstraţie la Marsilia

de radio „Europe 1", declara : „Aş minţi dacă aş spune că problema slujbelor va putea fi rezolvată rapid...".

OBIECTIV : ECONOMIA DE ENERGIE. În dezbaterea parlamentară pe teme bugetare, André Giraud, ministrul industriei, arăta că progresul social este strîns legat de modernizarea industriei, iar una din coordonatele politicii guvernamentale o reprezintă efortul pentru economisirea energiei. O relansare a acestui efort este considerată necesară pentru a se atinge obiectivul fixat pentru 1985 — adică o diminuare de 45 milioane tone „echivalent-petrol" (TEP), în raport cu consumul dinainte de „criza petrolului" (285 milioane TEP). Din 1974, lupta împotriva risipei energetice s-a concretizat într-o economie totală de 20 miliarde de franci. În 1977, consumul de energie a atins 178,4 milioane TEP, adică cu 14 milioane sub previziunile făcute înainte de octombrie 1973. Dar oficialităţile apreciază că progresele s-au încetinit şi că „trebuie folosite alte metode şi acţionat în profunzime asupra aparatului de producţie, locuinţelor şi transporturilor". După deliberările ultimului consiliu de miniştri din octombrie, „Le Figaro" semnala, cu litere mari, într-un titlu, imperativul economiei de energie.

Dosarul acesta, energetic, preocupă în egală măsură ansamblul statelor occidentale. În 1974, „cei nouă" din C.E.E. depindeau, în proporţie de 63 la sută, de importuri. În 1977, volumul importurilor a reprezentat doar 56 la sută, cu perspectiva ca, în 1985, să se situeze între 53—48 la sută. Reducerea are două cauze : o politică mai severă a consumului de energie şi criza care a micşorat ritmurile activităţii economice. „Le Figaro" scria : „Cei nouă sînt mîndri de a fi reuşit să reducă consumul lor, însă ei trebuie să mărturisească, modest, că, în pofida eforturilor lor, acest succes se datoreşte mai ales încetinirii activităţii economice". Un grup de experţi studiază perspectivele energetice şi încearcă să elaboreze un program de viitor. Dosarul va fi examinat, probabil, în decembrie, în Consiliul ministerial.

PROGRAME DE AUSTERITATE. Aceleaşi preocupări domină actualitatea nu numai la Paris, ci şi la Haga sau Stockholm, la Londra sau Roma. În sesiunea de toamnă a parlamentului de la Haga, premierul Van Agt semnala diminuarea substanţială a rezervelor de gaze naturale ale Olandei, situaţie pe care o alătura unei alte realităţi negative : reducerea capacităţii de competitivitate a produselor olandeze.

„Ţara lalelelor" cunoaşte greutăţi economice puţin obişnuite : inflaţie, şomaj, deficit bugetar. Replica guvernului a venit sub forma unui program de perspectivă denumit „Orizont-81". Acest „Orizont" este pregătit printr-o substanţială reducere a cheltuielilor publice. Pentru viitorii trei ani urmează să se opereze o micşorare cu zece miliarde guldeni a sumelor destinate în buget pentru capitolele de interes public. Pentru „La Libre Belgique" este vorba de „un program de austeritate". De altfel, micşorarea alocaţiilor bugetare este însoţită de blocarea creşterii salariilor şi de instituirea unor noi impozite.

La Stockholm, „strîngerea curelei" este impusă de ritmul anual al inflaţiei care atinge 8,1 la sută şi de şomajul care afectează 2,6 la sută din populaţia activă. Oficialităţile relevă o ameliorare a balanţei comerciale, însă preţurile continuă să crească, iar, în afara celor 2,6 la sută — şomerii înregistraţi oficial —, peste o sută de mii de suedezi se găsesc în reciclare profesională sau sînt folosiţi în munci ocazionale. „Sute de mii de muncitori şi familiile lor trăiesc în nesiguranţă" — avertizează social-democraţii. Aceştia, aflaţi în opoziţie, cer guvernului să susţină investiţiile industriale, să adopte o politică energetică realistă, să micşoreze povara impozitelor pentru categoriile defavorizate etc.

PLANUL PANDOLFI. O „economie bolnavă" — s-a diagnosticat, deseori, în presa occidentală în legătură cu starea economiei italiene. 1 700 000 şomeri, unul din primele locuri în lume pe scara inflaţiei, o creştere industrială lentă, slăbirea permanentă a lirei — tabloul economic rămîne tributar pesimismului. Raportul anual al Confederaţiei industriaşilor italieni se plasează pe acelaşi teren al scepticismului : „În 1979, fenomenele de criză din economia italiană se vor accentua, periclitînd, astfel, posibilitatea unei ameliorări a conjuncturii economice".

Proiectele guvernului şi-au găsit expresie în planul ce poartă numele ministrului trezoreriei, Filippo Maria Pandolfi. Punctul de pornire îl oferă comparaţia între situaţia din anii 1966—1968 şi cea de după un deceniu: 1976—1978. În prima perioadă, produsul naţional brut a înregistrat un spor de 6,4 la sută anual, creşterea preţurilor a atins 3,2 la sută, iar costul producţiei a urcat cu 8 la sută. După zece ani, capitolul P.N.B. indică un spor de numai 3,3 la sută, galopul inflaţional a atins 16,9 la sută, iar costul producţiei s-a amplificat cu 18,6 la sută. Ieşirea din „tunelul crizei" este concepută printr-o creştere a investiţiilor — peste 4 500 miliarde lire în anul viitor, ceea ce ar conduce la crearea de noi locuri de muncă. Obţinerea acestei sume ar urma să se realizeze, în principal, printr-un triptic : a) micşorarea cheltuielilor publice — asigurări sociale, asistenţă medicală, subvenţii regionale şi comunale etc. ; b) limitarea creşterii salariilor ; c) o acţiune mai eficientă pentru a curma evaziunea fiscală. Intenţii care sînt, desigur, controversate (vezi articolul din pag. 26).

CASA ALBĂ ŞI COMBATEREA INFLAŢIEI. Există remedii sigure? Preşedintele Carter mărturisea recent, că „nu deţine toate răspunsurile" la dificila întrebare privind combaterea inflaţiei — „problema internă cea mai serioasă". Dar titularul Casei Albe îi avertiza pe americani: „Trebuie să înfruntăm o perioadă de austeritate naţională". Pe un ton deschis, preşedintele se adresa compatrioţilor săi, afirmînd că nu are certitudinea reuşitei. Însă, arăta el, „poporul nostru este pur şi simplu obosit şi sătul de cheltuielile federale risipitoare şi de inflaţia pe care acest fenomen o atrage după sine". Reginald Jones, preşedintele cunoscutului concern „General Electric", avea să declare : „Sînt bucuros că preşedintele a recunoscut rolul cheltuielilor guvernamentale în creşterea inflaţiei".

Măsurile preconizate privesc frînarea cheltuielilor publice, reducerea cu peste 20 000 a numărului funcţionarilor guvernamentali, limitarea creşterii salariilor funcţionarilor federali (oficialităţile executive federale nu vor beneficia de nici un spor de retribuţie), menţinerea nivelului actual al impozitelor, un dispozitiv mai sever pentru ca majorarea preţurilor să nu depăşească un anumit plafon. În acelaşi cadru de preocupări trebuie plasată şi hotărîrea anunţată de preşedintele Carter, la 23 octombrie, de a crea un comitet naţional pentru productivitate, care va fi însărcinat să „coordoneze eforturile guvernului pentru a stimula productivitatea în sectoarele public şi privat".

Programul antiinflaţionist a fost completat cu o suită de măsuri destinate să pună capăt la ceea ce preşedintele „Bundesbank" din R. F. G., Otmar Emminger, considera a fi „o pierdere catastrofală de încredere" în dolar. Efectele imediate au fost salutate în Wall Street. Degringolada de la burse pare să ia sfîrşit. Noua tendinţă are şanse de menţinere ? Creşterea ratei de scont ar duce, efectiv, la scumpirea creditului şi la un plus de dificultate pentru o relansare economică — observă comentatorii. În general, totuşi, măsurile au fost salutate de partenerii Washingtonului, neliniştiţi de efectele şubrezirii dolarului pentru întreaga piaţă monetară occidentală. Revenirea calmului la burse va facilita, probabil, realizarea proiectelor elaborate în diferite capitale pentru a limita efectele crizei. „France Presse" constata că „majoritatea economiştilor recunosc că redresarea dolarului, dacă se va confirma, va trebui să ajute la reducerea inflaţiei".

■

Economia occidentală, în ansamblul ei, a intrat în anotimpul austerităţii, un anotimp care nu ţine seama de legile obişnuite ale calendarului. Dificultăţile prelungite obligă factorii puterii la măsuri mai energice, la acţiuni mai hotărîte, pentru a împiedica degradarea unei situaţii care se apropie, în destule cazuri, de punctul de alertă. Resursele de care dispun ţările industrializate, inegale sub multe aspecte, reprezintă un element ce nu poate fi trecut cu vederea, cu toate că profunzimea fenomenelor crizei determină stări de lucruri complicate. „Obsesia viitorului", de care vorbea preşedintele francez, este, însă, semnificativă pentru o competiţie economică care a dobîndit o ascuţime fără precedent.

Eugeniu Obrea

Declinul dolarului a provocat o vie activitate la bursa din New York. Analiştii au numit fenomenul „masacrul din octombrie de pe Wall Street". Planul guvernului american, anunţat de preşedintele Carter, pentru oprirea deteriorării monedei, n-a reuşit să limpezească pe deplin spiritele

Economia occidentală: binomul redresare — austeritate

ITALIA

Climat social, implicații politice

Pe aeroporturile italiene traficul a fost perturbat de greve...

Mișcările greviste s-au înmulțit în Italia într-un moment în care sindicate, partide și guvern negociau termenii planului trienal, elaborat de ministrul trezoreriei, Filippo Maria Pandolfi. Timp de peste trei săptămîni, activitatea spitalelor a fost paralizată la Roma, Milano, Florența, Neapole. Pe aeroporturi, traficul aerian a fost perturbat de grevele declanșate de lucrătorii din acest sector. La 31 octombrie, circa 50 000 de muncitori, veniți din sudul subdezvoltat al țării, Mezzogiorno, protestau pe străzile Romei împotriva șomajului (Italia numără, la ora actuală, circa 1 700 000 de șomeri). Revendicările greviste privesc, în esență, creșterea salariilor celor 3 milioane de funcționari publici. Aflat în dificultate, guvernul Andreotti, după ce a decis să respingă orice măsură de creștere a salariilor, a pus problema în dezbaterea parlamentului.

Actualul efort de redresare economică a țării riscă să fie compromis printr-o mărire a salariilor celor 3 milioane de funcționari publici. Aceasta a fost explicația dată, în parlament, de premierul Giulio Andreotti, care a chemat partidele și sindicatele la „o reflecție coerentă". Cu alte cuvinte, funcționarii publici revendică salarii mai mari din partea unui guvern care a declarat război „inamicului public numărul unu" : inflația.

Marile centrale sindicale, indiferent că sînt de orientare comunistă (C.G.I.L.), democrat-creștină (C.I.S.L.) sau socialistă (U.I.L.), au venit în întîmpinarea, încă de acum doi ani, a politicii de austeritate propusă de guvern, limitîndu-și revendicările salariale. „Putem ieși din criză — se arăta în documentul Federației sindicale unitare, dat publicității în decembrie 1976 — numai luptînd împotriva inflației și printr-o riguroasă politică de austeritate care să aibă drept fundament, pe de o parte, echitatea socială, pe de altă parte, finalizarea certă a soluțiilor găsite pentru însănătoșirea economiei și demararea unei noi politici economice".

Acum, însă, marile centrale sindicale (10 milioane de membri) reproșează guvernului că nu s-a angajat mai hotărît în realizarea reformelor necesare pentru asanarea economiei țării. La rîndul său, partidul comunist, criticînd „poziția intransigentă" a cabinetului, a declarat că sprijină revendicările salariale. Pe de altă parte însă, o atitudine de totală opoziție în parlament a comuniștilor ar fi riscat să ducă la demisia cabinetului Andreotti, care, după cum se știe, se menține datorită sprijinului acordat de cinci partide politice, comuniștii inclusiv.

Criza a putut fi evitată numai după ce deputații P.C.I. au obținut ca negocierile contractelor de muncă din sectorul public să fie globale și nu pe categorii, iar tratativele guvern-sindicate să fie coordonate de un ministru numit special pentru aceasta. În plus, după o noapte de dezbateri, s-a ajuns la aprobarea, de către parlament, a unei „ordini de zi" privind politica economică, pe care guvernul s-a angajat s-o prezinte pînă la sfîrșitul anului. Textul, votat de 332 din cei 424 de deputați prezenți în aulă, a fost prezentat de patru din cele cinci partide (republicanii s-au abținut), care susțin guvernul democrat-creștin. Această modalitate de evitare a crizei n-a avut, însă, darul să înseninеze climatul politic. „Confruntarea — titra, pe prima pagină, cotidianul «La Repubblica» — a fost amînată pentru decembrie".

Organul de presă al P. C. Italian, „L'Unità", sublinia, în articolul de fond apărut a doua zi după încheierea dezbaterilor : „Austeritate, da, însă cu justiție și pentru finanțarea locurilor de muncă și a dezvoltării sudului". Poziția partidului comunist a exprimat-o, de altfel, clar Enrico Berlinguer, cu prilejul Festivalului național al ziarului „L'Unità", din septembrie a.c. : „Clasa muncitoare — arăta secretarul general al P.C.I. — poate, și ea, să-și reducă, în anumite limite, revendicările de salarii și chiar a făcut aceasta..." Dar, sublinia el, „povara însănătoșirii și înnoirii nu poate fi suportată numai de clasa muncitoare, în condițiile imobilismului restului societății".

Este aceasta și sensul „acordului programatic", încheiat în iunie 1977, între partidele „arcului constituțional" : angajarea tuturor forțelor sociale și partidelor interesate pentru a se găsi o soluție problemelor celor mai grave, „în primul rînd de a se asigura locuri de muncă șomerilor și tinerilor". Numai pe baza unui asemenea acord avea să fie posibilă, cîteva luni mai tîrziu, înțelegerea parlamentară datorită căreia a putut supraviețui, în ciuda momentelor de mare dificultate, guvernul condus de Giulio Andreotti.

Coeziunea forțelor democratice ale țării este cu atît mai necesară acum, cînd țara așteaptă ca dorințele înscrise în acordul încheiat în urmă cu un an să se transforme în realitate.

R. D.

„Maraton monetar"

Cancelarul federal Helmut Schmidt a revenit pe malurile Senei pentru a-l întîlni pe președintele Valéry Giscard d'Estaing. A fost un „dejun de lucru" la Elysée — cîteva ore de convorbiri într-un cadru restrîns. Cancelarul a trecut prin Paris venind din Italia. Președintele fusese la Roma cu cîteva zile în urmă. Schmidt s-a întîlnit cu premierul Callaghan. Șeful guvernului britanic va fi oaspete al Parisului spre sfîrșitul lunii. Convorbirile acestea, desfășurate într-un ritm intens, mai puțin obișnuit, au ca obiect prioritar un dosar : cel monetar.

Au crescut șansele de creare a unei „zone de stabilitate monetară" în Europa occidentală ? Ideea lansată de Bonn și Paris, pe care Consiliul vest-european ar urma s-o ratifice la 4—5 decembrie (la Bruxelles), va putea deveni operativă în prima zi a anului viitor ?

Optimiștii și sceptici dispun de un teren egal. Primii constată că, după întîlnirea de la Siena, dintre Schmidt și Andreotti, poziția italiană s-a dovedit mai flexibilă, după cum și cea franco — vest-germană a cunoscut unele corectări. Sceptici atrag atenția asupra atitudinii britanice exprimate prin serioase rezerve. Absența oricărei referiri la noul sistem monetar vest-european în discursul tronului, prezentat în Camera Comunelor, este socotită simptomatică.

Italienii se tem de riscurile pe care le-ar antrena pentru liră o adeziune la un sistem prea rigid. Ei solicită „facilități de început". Roma ar dori ca, într-o primă etapă, sistemul să comporte două marje de fluctuație : una îngustă — pentru monedele forte și alta mai largă — pentru cele mai slabe, cum ar fi lira italiană. Diferența dintre ele ar urma să se situeze între 2,25 la sută și 8 la sută. Bonnul și Parisul au acceptat formula cu condiția ca marja mai largă să nu depășească 4,5 la sută. În plus, francezii și vest-germanii refuză principiul intervențiilor automate și imediate din partea băncilor centrale în momentul declanșării crizei unei monede.

Pentru moment, formulele discutate sînt simple „ipoteze de lucru". Mai ales că experții vest-germani au unele dubii. Cinci instituțe de cercetări economice, care lucrează pentru oficialitățile de la Bonn, au elaborat un raport în care afirmă că „condițiile de pornire ale unui nou sistem monetar vest-european, cuprinzînd toți membrii C.E.E., sînt mai defavorabile decît în cursul discuției din 1972 privind formarea unui bloc monetar vest-european", deoarece distanța dintre nivelul creșterii prețurilor se situează între 2,5 la sută și 12 la sută, în timp ce, în 1972, nu era decît între 5—8 la sută.

„Maratonul monetar" nu a ingăduit, deocamdată, adoptarea nici unei decizii. Abia în decembrie, la Bruxelles, se va ajunge la o hotărîre. Deocamdată, însă, febrilele consultări dezvăluie distanța care trebuie acoperită între pozițiile diferiților parteneri. Oricum, oficialitățile vest-europene par bucuroase de redresarea dolarului, considerînd că aceasta ar consolida șansele noului sistem monetar preconizat la Bonn și Paris. Un dolar în de-

MAREA BRITANIE

Dosare la ordinea zilei

„Politica economică (a guvernului — n. n.) va continua să fie îndreptată spre învingerea inflației și a șomajului — cele mai serioase două probleme care confruntă națiunea noastră astăzi — și spre sporirea producției, acum pe cale să se împlinească".

Această frază extrasă din „discursul tronului" — mesajul pe care îl prezintă, la fiecare început de sesiune parlamentară, suverana Marii Britanii, Elisabeta a II-a, mesaj cuprinzînd, de fapt, intențiile cabinetului pentru următorul an — este revelatoare, din mai multe puncte de vedere, nu numai pentru ceea ce înțelege guvernul să întreprindă, dar și pentru starea actuală a economiei britanice.

Cîndva, în următoarele 11 luni, vor avea loc, în Marea Britanie, alegeri generale. Membrii cabinetului înclină să creadă că se vor desfășura în octombrie viitor, adică exact la încheierea mandatului de cinci ani al actualului parlament. Observatorii politici nu exclud, însă, posibilitatea organizării lor mai devreme, la primăvară. Evident, în cazul în care guvernul nu este obligat să-și încheie activitatea chiar în aceste luni, după vreunul din voturile importante din Camera Comunelor. Or, pentru oricine este limpede că alcătuirea agendei de lucru pentru următorul an parlamentar a avut în vedere toate aceste considerații, evitîndu-se subiectele controversate, capabile să determine crize de guvern, căutîndu-se anumite adeziuni, dacă nu alianțe, printre partidele mici reprezentate în Comune, cu scopul menținerii guvernului cît mai mult timp posibil. De ce această insistentă atitudine ? Întorcîndu-ne la cauze, motivul se dovedește, din nou, economic. Laburiștii s-au lansat într-un plan de redresare economică ale cărui rezultate încă nu se arată cu totul. Opinia experților în economie este că amînarea, cu cîteva luni, a chemării la urne n-ar putea fi decît favorabilă guvernului, întrucît, între timp, s-ar putea întrevedea roade mai substanțiale ale politicii sale.

De mai bine de trei luni, cea mai discutată problemă a vieții interne britanice o oferă limita de 5 la sută a sporirilor de salarii în următorul an, propusă de guvern în Cartea Albă din iulie. Acceptarea ei înseamnă acceptarea unei a patra faze a contractului social pe care s-a bazat politica economică a guvernului pînă acum. Congresul sindicatelor, în septembrie, și conferința anuală laburistă, în octombrie, au respins această limită. După trei ani de restricții — limitări de salarii, plafonare a nivelului de viață ș.a. —, se dorește revenirea la contractele colective libere. Unele sectoare industriale reclamă sporiri de salarii de 7 pînă la 10 ori mai mari. Cu toate acestea, principalii făuritori ai politicii economice — primul ministru James Callaghan și ministrul de finanțe Denis Healey —, dar și alți membri ai guvernului, au insistat asupra necesității aderării la propunerile guvernamentale. Orice depășire a acestui plafon poate, pe de o parte, să afecteze — în opinia liderilor laburiști — rezultatele obținute, într-un proces care e departe de a se fi încheiat, iar, pe de altă parte, obligă la contramăsuri financiare ale guvernului, care ar determina o și mai mare stare de nemulțumire. Membrii guvernului recunosc că, la capătul a trei ani de contract social, austeritatea nu mai este dorită ; dar — în condițiile sistemului și în datele specifice britanice — guvernul consideră că este singura cale de urmat. În ultimii trei ani, inflația a coborît de la aproape 30 la sută la 8 la sută — dar pericolul unui procent cu două cifre plutește permanent. Productivitatea a sporit într-o măsură. În unele industrii se înregistrează regenerări. Dar șomajul continuă să fie extrem de mare. Ultima cifră oficială — 1 429 502. David Basnett, secretar general al sindicatului muncitorilor municipalităților, declara că perspectivele sînt „extrem de întunecate".

La conferința anuală laburistă, James Callaghan a propus reluarea dialogului între guvern și conducerea sindicatelor, dar pînă acum, convorbirile n-au dus la nimic concret, cu tot apelul primului ministru. Premierul a trebuit să lupte chiar și împotriva unora din membrii propriului partid care — la reuniunea Comitetului Executiv Național ce discuta temele „discursului tronului" — solicitau renunțarea la limita de 5 la sută. James Callaghan încă rămîne convins că aceasta este politica de care are nevoie Marea Britanie, acum. În plus, el a mai precizat că nu se poate vorbi de vreo crestere a cheltuielilor publice în viitorul imediat, cel puțin pînă la bugetul din aprilie viitor, întrucît, în primul rînd, el n-ar contribui la reducerea șomajului. O anumită efervescență a climatului social nu poate fi trecută cu vederea — uzinele Ford se află în grevă de șapte săptămîni, au oprit lucrul cei de la „British Oxygen" și se pregătesc alte sectoare industriale, toate cu aceeași cauză : sporirile de salarii. Pentru cazul în care se va depăși limita propusă prin Cartea Albă sînt pregătite unele contramăsuri. Acestea vor însemna o politică monetară și fiscală mai dură, creșterea impozitelor indirecte.

O asemenea politică economică determină cele mai diferite reacții — de la dezaprobarea clară a unor sindicate radicale și a conservatorilor, la aprobarea fără rezervă. În general, poziția laburiștilor în preferințele electoratului nu este, totuși, erodată. Este simptomatic și faptul că premierul primește chiar și sprijinul (de principiu, se înțelege) al unor adversari politici. Fostul prim-ministru conservator Edward Heath declara, la o recentă întrunire de la Londra, că orice guvern trebuie să se folosească de toate armele de care dispune în bătălia crucială antiinflație.

Și guvernul declară că această luptă este crucială. În ce privește reducerea șomajului, cea mai importantă stipulație constă în cererea ca firmele să practice sistemul reducerii temporare a orelor de lucru, fără modificarea salariilor. Se mai preconizează ajutoare pentru micile firme. Pentru atragerea sindicatelor se prevede introducerea legislației care va da dreptul muncitorilor și reprezentanților sindicali să facă parte din consiliile de conducere ale întreprinderilor.

Însă în condițiile în care guvernul este minoritar, în care liberalii și-au retras sprijinul acordat în ultima sesiune, iar, pe plan economic, există suficiente motive de preocupare, menținerea laburiștilor la putere este condiționată de anumite compromisuri. Astfel se explică de ce, pe de o parte, există foarte puține proiecte legislative (sociale sau de alt gen) care se aflau în programul laburist dar care, în mod evident, ar fi întîmpinat opoziție. Așa cum, pe de altă parte, este înțeleasă atenția acordată intereselor partidelor mici reprezentate în Camera Comunelor, care fie ar putea sprijini guvernul, fie s-ar putea abține în voturile cruciale. „Mesajul tronului" precizează că : creditele de sprijin economic acordate regiunilor vor spori ; va fi organizat referendumul referitor la crearea Adunărilor (cu puteri limitate) în Scoția și Țara Galilor (ulterior s-a anunțat data — 1 martie) ; se va acorda o mai mare autoguvernare Irlandei de Nord, iar numărul reprezentanților ei la Londra va spori (probabil de la 12 la 15).

Or, întrucît laburiștii — victorioși în ultimele două alegeri parțiale — dețin 308 mandate față de 322 ale opoziției în totalitate, alăturarea deputaților acestor partide regionale ar fi suficientă pentru supraviețuirea în situații dificile. Deputații galezi au anunțat că nu au intenția de a se opune guvernului în primul vot important (azi, 9 noiembrie), iar scoțienii așteptau detalii privind creditele și referendumul.

Un alt fapt apărea de înțeles — anume axarea prioritară pe probleme de politică internă. Aceasta se datorează în principal situației ca atare : sesiunea e ultima dinaintea alegerilor, la care accentul va fi pus, în mod limpede, pe problemele interne. Cu toate acestea, un aspect se impune atenției, chiar dacă „mesajul tronului" îl reduce la un paragraf despre colaborarea „cu partenerii tradiționali, în căutarea unui sfîrșit al recesiunii lumii".

Dorința Marii Britanii de a modifica politica agricolă a C.E.E., de a se aborda din alt unghi pescuitul și energia și de a fi privite altfel problemele dezvoltării regionale dau nu puține dureri de cap partenerilor din Piața comună. Acum li s-a mai adăugat una, în legătură cu crearea sistemului monetar vest-european. La recenta întîlnire cu cancelarul Schmidt, James Callaghan i-a declarat că principala sa preocupare constă în efortul intern împotriva inflației și că nu înclină să deschidă un al doilea front. Altfel spus : Marea Britanie intenționează să adapteze propunerea monetară franco-britanică la propriile exigențe.

Stelian Țurlea

Dialog Schmidt — Callaghan. Dubiile n-au fost înlăturate...

gringoladă perpetuă ar fi dus la întărirea mărcii vest-germane și ar fi mărit decalajul față de monedele fragile. Ceea ce nu putea să favorizeze proiectul franco — vest-german. Dar cît va rezista dolarul ? „Le Figaro" este convins că nimic nu poate să mai împiedice punerea în practică a sistemului monetar al „celor nouă". A dispărut, definitiv, riscul surprizelor ? Greu de răspuns...

E. O.

Economia occidentală: binomul redresare — austeritate

DOCUMENTAR

ANGOLA. Petrolul şi reconstrucţia naţională

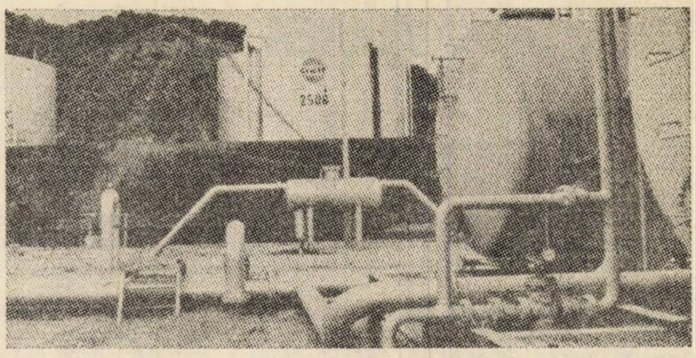

Petrolul reprezintă un important atu pentru dezvoltarea susţinută a economiei angoleze. În imagine — instalaţiile de depozitare din Cabinda

Cînd, la 11 noiembrie 1975, se proclama solemn Republica Populară Angola, încununîndu-se astfel o îndelungată luptă anticolonialistă, autorităţile de la Luanda subliniau că independenţa politică este o condiţie necesară pentru dobîndirea independenţei economice, iar calea spre acest ţel o constituie reconstrucţia naţională. Într-adevăr, noul stat independent trebuia să facă faţă unor probleme multiple pe care, însă, le-a atacat cu curaj şi responsabilitate, mobilizînd numeroase forţe şi apelînd la importante mijloace materiale. Pe plan politic au avut loc semnificative mutaţii, în fapt componente ale procesului revoluţionar în care se află angajat poporul angolez. Astfel, în contextul noii etape pe care o parcurge ţara, Mişcarea Populară pentru Eliberarea Angolei — M.P.L.A. — s-a transformat (anul trecut, cu prilejul primului său Congres) în M.P.L.A. — Partidul Muncii. Aşa cum arăta preşedintele Agostinho Neto, în raportul său, „M.P.L.A. va fi un partid al clasei muncitoare, care va uni, într-o alianţă solidă, muncitori, ţărani, intelectuali revoluţionari şi alţi muncitori care se consacră cauzei proletariatului".

Perioada trecută de la proclamarea independenţei a fost marcată de numeroase reforme fundamentale : instituirea gratuităţii învăţămîntului şi asistenţei sanitare, organizarea unităţilor economice de producţie şi întreprinderilor abandonate sau confiscate care au devenit proprietăţi ale statului, crearea unor organisme de planificare la toate nivelurile, instituirea Băncii Naţionale angoleze cu dreptul exclusiv de a emite monedă. În fine, un amplu program de reconstrucţie a fost lansat, care vizează refacerea podurilor distruse, a aeroporturilor, a imobilelor, a întreprinderilor şi a căilor de comunicaţie. (Zilele trecute a reintrat în exploatare calea ferată Benguela, ce are o importanţă deosebită atît pentru Angola, cît şi pentru statele vecine — Zambia şi Zair —, al căror cupru poate accede astfel mai rapid spre coasta oceanului).

Alături de pescuit, construcţii şi industriile anexe, petrolul este considerat ca unul din sectoarele fundamentale ce vor permite realizarea unui rapid demaraj al economiei. Mai precis, industriei petroliere îi este destinat un dublu rol pozitiv. Pe de o parte, ea va aduce devizele (60 la sută din sumele obţinute la export provin din acest sector) ce permit achiziţionarea echipamentelor industriale necesare dezvoltării industriei şi pe de altă parte, companiile străine angajate în exploatarea petrolului vor fi determinate să investească în alte sectoare ale economiei angoleze, apreciate ca prioritare de către autorităţile de la Luanda. După ce, în 1952, Petrangol, filială a societăţii belgiene Pétrofina, obţinea primul permis de prospecţii în Angola, în zonele terestre şi maritime situate la gura fluviilor Congo şi Kwanza, patru ani mai tîrziu, la Benfica ţîşnea petrol. Apoi, în anii 1961, 1966 şi 1967 s-au descoperit noi zăcăminte în aceeaşi regiune, ceea ce a făcut ca Petrangol să atingă o producţie de 15 000 barili pe zi. În 1970, a fost identificat petrol şi în bazinul Congo-ului, producţia atingînd 35 000 barili pe zi, iar anul trecut au fost localizate două noi zăcăminte. Însă cele mai mari speranţe sînt legate de vasta zonă „off-shore" care se întinde de-a lungul celor 1 500 kilometri de coastă ai Angolei. Evident, în fruntea zăcămintelor ce sînt exploatate, locul central îl deţin cele din Cabinda, cu o producţie actuală de 5 milioane tone pe an.

Pentru atingerea obiectivelor ce le-a fixat, guvernul angolez apreciază că este necesară atît o creştere sensibilă a producţiei, cît şi revizuirea acordurilor încheiate de către fosta putere colonială, Portugalia, şi companiile străine. De altfel, pentru a marca importanţa acestor resurse şi pentru a asigura gestiunea foarte complexă a acestui sector, a fost creată, în 1977, Direcţia Naţională a Petrolului care depindea de Ministerul Industriei şi Energiei, iar zilele trecute, a fost înfiinţat Ministerul Energiei Petroliere. În acelaşi an, mergînd pe linia continuării preocupărilor de perfecţionare a activităţii în domeniul respectiv, a fost fondată „Sonangol", întreprindere de stat pentru comercializarea, prospectarea şi exploatarea petrolului, care va asigura rolul conducător al statului în dezvoltarea industriei petroliere şi în garantarea exploatării naţionale a zăcămintelor. În sfîrşit, tot în 1977, s-a înregistrat o netă creştere a producţiei brute de petrol, care a atins nivelul record de 8,2 milioane tone (faţă de 7,4 milioane tone în 1973), în timp ce exporturile s-au ridicat la 7,3 milioane de tone (faţă de 6,2 milioane în 1973). La rîndul ei, rafinarea a cunoscut o expansiune asemănătoare : un milion de tone, faţă de cele maximum 705 000 tone obţinute în 1973. Totodată, „Sonangol" a iniţiat o amplă activitate de investigare sistematică a rezervelor petroliere ale ţării.

Firește, acest ansamblu de preocupări nu a fost scutit de dificultăţi inerente. Una din problemele cruciale constă în formarea de cadre naţionale proprii, care, de altfel, interesează întreaga economie angoleză şi este apreciată, în concepţia autorităţilor de la Luanda ca o exigenţă deosebită. De aceea, guvernul are în vedere deschiderea, la Ngunza, în provincia Kwanza-Sud, a unui Institut angolez al petrolului care va forma cadre şi tehnicieni pentru diverse eşaloane. În acelaşi timp, în procesul formării cadrelor, Angola primeşte ajutor şi din partea unor state prietene, între care se află şi România.

De altfel, la Bucureşti şi în alte oraşe ale României, tinerii angolezi se instruiesc şi primesc calificări superioare în mai multe domenii — agronomie, medicină, inginerie, zootehnie, mine şi petrol etc. —, alături de cooperarea economică şi asistenţa tehnică, aceasta fiind o formă directă şi importantă de contribuţie a României la ajutorarea ţărilor în curs de dezvoltare. Deopotrivă, este una din mărturiile concrete ale evoluţiei, pe multiple planuri, a raporturilor româno-angoleze, raporturi ce au la bază stima şi respectul reciproc, prietenia sinceră. Sînt raporturi ce au baze trainice încă din perioada în care poporul angolez ducea lupta sa dreaptă de eliberare de sub jugul colonialist, epocă în care, între Partidul Comunist Român şi M.P.L.A., între poporul român şi cel angolez, s-au statornicit relaţii strînse de solidaritate şi prietenie.

De-a lungul anilor, partidul, statul şi poporul nostru au acordat sprijin multiplu M.P.L.A. şi poporului angolez, ajutor care, în repetate rînduri, a fost apreciat şi evidenţiat de conducătorii M.P.L.A.

Subliniem, cu deosebire, faptul că la Bucureşti sau pe pămînt african, preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Agostinho Neto au avut întîlniri şi convorbiri, în cadrul cărora au conferit, de fiecare dată, noi dimensiuni relaţiilor româno-angoleze. Dintre documentele semnate, se detaşează, prin importanţă, Declaraţia comună din martie 1974, semnată la Bucureşti de preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Agostinho Neto, în care sînt consemnate principiile pe baza cărora cele două părţi înţeleg să-şi dezvolte relaţiile dintre ele. Apoi, cînd, la 11 noiembrie 1975, Angola şi-a proclamat independenţa, în telegrama de felicitare adresată în aceeaşi zi de şeful statului român, se anunţa că România recunoaşte imediat noua ţară independentă şi stabileşte cu ea relaţii diplomatice.

În perioada care s-a scurs de la acest eveniment, a avut loc o dezvoltare constantă a relaţiilor româno-angoleze, fapt subliniat şi în cadrul primirii la Bucureşti, de către preşedintele Nicolae Ceauşescu, a premierului angolez Lopo do Nascimento, cu prilejul vizitei sale oficiale efectuate în România (3—6 februarie 1978). S-a arătat, în acest context, că România şi Angola sînt ferm hotărîte să extindă şi să aprofundeze relaţiile de prietenie şi colaborare dintre ele, spre binele reciproc, al cauzei păcii şi colaborării internaţionale. Tot cu acest prilej s-au încheiat primele acorduri şi documente interguvernamentale de cooperare : Acordul de cooperare economică, industrială şi tehnică, Acordul comercial, Acordul de asistenţă tehnică şi pregătirea de cadre şi Protocolul de aplicare a acestui acord, Înţelegerea privind acordarea unui credit Angolei de către România şi Protocolul cu privire la dezvoltarea schimburilor comerciale şi intensificarea cooperării economice între cele două ţări. De asemenea, s-au iniţiat negocieri care vor fi continuate pentru convenirea şi a altor acorduri şi înţelegeri bilaterale în domenii de cooperare şi interes reciproc, iar, în partea a doua a acestui an, urmează să se desfăşoare prima sesiune a Comisiei mixte româno-angoleze.

Toate acestea subliniază, cu pregnanţă, hotărîrea celor două ţări şi popoare, a P.C.R. şi M.P.L.A. — Partidul Muncii de a conferi valenţe superioare prieteniei şi cooperării dintre România şi Angola în beneficiul reciproc, al întăririi unităţii tuturor forţelor antiimperialiste, anticolonialiste şi antirasiste, al cauzei păcii şi colaborării între popoare.

C Dumitru

LA LIBRE BELGIQUE
BRUXELLES

BRITANICII ŞI C.E.E.

VEST-EUROPENII — mai precis cei care în 1950 au hotărît să formeze o „comunitate economică" ca prim pas spre o unitate politică — se întreabă, adesea, dacă intrarea (tardivă) a Marii Britanii a adus C.E.E. noul impuls aşteptat de cei mai mulţi sau, mai degrabă, o ipotecă apăsătoare care îi frînează dezvoltarea şi riscă chiar să o distrugă.

Atitudinea anumitor conducători britanici şi a unor personalităţi politice din cadrul partidului laburist, de guvernămînt, a lăsat să se creadă că lucrurile stau cît se poate de rău. De altfel, laburiştii au refuzat să se asocieze la platforma politică a partidelor din ţările membre ale Pieţei comune pentru alegerile vest-europene. Ei vor pregăti un „manifest", care nu va fi prea plăcut pentru partenerii comunitari. În cadrul partidului laburist există un „nucleu dur", care, în pofida rezultatelor foarte favorabile pentru C.E.E. ale ultimului referendum (peste două treimi au votat în favoarea aderării), cer, pur şi simplu, ca Marea Britanie să-şi recapete libertatea de acţiune. Această aripă rămîne minoritară, dar este puternică în cadrul organelor conducătoare ale partidului. Un alt grup are o atitudine diametral opusă şi preconizează o cooperare pozitivă şi leală în interiorul comunităţii : acest grup este, de asemenea, minoritar, influenţa sa scăzînd în ultimii ani. Este de înţeles aceasta, deoarece conducătorul său este Roy Jenkins, care a devenit preşedintele Comisiei vest-europene (şi va fi, cu siguranţă, confirmat în această funcţie pentru alţi doi ani, la sfîrşitul lui 1978), iar, în această calitate, nu poate duce bătălia în interiorul partidului. Cel de-al treilea grup, care raliază majoritatea (mai ales parlamentară), a optat pentru o atitudine critică şi nuanţată, dar mai degrabă moderată faţă de C.E.E. ; el este adesea obligat, din motive interne, să facă concesii extremiştilor „antieuropeni", ceea ce conferă, în final, politicii comunitare a guvernului britanic aspecte uneori „şocante".

Şi, totuşi, dorinţa de a „schimba ceva", evidentă în această politică, constituie un element care se regăseşte şi în cadrul partidului conservator, de opoziţie. Diferenţa este mai degrabă de ton. În timp ce unii pun accentul pe necesitatea schimbării, ceilalţi insistă asupra necesităţii de a sprijini cu lealitate consolidarea Pieţei comune. Este o deosebire de formă.

Aceste două partide şi-au ţinut recent congresele anuale, laburiştii — la Blackpool, iar conservatorii — la Brighton. Anumiţi observatori au afirmat că cele două congrese nu s-au deosebit, în esenţă, foarte mult între ele, mai ales că, în ambele cazuri, Piaţa comună a jucat un rol minor. Şi este normal. Exact acelaşi lucru se poate spune şi despre congresele partidelor „continentale", fie că este vorba de cele de stînga, de centru sau de dreapta. Congresele celor două partide britanice au fost, în mod firesc, dominate de opţiunea ce urmează să fie făcută pe plan politic, economic şi, mai ales, în legătură cu o eventuală blocare a majorărilor de salarii, iar aceasta în funcţie de scadenţele electorale, deoarece recurgerea la urne va avea loc cel mai tîrziu peste un an şi — mai probabil — în primăvara viitoare.

Se poate, totuşi, constata că, la congresul laburiştilor, „europenii" au fost „în defensivă" şi că numai datorită unui artificiu a fost evitat un vot al Executivului care să condamne aderarea posibilă la proiectul monetar vest-european. În schimb, la congresul conservatorilor, partidul s-a angajat în unanimitate să conducă o viguroasă campanie electorală favorabilă orientărilor comunitare. S-a dezvăluit că există deja o listă de 875 candidaţi posibili (pentru 81 locuri pe care Regatul Unit le va avea în Parlamentul vest-european), iar rezoluţia, adoptată în unanimitate, cere partidului să facă cunoscute ţării avantajele obţinute ca urmare a apartenenţei la C.E.E. şi să ducă o campanie „pentru o comunitate mai puternică şi mai unită". Un paragraf din rezoluţie afirmă că trebuie identificate, de asemenea, insuccesele comunităţii şi direcţiile politice pe care le vor adopta conservatorii pentru a le face faţă.

Această atitudine pozitivă este confirmată şi explicată în detaliu într-o broşură publicată recent de Centrul politic al conservatorilor. Ideea generală este că „vest-europenii nu mai au încredere în britanici, deoarece aceştia nu au încercat să facă să funcţioneze comunitatea cum ar fi trebuit să o facă" şi că trebuie, deci, restabilită această încredere. Criticile aduse anumitor direcţii politice comunitare sînt, cum se spune, „constructive". Astfel, în materie de politică agricolă, „se pune problema de a o adapta şi nu de a o distruge". În acelaşi mod, este combătut orice exces în problema armonizării sau uniformizării produselor şi a anumitor norme. Această stare de spirit trebuie respectată. Europa occidentală nu poate fi o egalizare, o uniformizare, un conformism. Ea este bogată prin diversitatea sa. Mult mai important este faptul că partidul conservator britanic adoptă o poziţie categorică în favoarea consolidării instituţiilor şi, mai cu seamă, a legăturilor între Parlamentul naţional şi viitorul Parlament al C.E.E. Ei sînt, de asemenea, în favoarea creării unei zone de stabilitate monetară vest-europeană... Aceste poziţii vădesc, din partea conservatorilor, un anumit grad de angajare vest-europeană.

Emanuel Gazzo

Andrei Gromîko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., a avut, săptămîna trecută, o convorbire cu Yasser Arafat, preşedintele Comitetului Executiv al Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei (în imagine, primul din stînga), şi cu membrii delegaţiei O.E.P. aflată într-o vizită la Moscova. Au fost discutate probleme privind situaţia din Orientul Mijlociu

The Washington Post

CANADA. SEMNIFICAŢIA UNUI TEST ELECTORAL

ALEGERILE parţiale desfăşurate în Canada (la 16 octombrie — n.r.) au adus serioase prejudicii partidului primului ministru Pierre Elliott Trudeau, într-un moment în care gîndul se îndrepta spre alegerile generale din primăvara viitoare. Politica canadiană va continua, acum, la două niveluri. În timp ce partidul liberal al premierului se pregăteşte, el însuşi, în mod convenţional, pentru alegeri, par să existe destui gata să imprime un nou stil conducerii sale. În acest context, Trudeau a declarat, cu severitate, că intenţionează să rămînă în fruntea partidului.

Alegerile parţiale au avut în vedere 15 mandate parlamentare, dintre care şapte erau deţinute de liberali. Din 15, liberalii n-au cîştigat decît două. Provincia Ontario, cu o treime din populaţia Canadei, este centrul ei de gravitate politică — iar cinci din fostele mandate liberale se aflau aici. Liberalii le-au pierdut pe toate şi, mai rău, au obţinut mai puţine voturi decît oricare din principalele două partide ale opoziţiei.

Opoziția este împărțită între un partid aflat la dreapta liberalilor și un altul aflat la stînga. Un număr considerabil de liberali înclină să creadă că înfrîngerea s-a datorat, în mod special, împotrivirii față de politica lui Trudeau. De aici decurge presupunerea că, dacă el s-ar retrage, partidul ar putea spera să cîștige, încă o dată, datorită solidei sale poziții de centru. Dar Trudeau nu este omul care să se retragă.

Acum, în al 11-lea an ca prim-ministru, Trudeau se află la putere de mai multă vreme decît oricare alt șef de guvern dintre țările lumii occidentale. Înainte de toate, și-a dedicat întreaga activitate cauzei unității naționale. A preluat funcția de premier ca personalitate capabilă, mai mult decît oricare alta, să alăture populația francofonă celei anglofone. Un deceniu mai tîrziu, mișcarea separatistă pare să fi pierdut din putere. Separatiștii care dețin controlul guvernului provinciei Québec fac declarații mereu mai vagi în legătură cu referendumul promis pentru independența Québecului și sînt mereu mai reținuți cînd vorbesc despre tulburările economice extrem de severe din Québec. „Stagflația" (stagnare economică și inflație) minează simultan atît poziția premierului Trudeau, cît și pe cea a separatiștilor.

Rata inflației pare în Canada puțin mai scăzută decît în Statele Unite. Dar șomajul, care a atins 8,5 la sută în septembrie, e mult mai ridicat. Dolarul canadian a scăzut pe piața de schimb internațională mai repede decît vărul său american. În provinciile anglofone există un curent de gîndire potrivit căruia problemele legate de separatismul provinciei Québec constituie o amenințare care pălește în raport cu starea economiei. Alegerile parțiale au demonstrat acuitatea acestei preocupări, acum, cînd o iarnă lungă sosește.

Kurt Waldheim, secretarul general al O.N.U., s-a întîlnit, recent, la New York, cu Willy Brandt, care explorează modalități de relansare a dialogului Nord-Sud, între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare

Le Monde

PARIS

FINLANDA. SUPORTUL FORMULEI DE CENTRU-STÎNGA

VALUL de instabilitate politică din peninsula scandinavă pare să ocolească, într-o măsură, Finlanda. Țara a optat, pentru moment, pentru conciliere, moderație și spirit de responsabilitate. Acesta este rezultatul — fragil totuși — al unei evoluții favorabile a conjuncturii economice, al voinței președintelui republicii, al dinamicii interne a coaliției guvernamentale și al unei politici de așteptare, datorită existenței a două termene scadente : negocierile în vederea reînnoirii contractelor colective și alegerile legislative din martie 1979. Dacă negocierile privind contractele colective nu vor înfierbînta prea mult spiritele, premierul Kalevi Sorsa va putea conduce echipa guvernamentală actuală pînă la alegerile din primăvară.

Climatul de conciliere, favorizat de conștiința crizei economice, beneficiază acum de o evoluție favorabilă a conjuncturii. Într-adevăr, anul 1978 marchează sfîrșitul unei lungi perioade, începute în 1974 și caracterizată prin decalajul persistent între previziunile economice prea optimiste, pe de o parte, și o realitate economică care se înrăutățea zi de zi, pe de altă parte. Guvernul poate pune, acum, la activul său două victorii : redresarea balanței de plăți și încetinirea ritmului inflației. Competitivitatea întreprinderilor s-a îmbunătățit sensibil. Industria lemnului și hîrtiei profită de pe urma creșterii cererii clienților săi ca, de exemplu, Marea Britanie. Previziunile mizează pe o creștere a PNB de 3—3,5 la sută în 1979, ceea ce reprezintă echivalentul sporului prevăzut pentru țările OECD. Acest tablou este, fără îndoială, umbrit de îndatorarea întreprinderilor, provocată de paralizia investițiilor și de scăderea cererii generale. Guvernul nu a reușit să stăvilească șomajul, care a afectat în luna septembrie 7,3 la sută din populația activă. Opinia publică a fost avertizată că rata șomajului va rămîne ridicată în viitorul deceniu.

Un anumit calm — remarcat pe plan social — își găsește o explicație în sprijinul acordat de sindicate politicii guvernamentale de austeritate necesară, precum și în climatul psihologic caracteristic eforturilor de combatere a crizei. Prezența comuniștilor în guvern (ministrul muncii este secretarul general al partidului comunist) garantează pacea socială.

În același timp, după cum arată cele mai recente sondaje (din luna octombrie), se poate vorbi despre o oarecare creștere a intențiilor de vot în favoarea marilor partide (conservator, centru, social-democrat). De asemenea, stînga nu suferă de pe urma cooperării cu guvernul. În cadrul stîngii, sondajele de opinie au demonstrat o creștere ușoară a social-democraților (25,4 la sută față de 24,9 la sută).

Politica de cooperare guvernamentală, preconizată de comuniști și de socialiștii de stînga, servește unor obiective pe termen lung. Din punct de vedere ideologic „calea democratică spre socialism" nu se poate realiza decît în cadrul unei cooperări cu celelalte forțe progresiste. Iată de ce, fără îndoială, comuniștii finlandezi nu au pus nici o condiție cooperării lor cu guvernul, decît cel mult în timpul negocierilor care au precedat formării cabinetului. Dar între cele două partide — comunist și social-democrat — nu există un program comun.

Președintele republicii consfințește, prin poziția sa, cooperarea guvernamentală actuală. Cînd, la începutul verii, centriștii și social-democrații aveau opinii diferite în privința direcțiilor principale ale bugetului în anul viitor, președintele Kekkonen a pus capăt brusc zvonurilor în legătură cu alegerile anticipate, făcînd cunoscut că nu va dizolva parlamentul oricare ar fi viitorul coaliției actuale. Această intervenție a avut drept efect „calmarea spiritelor" — reluînd cuvintele primului ministru. Deși bugetul era deosebit de deficitar, centriștii, mai curînd favorabili unei linii austere, au trebuit să cedeze în fața social-democraților. Trebuie adăugat că hărțuielile la care este supus partidul de centru s-au concretizat, la începutul anului, cînd liderul partidului, Virolainen, a cerut de mai multe ori, din motive pur tactice, revenirea conservatorilor, lucru imposibil cîtă vreme comuniștii refuză să guverneze împreună cu dreapta.

În ce privește partidul conservator, el culege acum roadele unei atitudini de opoziție, care se vrea moderată și responsabilă. El se prezintă drept un partid al alternativei. Partidul conservator a cîștigat în trei ani aproape trei puncte (21,3 la sută în octombrie 1978, față de 18,4 la sută în 1975). Este un fapt semnificativ avansul care se realizează în detrimentul micilor partide de dreapta. Această concentrare de forțe în cadrul unui mare partid — calificat drept „dreaptă moderată" de președintele republicii — constituie o altă sursă de îngrijorare pentru partidul centrist.

În acest context, viitoarele contracte colective constituie singura necunoscută pentru lunile următoare. De ele depinde soarta cooperării guvernamentale pînă în luna martie.

Paul Parant

Ruinele de la Copan

Radu Albu, Pitești. Guvernul din Honduras a alocat șase milioane de dolari pentru consolidarea, restaurarea și protejarea ruinelor maya de la Copan **(în fotografie).** Ele se află într-o regiune muntoasă, unde azi se cultivă cafea. Importantul centru al civilizației maya a înflorit între anii 325—925 e.n. În perioada sa de maximă prosperitate, orașul Copan, principala localitate din regiune, avea 200 000 de locuitori și o serie de edificii publice monumentale. În piața unde aveau loc ceremoniile publice se afla cea mai frumoasă „stelă" (formă arhitectonică tipică a artei maya) din întregul complex de clădiri. Dar, odată cu declinul acestei civilizații, din motive care rămîn și azi un mister, Copan, la fel ca și alte așezări maya, a fost abandonat. După sosirea spaniolilor, în secolul al XVI-lea, un funcționar colonial scria suveranului său, regele Filip al II-lea, că „orașul Copan este redus la ruine, păstrînd însă superbe vestigii". Ravagiilor timpului și eroziunii provocate de vegetație li s-a adăugat eroziunea rîului Copan. Experții UNESCO, care au studiat lucrările, propun, între altele, deturnarea cursului acestui fluviu.

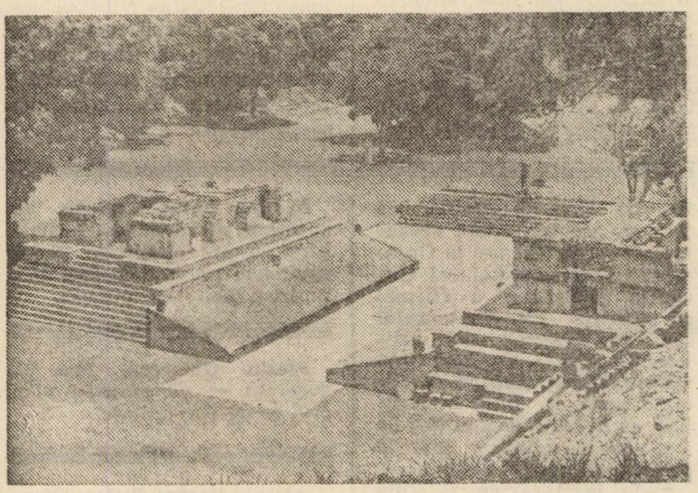

Proiectul guvernului din Honduras are, de asemenea, în vedere asfaltarea drumului care duce de la Copan la Pedro Sula, al doilea oraș al țării, precum și o serie de lucrări în satul San Juan de Copan. Numeroși specialiști internaționali lucrează deja la restaurarea principalelor monumente : curtea unde mayașii jucau pelotă, curtea interioară unde se află o scară cu hieroglife, piața ceremoniilor. Ei explorează și Valea Copan, unde se află vestigii din diferite epoci, cele mai vechi datînd din secolul V î.e.n. În prezent, majoritatea acestor vestigii sînt acoperite de pămînt și vegetație. Se preconizează, de asemenea, construirea unui muzeu și a unei biblioteci. Pentru viitor, se speră includerea vestigiilor de la Copan în circuitul locurilor civilizației maya — care se întindea într-o regiune cu o suprafață de 325 000 kmp, împărțită în prezent între Mexic, Guatemala, Salvador și Honduras.

Lucrările întreprinse la Copan vor duce la o mai bună cunoaștere a civilizației maya, încă plină de mistere. Se știe că mayașii erau denumiți „elinii Lumii noi". Această civilizație se baza pe scrierea hieroglifică, cultura porumbului și piatra șlefuită. Mayașii nu foloseau metalele, nu cunoșteau roata și cuiul și nu aveau animale de tracțiune. Dar, au fost cei care au inventat numerele cardinale și cifra zero. Ei au fost primii care au fixat o dată de referință fixă, de la care stabileau cronologiile, spre deosebire de alte popoare, care datau evenimentele după domniile suveranilor lor. Calendarul maya, extrem de precis, era calculat pe baza pozițiilor Lunii și planetei Venus. Pînă în prezent, toate tentativele pentru descifrarea hieroglifelor maya au eșuat, cu excepția inscripțiilor referitoare la cronologii. Scrierea maya este ideografică, semnele reprezentînd idei ; ea apare mai puțin evoluată decît cea egipteană sau sumeriană, care folosea elemente fonetice. Pe de altă parte, majoritatea manuscriselor maya, codurile scrise pe benzi de hîrtie lungi de cîțiva metri, au fost arse în secolul al XVI-lea de către episcopul Diego de Landa. Totuși, numeroase texte gravate pe piatră au rezistat. Decadența imperiului are loc către secolul X e.n. Ipotezele vorbesc de o bruscă schimbare a climei, de o epidemie de paludism sau de cucerirea mayașilor de către popoare venite din nord.

Ion Postelnicu, Iași. „Premiul Europa 1978 pentru restaurarea monumentelor" l-a primit, anul acesta, un italian : prof. Pietro Gazzola, inspector general la Ministerul italian al patrimoniului. Premiul, instituit de Fundația Toepfer din Hamburg, reprezintă o recunoaștere a celor 40 de ani de activitate ai lui Pietro Gazzola, în cadrul acțiunii internaționale de salvare a monumentelor. El a fost cel care, în 1964, a organizat Congresul de la Veneția, în cursul căruia a fost pusă la punct „carta" orașului lagunar, considerată drept „baza doctrinală" a restaurării sale. De semnalat că prof. Gazzola a cîștigat concursul organizat de UNESCO pentru salvarea templelor de la Abou Simbe, în Egipt. Pînă în prezent, „Premiul Europa" a fost atribuit următoarelor personalități și organisme : André Malraux, Jan Zachwatowicz, Lord Duncan Sandys, „oficiul orașelor din Veneția" și orașul Bruges.

T. Petru, Ploiești. Fostul președinte american Richard Nixon nu mai desfășoară nici un fel de activitate politică. Dar majoritatea observatorilor este de părere că Nixon ar putea reveni în cîțiva ani pe scena politică. Sînt citate unele din activitățile sale care invită la o astfel de constatare. După ce și-a publicat, în primăvara acestui an, al doilea volum de memorii, Richard Nixon a început să apară mai mult în public. În luna iunie a oferit, la reședința sa din San Clemente (California), o recepție pentru 200 de veterani ai războiului din Vietnam. Apoi a început să călătorească în S.U.A. — evident, turnee particulare. La sfîrșitul lunii august, a organizat o reuniune (cu invitații plătite — sistem foarte răspîndit în Statele Unite) la care a strîns 100 000 dolari pentru partidul republican. Se pare că plănuiește alte deplasări care, chiar dacă nu sînt în mod explicit electorale, au o anume contribuție la campania partidului său.

Refugiații rohingya

Mariana Știrbei, București. Rohingya sînt locuitorii musulmani care, în urmă cu aproximativ trei secole, au început să se stabilească în provincia Arakan, din nord-vestul Birmaniei. Ei constituie o comunitate de peste un milion de oameni, în majoritate țărani sau mici comercianți, și sînt o minoritate musulmană într-o țară ai cărei locuitori împărtășesc, în marea lor majoritate, religia budistă. Tensiuni de ordin etnic și religios au stat la baza tulburărilor care au determinat exodul populației rohingya spre țara vecină și musulmană — Bangladesh. Începînd din aprilie 1978, grupuri tot mai numeroase de refugiați au început să treacă granița dintre Birmania spre Bangladesh. La începutul verii, se vorbea deja de cifra de 200 000 de persoane refugiate, în mare majoritate femei, copii, bătrîni. Din considerații umanitare — după cum subliniau informațiile oficiale transmise din Dacca —, Bangladeshul i-a primit pe acești refugiați și, cu ajutorul unor organizații internaționale, a încercat să le asigure adăpost, hrană, îngrijire medicală. Răspunzînd unui apel al guvernului din Bangladesh, O.N.U. a trimis ajutoare : a fost numit un reprezentant special al Înaltului Comisariat O.N.U. pentru refugiați la Dacca ; a fost alcătuit un plan de ajutorare ; a fost remis un prim ajutor de un milion dolari din fondurile Înaltului Comisariat, ale UNICEF și ale Programului Alimentar Mondial. În același timp, guvernul Bangladesh a lansat guvernului birman un apel pentru discutarea și găsirea, în comun, a unei rezolvări echitabile a problemei, în spiritul bunei vecinătăți și a bunei înțelegeri care au caracterizat întotdeauna relațiile dintre cele două țări. Convorbirile între reprezentanții celor două state s-au desfășurat la începutul lunii iulie, ajungîndu-se repede la un acord care prevedea repatrierea și reabilitarea tuturor refugiaților. Aceasta era, de altfel, și dorința refugiaților care — scria un reporter al revistei franceze „L'Express" — „nu trăiesc decît în așteptarea reîntoarcerii în locurile de baștină." Operațiunea de repatriere a început la sfîrșitul lunii august.

Ilie Dumitru, Ploiești. Dintre țările africane, Nigeria se află pe primul loc în ce privește extracția de țiței. Spre sfîrșitul anului trecut, producția ei zilnică ajunsese la 2,3 milioane barili, cifră care o situează nu doar pe locul întîi în Africa, ci și pe locul opt în lume. De altfel, Nigeria este membră a Organizației statelor exportatoare de petrol (O.P.E.C.). De notat că, în ultimii ani, guvernul de la Lagos a preluat între 55—60 la sută din pachetele de acțiuni ale companiilor și monopolurilor petroliere străine care acționează pe teritoriul țării.

POSTA REDACȚIEI

Marin Tănăsescu, Cluj-Napoca. Cea mai mare sondă petrolieră maritimă din lume a fost realizată în Statele Unite ale Americii. La terminarea construcției, înălțimea acesteia era de 283 metri. Structura subacvatică ce susține platforma instalației de foraj are greutatea de 12 600 tone. Sonda a fost ancorată în vecinătatea localității Santa Barbara, de pe coasta californiană, într-un loc în care oceanul are o adîncime de 254 metri. Această instalație de foraj este centrul operațiunilor de exploatare întreprinse de către trustul Exxon în zona petrolieră „Hondo", situată atît de aproape de marginea prelungirii suboceanice a platformei continentale, încît, pînă în prezent, nici o firmă petrolieră nu s-a încumetat să efectueze aici operații de foraj. Adîncimea de 254 metri, care reprezintă porțiunea cea mai accesibilă a zăcămîntului, explică dimensiunile gigantice ale sondei. Platforma, acum în zona „Hondo", a fost construită pe un șantier naval și transportată apoi cu ajutorul unui șlep special spre canalul Santa Barbara, care se află la 544 kilometri sud de orașul San Francisco. Odată ajunse aici, părțile componente au fost asamblate sub apă. Pe platforma acestei sonde maritime pot locui membrii unei echipe de 30 de persoane. Ea este înzestrată cu o platformă de aterizare pentru elicoptere, magazii de alimente și depozite de piese de rezervă pentru instalațiile de foraj și poate rezista la furtuni oceanice și chiar cutremure. Trustul Exxon apreciază că producția maximă a acestei sonde va fi de 60 000 de barili de țiței pe zi — o cantitate de materie primă suficientă pentru producerea combustibilului consumat zilnic de motoarele a 438 000 de automobile, alimentarea sistemelor de încălzire ale unui număr de 165 000 de locuințe de mărime mijlocie și acționarea generatoarelor de electricitate care alimentează alte 370 000 de asemenea locuințe.

A.I.E.A.

Fülöp Károly jr., Oradea. Agenția Internațională pentru Energia Atomică (A.I.E.A.) este una din cele 14 agenții specializate din sistemul O.N.U. A luat ființă la 29 iulie 1957. Statutul său a fost aprobat la 26 octombrie 1956, în cadrul unei conferințe internaționale ținute la sediul Națiunilor Unite și a intrat în vigoare cînd instrumentele de ratificare au fost depuse de cel puțin 18 state semnatare, inclusiv de cel puțin trei dintre următoarele țări : Canada, Franța, Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii. Un acord privind raporturile de lucru ale A.I.E.A. cu O.N.U. a fost aprobat de către Conferința generală a A.I.E.A. din 23 octombrie 1957 și de către Adunarea Generală a O.N.U. (la 14 noiembrie 1957). Potrivit statutului său, A.I.E.A. are scopul „de a grăbi și a face să crească contribuția energiei atomice pentru pace, sănătate și prosperitate în lumea întreagă". A.I.E.A. studiază problemele utilizării energiei atomice în scopuri pașnice, sprijină dezvoltarea, în acest scop, a cercetărilor științifice, acordă statelor asistență tehnică de specialitate, veghează ca energia nucleară să nu fie folosită în scopuri militare. Activitatea A.I.E.A. este coordonată de Conferința generală — care se întrunește o dată pe an —, Consiliul guvernatorilor, Secretariatul și un Director general. România este membră a A.I.E.A. În cadrul acesteia, reprezentanții săi au ocupat diferite posturi de conducere ca : membri în Biroul Conferinței generale (1958), membri în Comisia de verificare a deplinelor puteri (1957—1959, 1963), președinți ai Comisiei bugetare (1962) și ai Comisiei pentru probleme juridice (1966), vicepreședinți ai Conferinței generale (1963—1968), ai Consiliului guvernatorilor (1963, 1964, 1965.) etc.

Costul înarmărilor

Ovidiu Ioan, Pitești. Am mai publicat și în alte rînduri asemenea date. Problema înarmărilor este una din cele mai dramatice realități cu care este confruntată omenirea. O realitate copleșitoare, neliniștitoare, alarmantă : în lume se cheltuiesc, în fiecare an, peste 350 miliarde dolari pentru fabricarea diverselor tipuri de arme — convenționale sau nucleare. Cu sumele cheltuite pentru înarmarea și instruirea unui singur soldat s-ar putea educa 80 de copii ; costul unui avion de vînătoare echivalează cu o acțiune decenală împotriva bolilor infecțioase de pe zone întinse ; în locul unui submarin lansator de rachete s-ar putea construi 450 000 locuințe. Dacă se menține actualul ritm de cheltuieli pentru înarmare, în anul 2000 costul global al înarmărilor va depăși cifra de 1 000 miliarde dolari. Marile puteri dispun de un potențial egal cu 1 350 000 bombe de tipul celei lansate asupra Hiroșimei.

Al. Stamate, Ploiești. 1. Pakistanul face parte din C.E.N.T.O., dar președintele Zia Ul Haq a precizat că țara sa are în vedere reexaminarea apartenenței la Organizația Tratatului Central. Guvernul pakistanez a afirmat că prezența reprezentantului său la Belgrad în calitate de invitat la Conferința ministerială a țărilor nealiniate poate fi pusă în legătură cu intenția acestei țări de a-și revedea politica față de pactele militare.

2. În legătură cu relațiile Indiei cu Piața comună vă reproducem fragmente dintr-o relatare a publicației „The Economic Times", care apare la Delhi și care, într-un număr din luna iunie, scria : „Prima legătură formală între C.E.E. și India a avut loc în preajma anului 1962, cînd India a acreditat o misiune diplomatică la Piața comună. De atunci au fost întreprinse eforturi sistematice pentru intensificarea acestor legături. Azi, C.E.E. este un mai mare partener comercial al Indiei și una din cele mai importante surse de asistență pentru dezvoltare. Organizația economică vest-europeană acoperă 30 la sută din exporturile indiene. Totuși, ponderea Indiei în comerțul global al C.E.E. este mai mică de unu la sută. India a înregistrat, ani la rînd, un deficit în comerțul cu Piața comună ; în 1976—1977, însă, s-a asistat la un surplus".

140 de zile în Cosmos

Caterina Vasilescu, Țăndărei. Cosmonauții sovietici Vladimir Kovalionok și Alexandr Ivancenkov **(în fotografie)** au revenit pe Terra, la 2 noiembrie, după ce au petrecut 140 zile în spațiul extraterestru — performanță spectaculoasă ce a reținut atenția tuturor celor ce urmăresc eforturile pentru descifrarea tainelor Cosmosului. Activitatea desfășurată la bordul complexului științific orbital „Saliut-6-Soiuz" — în condițiile în care au fost străbătuți prin spațiu aproape 100 milioane kilometri — deschide noi perspective, îngăduind luarea în considerare a unor zboruri cu o durată mai îndelungată. După aterizare, cosmonauții au reînceput reacomodarea cu condițiile vieții terestre.

Nicușor Joița, Craiova. Vă sugerăm să vă adresați unei cărți despre civilizația veche egipteană pe care le veți găsi în orice bibliotecă publică.

Florin Ghiorcea, Iași. Vă sugerăm să vă adresați unei reviste de specialitate.

Aftenie Bostan, Tulcea. Vom avea în vedere, ca în fiecare an, sugestia dv.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

pentru sănătatea copiilor dv, ȘOȘONI și CIZMULIȚE de CAUCIUC

Nu absorb umezeala, protejează împotriva frigului și se întrețin foarte ușor.

Șoșonii și cizmulițele din cauciuc colorat în nuanțe diferite, cu diverse garnituri și ornamente, reprezintă încălțămintea ideală pentru anotimpul umed și, totodată, se pot asorta cu ușurință oricărei vestimentații.

Magazinele de încălțăminte ale comerțului de stat vă oferă un sortiment complet de mărimi și modele de șoșoni și cizmulițe din cauciuc.

Recom

DIRECȚIA COMERCIALĂ A JUDEȚULUI ALBA

vă recomandă unitățile sale din BLAJ:

- **Modernul hotel TÎRNAVELE, care stă la dispoziția oaspeților cu camere confortabile și agreabile, restaurant, braserie și cofetărie. Serviciul prompt și calificat este asigurat de un personal bine pregătit.**
- **COMPLEXUL COMERCIAL — cu raioane de confecții, tricotaje, încălțăminte, articole electrocasnice și alimentară cu autoservire.**